

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av folkpensionslagen och av lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås vissa tekniska ändringar i folkpensions- och arbetspensionssystemet i anslutning till den reform av folkpensionssystemet som trädde i kraft vid ingången av 1996. Propositionen innehåller förslag till ändringar av folkpensionslagen och 14 andra lagar.

Från och med ingången av 1997 slopas benämningarna tilläggsdel och basdel i fråga om folkpensionen. Vissa socialförsäkringsförmåner är bundna till erhållandet av folkpension eller så har beloppet av folkpensionen använts som grund vid bedömningen av förmånens nivå. Av denna anledning ändras motsvarande stadganden som gäller bostadsbidrag för pensionstagare, vårdbidrag och fronttillägg. På grund av att folkpensionens struktur ändras måste också de andra lagarna

ändras på motsvarande sätt, så att den förändrade strukturen inte leder till att förmånens karaktär ändras. Sådana ändringar, som i första hand är av teknisk natur, görs också i militärunderstödssystemet och arbetspensionssystemets familjepensionssystem.

I anslutning till det gradvisa genomförandet av folkpensionsreformen ändras stadgandena om minskning av den gamla folkpensionen så att pensionsbeloppet inte skall variera i onödan.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1997 och avses bli behandlad i samband med den. Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 1997. Folkpensionens basdel minskas dock vid ingången av februari 1997.

I N N E H Å L L

	Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	5
1. Inledning	5
2. Nuläge	5
2.1. Folkpensionslagen	5
2.2. Vårdbidrag för pensionstagare och hadikappbidrag	5
2.3. Bostadsbidrag för pensionstagare och allmänt bostadsbidrag	6
2.4. Frontillägg och extra frontillägg	6
2.5. Familjepension	6
2.6. Beaktandet av förmåner från utlandet som inkomster när folkpensionen fastställs	6
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	7
3.1. Mål och medel	7
3.2. De viktigaste förslagen	7
4. Propositionens verkningar	9
4.1. Kostnaderna för pensionssystemet	9
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	9
4.3. Verkningar på olika medborgargrupperns ställning	9
5. Beredning av propositionen	9
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	10
DETALJMOTIVERING	10
1. Lagsförslagen	10
1.1. Folkpensionslagen	10
1.2. Lagen om ändring av folkpensionslagen	14
1.3. Lagen om bostadsbidrag för pensionstagare	14
1.4. Lagen om familjepensioner	16
1.5. Lagen om frontmannapension	18
1.6. Lagen om betalning av frontillägg utomlands	19
1.7. Lagen om handikappbidrag	19
1.8. Militärunderstödslagen	19
1.9. Lagen om rehabiliteringspenning	20
1.10. Lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna	20
1.11. Lagen om bostadsbidrag	20
1.12. Lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet	20
1.13. Lagen om pension för arbetstagare	20
1.14. Lagen om statens familjepensioner	21
1.15. Lagen om arbetsmarknadsstöd	21
3. Ikraftträdande	21
4. Lagstiftningsordning	21

LAGFÖRSLAGEN	22
1. Lag om ändring av folkpensionslagen	22
2. Lag om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av folkpensionslagen	26
3. Lag om ändring av lagen om bostadsbidrag för pensionstagare	27
4. Lag om ändring av familjepensionslagen	30
5. Lag om ändring av lagen om frontmannapension	34
6. Lag om ändring av lagen om betalning av fronttillägg utomlands	36
7. Lag om ändring av 1 och 8 §§ lagen om handikappbidrag	36
8. Lag om ändring av militärunderstödslagen	37
9. Lag om ändring av lagen om rehabiliteringspenning	38
10. Lag om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna	38
11. Lag om ändring av 1 och 2 §§ lagen om bostadsbidrag	39
12. Lag om ändring av 1 § lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet	40
13. Lag om ändring av 4 a och 8 §§ lagen om pension för arbetstagare	40
14. Lag om ändring 3 och 6 §§ laagen om statens familjepensioner	41
15. Lag om ändring av 2 § lagen om arbetsmarknadsstöd	42
BILAGA	43
Parallelltexter	43
1. Lag om ändring av folkpensionslagen	43
2. Lag om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av folkpensionslagen	53
3. Lag om ändring av lagen om bostadsbidrag	54
4. Lag om ändring av familjepensionslagen	60
5. Lag om ändring av lagen om frontmannapension	68
6. Lag om ändring av lagen om betalning av fronttillägg utomlands	72
7. Lag om ändring av 1 och 8 §§ lagen om handikappbidrag	73
8. Lag om ändring av militärunderstödslagen	74
9. Lag om ändring av lagen om rehabiliteringspenning	75

10. Lag om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna	77
11. Lag om ändring av 1 och 2 §§ lagen om bostadsbidrag	77
12. Lag om ändring av 1 § lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet	78
13. Lag om ändring av 4 a och 8 §§ lagen om pension för arbetstagare	79
14. Lag om ändring 3 och 6 §§ lagen om statens familjepensioner	81

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

I anslutning till regeringsprogrammet ändrades folkpensionen så att den blev helt och hållet pensionsavhängig från och med den 1 januari 1996 genom den ändring av folkpensionslagen som gavs i december 1995 (1491/95), nedan 1995 års lagändring. Reformen byggde på regeringens proposition (RP 119/95 rd) med förslag till lagstiftning om revidering av folkpensionssystemet. Under 1996 har folkpensionen fortfarande omfattat tilläggsdel och basdel, men i fråga om de pensioner som börjar 1996 har även basdelen varit pensionsavhängig. Av denna anledning har folkpensionsanstalten ännu 1996 fastställt rätten till folkpension särskilt, och dess belopp har kunnat vara noll. I början av 1997 slopas folkpensionens tilläggsdel och basdel. Eftersom enbart pensionsrättigheter inte längre fastställs, måste förutsättningarna för erhållande av bostadsbidrag för pensionstagare, vårdbidrag och fronttillägg ses över. Tilläggsdelen och basdelen slopas också i familjepensionslagen och vissa andra lagar. Samtidigt ändras beaktandet av pensioner som betalas från utlandet som inkomst vid fastställandet av folkpension och efterlevandepension. Dessutom görs tekniska ändringar i vissa andra lagar.

2. Nuläge

2.1. Folkpensionslagen

Under 1996 har folkpension enligt folkpensionslagen (347/56) fortfarande omfattat tilläggsdel och basdel, men i fråga om de pensioner som börjar 1996 är basdelen pensionsavhängig och dess belopp kan vara noll, om arbetspensionen för en ensamstående pension i den första kommungruppen överstiger 5 188 mark i månaden, i den andra kommungruppen 4 973 mark i månaden samt för makar i den första kommungruppen 4 564 mark i månaden och i den andra kommungruppen 4 380 mark i månaden. Dessa tal är angivna enligt nivån 1996.

I fråga om pensioner som börjat före 1996

har basdelen för dem som fått enbart basdel minskats med 60 mark, dvs. till 386 mark i månaden. Enbart basdel har erhållits av en person vars arbetspensionsinkomster för en ensamstående person i den första kommungruppen har överstigit 4 413 mark i månaden, i den andra kommungruppen 4 198 mark i månaden samt för makar i den första kommungruppen 3 789 mark i månaden och i den andra kommungruppen 3 605 mark i månaden. Efter 1996 minskar folkpensionen med 20 % om året av den minskade basdel som betalats 1996. De som har fått även tilläggsdel före 1996 har fått full basdel om 446 mark, dvs. deras basdel har inte minskats.

2.2. Vårdbidrag för pensionstagare och handikappbidrag

Enligt 30 a § folkpensionslagen är beviljandet av vårdbidrag för pensionstagare bundet till erhållandet av invaliditetspension, ålderdomspension eller förtida ålderdomspension enligt folkpensionslagen eller till rätten till dessa pensioner. Syftet med vårdbidraget är att stöda och främja en sjuk eller handikappad pensionstagares boende i hemmet och den vård som ges där samt att ersätta honom för de särskilda kostnader som sjukdomen eller handikappet medför. Erhållandet av vårdbidrag förutsätter att de funktioner som behövs i det dagliga livet är nedsatta.

Enligt lagen om handikappbidrag (124/88) kan handikappbidrag fås av en i Finland bosatt person i åldern 16-64 år som inte får ovan nämnda pensioner och inte heller full invalidpension eller individuell förtidspension som beviljas enligt arbetspensionssystemet. Syftet med handikappbidraget är att det skall vara ett ekonomiskt stöd som gör det möjligt för andra än pensionerade människor med handikapp som är i arbetsför ålder att klara sig i det dagliga livet, arbete och studier. Handikappbidrag betalas till en person vars funktionsförmåga är nedsatt för att ersätta men, behövlig hjälp, service och särskilda kostnader som beror på sjukdom eller skada.

2.3. Bostadsbidrag för pensionstagare och allmänt bostadsbidrag

Bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78) har enligt lagens 1 § betalats som ett tillägg till pensionen till mottagare av folkpension, efterlevandepension enligt familjepensionslagen och frontmannapension. Till den som får förtida ålderdomspension enligt folkpensionslagen betalas bostadsbidrag först när han har fyllt 65 år. Syftet med bostadsbidraget är att sänka boendekostnaderna för pensionstagare med små inkomster. På bostadsbidragets belopp inverkar boendekostnaderna, familjeförhållandena, årsinkomsten och förmögenheten. Även folkpensionens och efterlevandepensionens tilläggsdel har beaktats som inkomst när bostadsbidraget har fastställts.

Det allmänna bostadsbidraget enligt lagen om bostadsbidrag är en behovsprövad form av stöd för boendet, och syftet med det är att minska boendeutgifterna och att trygga och främja en skälig boendenivå. Allmänt bostadsbidrag har i regel inte erhållits av en person som kan få bostadsbidrag för pensionstagare.

2.4. Fronttillägg och extra fronttillägg

Fronttillägg enligt lagen om frontmannapension (119/77) är ett till fast belopp utgående tillägg som betalas till folkpensionstagare. Dessutom förutsätts att personen har beviljats frontmannatecken, fronttjänsttecken, fronttecken eller veterantecken. Fronttillägget ges som ett allmänt erkännande till alla dem som tjänat i de krig som Finland utkämpat.

Syftet med det extra fronttillägget enligt lagen om frontmannapension är att stöda utkomsten för veteraner med liten arbetspension. Det extra fronttillägget har betalats till mottagare av fronttillägg som har fått folkpensionens tilläggsdel, och beloppet av det har varit 25 % av beloppet av folkpensionens tilläggsdel. I samband med de lagändringar som trädde i kraft den 1 januari 1996 bands beloppet av det extra fronttillägget till beloppet av den folkpension som betalas från och med den 1 januari 1997 i den mån den motsvarar den tidigare tilläggsdelen.

2.5. Familjepension

Den allmänna familjepensionen enligt fa-

miljepensionslagen (38/69) tryggar familjens minimiutkomst efter makens eller vårdnadshavarens död. Familjepension betalas på grund av förmånslåtarens död i form av efterlevandepension och barnpension. Efterlevandepensionen består av en begynnelsepension som betalas under sex månader efter förmånslåtarens död och av en fortsättningspension som betalas därefter. I begynnelsepension till den efterlevande betalas en basdel och en till åtminstone fast belopp utgående tilläggsdel. I fortsättningspension kan betalas basdel, en inkomstbunden tilläggsdel och ett bostadsbidrag. Till barnpensionen hör ett till fast belopp utgående grundbelopp och ett familjepensionsavhängigt kompletteringsbelopp.

2.6. Beaktandet av förmåner från utlandet som inkomster när folkpensionen fastställs

I och med EES-avtalet år 1993 ändrades folkpensionslagen så att folkpensionen i enlighet med 25 b § folkpensionslagen avvägs enligt den tid pensionstagaren varit bosatt i Finland. Eftersom rådets förordning, nedan EG:s förordning om social trygghet, (EEG) nr 1408/71 begränsar samordningen av olika medlemsländers pensionsförmåner, har arbetsinkomst från utlandet enligt 26 § folkpensionslagen inte beaktats som en inkomst som minskar folkpensionens tilläggsdel. Motsvarande ändringar gjordes också i familjepensionslagen.

Syftet med avtalen om social trygghet är att samordna olika länders system för social trygghet, för det första så att personer som rör sig på avtalsländernas territorium skall omfattas av social trygghet och för det andra så att överlappande förmåner och dubbel premieskyldighet förhindras. I avtalen har man i allmänhet på basis av ömsesidighet avstått från att tillämpa de väntetider som ingår i den nationella lagstiftningen eller de stadganden som gäller medborgarskap eller betalning av förmåner till utlandet.

Även i de avtal om social trygghet som Finland ingått kan folkpension beviljas till en medborgare i det andra avtalslandet, som är bosatt i avtalslandet och som efter att han fyllde 16 år har bott i Finland tre år, på samma sätt som till en finsk medborgare. På motsvarande sätt beviljas folkpension på grundval av avtal till en pensionstagare som är bosatt på en avtalsparts territorium.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål och medel

Eftersom folkpensionen ändrades den 1 januari 1996 så att den blev helt och hållet pensionsavhängig, måste omnämningarna av tilläggsdel och basdel slopas i lagarna och förhållandet mellan folkpensionssystemet och de förmånssystem som ansluter sig till det klarläggas.

Eftersom folkpension i början av 1997 inte längre betalas till alla pensionstagare, måste förutsättningarna för beviljande av förmåner som är bundna till folkpensionens basdel ses över. Sedan tilläggsdelen och basdelen slopats görs i första tekniska ändringar i lagarna.

3.2. De viktigaste förslagen

Vårdbidrag för pensionstagare och handikappbidrag

Till följd av att folkpensionssystemets struktur ändras skulle en del av pensionstagarerna hamna utanför systemet med vårdbidrag för pensionstagare, trots att de i övrigt uppfyller villkoren för erhållande vårdbidrag enligt folkpensionslagen. Av denna anledning föreslås att lagen preciseras i detta avseende.

Erhållandet av vårdbidrag för pensionstagare föreslås för dem som är under 65 år bli bundet till erhållandet av full invaliditetspension eller individuell förtidspension enligt folkpensionslagen eller förvärvspensionssystemet. Till en person som har fyllt 65 år kan vårdbidrag beviljas utan krav på att han skall få pension.

En person har för närvarande inte rätt till handikappbidrag, om han får en sådan pension enligt folkpensionssystemet till vilken kan höra vårdbidrag för pensionstagare, eller om han får full invalidpension eller individuell förtidspension enligt förvärvspensionssystemet. På grund av de ändringar som föreslagits i vårdbidraget för pensionstagare skall de som är under 65 år och får förtida ålderdomspension enligt folkpensionslagen inte längre få vårdbidrag för pensionstagare, utan de skall bli delaktiga av handikappbidrag.

Bostadsbidrag för pensionstagare och allmänt bostadsbidrag

Till följd av att folkpensionssystemets struktur ändras hamnar en del av dem som ansöker om pension utanför bostadsbidragssystemet, trots att deras inkomst skulle berättiga till bostadsbidrag för pensionstagare. För att så inte skall ske, föreslås att lagen ändras så, att alla i Finland bosatta personer som fyllt 65 år samt de personer som erhåller de pensioner eller andra ersättningar som definieras i lagen skall ha rätt till bostadsbidrag för pensionstagare.

Till följd av ändringen av folkpensionssystemets struktur kommer den inkomstandel som motsvarar den tidigare basdelen att vara den inkomst som påverkar bostadsbidraget. För att bostadsbidraget för pensionstagare inte skall minska av denna orsak, måste inkomstgränserna för bostadsbidraget höjas i motsvarande mån. Av denna anledning föreslås att inkomstgränsen för en ensamstående bostadsbidragstagare höjs med beloppet av basdelen. Likaså höjs inkomstgränsen för bostadsbidrag för en sådan gift person vars make inte har rätt till bostadsbidrag. Om båda makarna har rätt till bostadsbidrag, höjs inkomstgränsen för deras sammanlagda inkomster med två gånger basdelen.

Till följd av de ändringar som föreslagits i bostadsbidraget för pensionstagare har en person som fyllt 65 år inte rätt till allmänt bostadsbidrag och inte heller en person som får någon annan förmån som nämns i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare, om det är fråga om ett enpersons hushåll eller makar eller sambor som bor tillsammans. Beträffande övriga hushåll bibehåller de som har rätt till bostadsbidrag för pensionstagare möjligheten att välja mellan det allmänt bostadsbidrag och bostadsbidrag för pensionstagare. Lagen om bostadsbidrag ändras emellertid så att samordningen av bostadsbidraget för pensionstagare och det allmänna bostadsbidraget bibehålls oförändrad och inga bidragstagare överförs av denna anledning från det ena bidragssystemet till det andra.

Fronttillägg och extra fronttillägg

Till följd av förändringen av folkpensionssystemets struktur föreslås att fronttillägget

ändras till en självständig förmån som är obereoende av folkpensionen och som kan beviljas enbart till personer som har erhållit ett tecken som nämns i lagen om frontmanpension. Inga ändringar föreslås i villkoren för erhållande av eller beloppet av extra fronttillägg.

Familjepension

Eftersom basdelen och tilläggsdelen slopas i folkpensionssystemet, föreslås att benämningarna på efterlevandepensionens delar ändras i överensstämmelse med benämningarna på barnpensionens delar. Dessutom föreslås att man samtidigt med efterlevandepension skall kunna få vårdbidrag för pensionstagare eller fronttillägg sedan de ändrats till förmåner som är oberoende av folkpensionen.

Beaktandet av förmåner från utlandet när folkpensionen fastställs

Förbudet i EG:s förordning om social trygghet mot samordning av likadana pensioner gäller endast pensioner som baserar sig på samma persons försäkring och som betalas till arbetstagare eller företagare från ett annat medlemsland. I vissa länder kan beloppet av ålderspensionen också beräknas på grundval av makens försäkringsår. Det är möjligt för en person att få pension från ett land på grundval av de egna försäkringsåren och pension från ett annat land på grundval av makens försäkringsår, vilka kan överlappa varandra. I en sådan situation tillåter EG:s förordning om social trygghet och Europeiska gemenskapernas övriga regelverk om samordning av social trygghet att pensionen räknas som inkomst när det gäller folkpensionen.

På grundval av avtalen om social trygghet kan den som bor i ett annat avtalsland beviljas folkpension från Finland. Enligt de nuvarande stadgandena kan arbets- eller folkpension som betalas från utlandet inte räknas som inkomst när det gäller folkpensionen, om inte avtalet innehåller en bestämmelse om detta. När däremot en finsk medborgare som är bosatt i ett annat land än ett avtalsland inte alls kan beviljas folkpension, är personer som t.ex. på grundval av avtal får folkpension i en betydligt bättre ställning än finländare som bor på andra ställen utomlands. Situationen skulle rättas till om pen-

sion från det andra landet skulle räknas som inkomst när det gäller folkpensionen.

På grundval av det ovan anförda föreslås att även arbets- eller folkpensioner som betalas från utlandet skall räknas som inkomst när folkpensionen fastställs, om inte internationella avtal förhindrar detta. Undantaget gäller för närvarande endast de fall som regleras i EG:s förordning om social trygghet. På motsvarande sätt föreslås att även familjepensioner som betalas från utlandet skall räknas som inkomst när det gäller efterlevandepension enligt familjepensionslagen.

Tekniska ändringar i vissa andra lagar till följd av folkpensionens förändrade struktur

Vissa socialförsäkringsförmåner är knutna till erhållandet av folkpension, eller så har folkpensionens belopp använts som grund vid bedömningen av förmånens storlek. Till följd av förändringen av folkpensionens struktur måste även dessa övriga lagar ändras på motsvarande sätt, så att strukturförändringen inte leder till att förmånens natur ändras. Sådana ändringar, som i första hand är av teknisk natur, görs i militärunderstödsystemet och i arbetspensionssystemets familjepensionssystem.

Justering av det gradvisa genomförandet av folkpensionsreformen

I enlighet med det gradvisa genomförandet av folkpensionsreformen har basdelen för en person som erhåller enbart basdel minskats med 60 mark i månaden från och med ingången av 1996. Efter 1996 minskas basdelen med 20 procent om året jämfört med nivån 1996. Om en folkpension som beräknats på arbetspensionsinkomsterna i början av 1997 skulle vara mindre än den pension som minskats med nämnda procent, betalas åtminstone den pension som minskats med 20 procent. Denna princip framgick av 4 mom. i ikraftträdelsestadgandet i 1995 års lagändring.

Till följd av det gradvisa genomförandet minskar folkpensionens bruttobelopp årligen enligt 1996 års indexnivå med ca 77 mark i månaden vid ingången av åren 1997-2001. Då det å andra sidan i början av varje år företas indexförhöjningar av arbetspensionerna och folkpensionerna och beskattningsgrunderna ändras, ökar i allmänhet nettobeloppet av den totala pensionen. På grund

av den låga inflationsutvecklingen är det möjligt att vissa nettopensioner minskar när indexförhöjningarna blir mindre än vad som beräknats i regeringens proposition. Av denna orsak föreslås att 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet i 1995 års lagändring ändras så att statsrådet kan se över nämnda 20 procents belopp hos sådana pensionstagare för vilka nettobeloppet av den beräknade totala pensionen minskar mera än beloppet av den årliga minskningen av folkpensionen. Det förfarande som här avses hindrar emellertid inte att pensionen sjunker till följd av det redan godkända slopandet av maketillägget och barnstillägget samt av andra härmed jämförbara skäl.

4. Propositionens verkningar

4.1. Kostnaderna för pensionssystemet

Ändringarna i vårdbidraget för pensionstagare och handikappbidraget medför en liten överföring från vårdbidragsutgifterna till handikappbidragsutgifterna. Till följd av justeringen av inkomstgränserna börjar ett litet antal nya bidragstagare att omfattas av bostadsbidragssystemet. Dessa förändringar, som genomförs gradvis, förorsakar merkostnader om ca 5 milj. mk 1997. Härefter ökar merkostnaderna jämnt varje år så att efter övergångsperioden, när de nuvarande basdelarna har försvunnit, är merkostnaderna efter år 2000 ca 19 milj. mk om året enligt dagens penningvärde.

Att fronttillägget beviljas som en självständig förmån och ändringarna i det extra fronttillägget medför inga kostnader, eftersom ansökningstiden för nya fronttecken redan har utgått. Bostadsbidrag ingår inte längre i engångsbetalningen av efterlevandepension. Vårdbidrag för pensionstagare och fronttillägg kan betalas samtidigt som familjepension. Ändringarna har inga nämnvärda kostnadseffekter. Att förmåner som betalas från utlandet räknas som inkomst vid fastställandet av folkpension och familjepension sparar i någon mån folkpensionsutgifterna.

4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Den ändring som nu föreslås medför inga nya ändringar i fråga om organisationen. Uppgiftsfördelningen mellan folkpensions- och arbetspensionssystemet har konstaterats

på grundval av 1995 års lagändring.

4.3. Verkningar på olika medborgargrupperns ställning

Propositionen klarlägger förhållandet mellan folkpensionssystemet och de därtill ansluta förmånerna. Ändringen klarlägger också ställningen för de personer som får handikappbidrag, vårdbidrag och bostadsbidrag för pensionstagare samt fronttillägg. När vårdbidraget och bostadsbidraget för pensionstagare har lösgjorts från folkpensionen, kan även personer som fyllt 65 år och som får arbetspension bli delaktiga av vårdbidrag för pensionstagare och bostadsbidrag för pensionstagare. Beviljandet av fronttillägg till alla som erhållit ett tecken som nämns i lagen om frontmannapension tryggas genom att fronttillägget ändras till en självständig förmån som är oberoende av folkpensionen. Att arbets- eller folkpensioner som betalas från utlandet räknas som inkomst när folkpensionen fastställs förhindrar att överlappande pensioner betalas från Finland och från utlandet.

Ställningen för den som får en enskild förmån försämras inte till följd av att folkpensionssystemets struktur ändras, eftersom erhållandet av en förmån som betalas när lagen träder i kraft tryggas så länge som villkoren för erhållande av förmånen uppfylls. Beträffande bostadsbidragssystemet ändrar reformen inte uppgiftsfördelningen mellan det allmänna bostadsbidraget och bostadsbidraget för pensionstagare.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Också miljöministeriet, folkpensionsanstalten och pensionsskyddscentralen har deltagit i beredningen. Även statskontoret och Kommunerna pensionsförsäkring har hörts i saken.

När riksdagen godkände regeringens proposition gällande 1995 års lagändring förutsatte riksdagen att regeringen ser till att den enhetliga praxis i fråga om invalidpensioner som tidigare reglerades genom samordning av folkpensioner och arbetspensioner säkerställs genom ändamålsenliga arrangemang.

Social- och hälsovårdsministeriet har genom ett beslut av den 12 maj 1995 tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att utreda de pro-

blem som ansluter sig till invalidpensionen. Arbetsgruppen skall utreda de synpunkter som ansluter sig till tillämpningen av principen om s.k. odelbar arbetsförmåga samt skillnaden mellan de olika pensionssystemens definitioner på arbetsförmåga och behovet av att klarlägga dem. Dessutom skall arbetsgruppen utreda vilka effekter arbete som utförts under tiden för invalidpensionen har på pensionstillväxten samt på pensionens belopp och kontinuitet samt att på grundval av sin utredning lägga fram nödvändiga förslag till ändringar av pensionslagstiftningen. Arbetsgruppen skall vara klar med sitt arbete den 31 december 1996. I denna arbetsgrupp behandlas också den fråga som riksdagen tog upp om enhetlig praxis i fråga om invalidpensionerna och garantier för att slopadet av folkpensionens

basdel inte medför problem när en pensions-sökandes totala pensionskydd behandlas.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1997 och avses bli behandlad i samband med den.

I samband med behandlingen av propositionen bör man beakta regeringens proposition med förslag till ändring av de stadganden i folkpensionslagen och vissa lagar som har samband med den som gäller socialförsäkringskommissionen (RP /1996 rd). I detta regeringspropositioner har det delvis föreslagits ändringar i samma paragrafer som i denna proposition.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Folkpensionslagen

20 §. I paragrafen stadgas om de pensioner som betalas som folkpension. Det föreslås att paragrafen ändras så att vårdbidrag för pensionstagare också kan betalas till den som får en annan pension än folkpension. Sålunda skall vårdbidrag för pensionstagare kunna betalas till en person som på grund av arbetspensionens storlek inte har rätt till folkpension.

22 a §. I 5 mom. stadgas om halvering av individuell förtidspension. Till den som får halverad individuell förtidspension har vårdbidraget för pensionstagare och fronttillägget också betalats halverat. Det föreslås att momentet ändras så att man avstår från att halvera vårdbidraget och fronttillägget i samband med halveringen av den individuella förtidspensionen. När vårdbidraget inte längre binds enbart till erhållandet av folkpension, och fronttillägg betalas till alla som har ett tecken som krävs, är det inte längre ändamålsenligt att halvera dem. Vårdbidrag och fronttillägg som före den 1 januari 1997 har börjat betalas enligt halva beloppet ändras till fullt belopp efter att lagändringen trätt i kraft.

23 §. I paragrafen föreslås vissa tekniska ändringar. Ordet pension ändras till förmån,

för att samma krav på bosättningstid skall kunna tillämpas på vårdbidraget för pensionstagare som på folkpensionen. Samtidigt ändras ordet försäkrad till person.

24 §. I 3 mom. stadgas om folkpensionens fulla belopp 1996. Det föreslås att regleringen av saken flyttas till 7 mom. i ikraftträdelsestadgandet, och därför upphävs 3 mom. såsom onödigt.

25 §. I paragrafen föreslås vissa tekniska ändringar till följd av att folkpensionens struktur ändras.

25 a §. I 1 och 2 mom. föreslås vissa tekniska ändringar till följd av att folkpensionens struktur ändras. Dessutom föreslås i paragrafen ett nytt 3 mom., som förhindrar att uppskovsförhöjning betalas på vårdbidraget för pensionstagare och att vårdbidraget minskas på grund av tidigareläggning. Stadgandet motsvarar nuvarande praxis.

25 b §. I 3 mom. stadgas om avvägning av folkpensionen enligt den tid en person har bott i Finland i sådana fall, där personen får vårdbidrag för pensionstagare på grundval av en annan förmån än folkpension och han senare beviljas folkpension. Folkpensionen avvägs enligt bosättningstiden i Finland med hjälp av samma avvägningskoefficient som har använts i fråga om vårdbidraget.

26 §. I 5 mom. stadgas om räkandet av förmåner som betalas från utlandet till inkomsten när folkpensionen fastställs, och

stadgadena om räknandet av förmåner som betalas från utlandet till inkomsten flyttas alltså från 1 mom. till det föreslagna 5 mom.

2 mom. rättas på grund av ett lagstiftningstekniskt fel som blivit kvar i momentet, och i 4 mom. föreslås en teknisk ändring till följd av att efterlevandepensionens benämningar ändrats i familjepensionslagen.

När den enligt bosättningstiden avvägda folkpensionen fastställs räknas för närvarande som inkomst av pensioner som betalas från utlandet egna och familjepensioner som betalas på grundval av tjänstgöring i mellanstatliga organisationer, egna och familjepensioner som betalas på grundval av lagstadgad olycksfallsförsäkring och trafikförsäkring samt arbetsfamiljepensioner. Bestämmelserna kan dock leda till oändamålsenliga situationer bl.a. av följande orsaker.

I vissa länder kan beloppet av ålderspensionen på samma sätt som familjepensionen beräknas på grundval av makens försäkringsår. Sålunda kan en person få pension från ett land på grundval av sina egna försäkringsår och från ett annat land på grundval av makens försäkringsår, vilka också kan överlappa varandra. I en sådan situation tillåter även EG:s förordning om social trygghet att pensionerna räknas som inkomst när det gäller folkpensionen förutsatt att den nationella lagstiftningen innehåller stadganden om samordning.

Av ovan anförda skäl föreslås att 5 mom. ändras så att även arbets- och folkpensioner som betalas från utlandet skall räknas som inkomst när folkpensionen fastställs, om inte internationella fördrag som är bindande för Finland förhindrar det. För närvarande ingår de enda hindrande bestämmelserna i EG:s förordning om social trygghet, enligt vilken det inte är möjligt att räkna pensioner från ett annat medlemsland som inkomst i fråga om en pension som är avvägd enligt försäkringstiden när arbetstagaren eller företagaren betalas en pension som baserar sig på samma persons försäkring från ett annat medlemsland.

Hänvisningen i 7 mom. till 22 a § 7 mom. folkpensionslagen ändras till en hänvisning till 5 mom. i nämnda paragraf, där det stadgas om halverad individuell förtidspension.

I 9 mom. stadgas om den inkomstgräns 1996 som ger rätt till full basdel och i 10 mom. om ändring av den pensionsavhängiga basdelen. Eftersom momenten tillämpas endast på basdelen 1996, föreslås att reglering-

en av saken överförs till 7 mom. i ikraftträdelsestadgandet och att momentet upphävs såsom onödiga.

30 a §. Beviljandet av vårdbidrag för pensionstagare är för närvarande bundet till erhållandet av invaliditetspension, ålderspension eller förtids ålderspension enligt folkpensionslagen. Eftersom alla inte längre skall få folkpension på grund av att den blir pensionsavhängig, föreslås att erhållandet av vårdbidrag för pensionstagare för dem som är under 65 år binds till invaliditetspension enligt folkpensionslagen eller till full invalidpension eller individuell förtidspension enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller på grundval av ett annat motsvarande arbets- eller tjänsteförhållande eller enligt lagen om pension för riksdagsmän eller lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom. Till dem som har fyllt 65 år kan vårdbidrag betalas utan några villkor för erhållande av pension. En person som inte har rätt till handikappbidrag bibehåller dock möjligheten att få vårdbidrag. De som är yngre än 65 år och får förtida ålderspension enligt folkpensionslagen har inte längre rätt till vårdbidrag, utan de kan få handikappbidrag på samma sätt som de som nu får förtida ålderspension enligt arbetspensionslagarna.

I 3 mom. föreslås att rätten för dem som omedelbart innan de gick i pension har erhållit handikappbidrag att alltid erhålla åtminstone det lägsta vårdbidraget för pensionstagare slopas. Att den som fått handikappbidrag skall ha rätt till vårdbidrag utan att grunderna för erhållande av vårdbidrag undersöks kan inte betraktas som ändamålsenligt eftersom en del pensionstagare med handikapp av motsvarande grad, som inte har erhållit handikappbidrag innan pensionen började, inte har kunnat beviljas vårdbidrag.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 4 mom., där det stadgas att i de situationer där pensionen för den som erhåller invaliditetspension eller individuell förtidspension och samtidigt vårdbidrag för pensionstagare ändras till ålderspension som betalas innan han har fyllt 65 år, fortsätter utbetalningen av vårdbidraget så länge som villkoren för dess erhållande uppfylls i övrigt. Sålunda påverkar inte ändringen av pensionslaget rätten att erhålla vårdbidrag. Samtidigt blir det nuvarande 4 mom. 5 mom. och 5 mom. 6 mom.

30 b §. I paragrafen stadgas om avvägning av vårdbidraget för pensionstagare. Enligt 1 mom. avvägs vårdbidraget enligt den tid personen har bott i Finland med hjälp av samma avvägningskoefficient som har legat till grundval för beräkningen av folkpensionen, om vårdbidraget betalas på grundval av erhållandet av folkpension. Stadgandet motsvarar nuvarande praxis.

Om personen inte betalas folkpension och han har fyllt 65 år när vårdbidraget börjar, avvägs hans vårdbidrag enligt den tid han varit bosatt i Finland genom att avvägningskoefficienten beräknas i enlighet med 25 b § 3 mom. och i andra fall i enlighet med 4 mom. i nämnda paragraf. Om saken stadgas i det nya 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom.

31 §. Det föreslås att 2 mom. preciseras till följd av folkpensionsreformen, så att nuvarande praxis följs endast när momentet tillämpas på invaliditetspension men inte när det tillämpas på vårdbidrag. Samtidigt ändras benämningen på det vårdbidrag som nämns i 3 mom. till vårdbidrag för pensionstagare.

32 §. I paragrafen föreslås vissa tekniska ändringar till följd av att folkpensionens struktur ändras.

32 a §. I paragrafen föreslås vissa tekniska ändringar till följd av att folkpensionens struktur ändras.

39 b §. 34 § folkpensionslagen har upphävs i samband med rehabiliteringsreformen genom en lag om ändring av folkpensionslagen (619/91) och därför föreslås att omnämmandet av att förhöjningen inte gäller de rehabiliteringsförmåner som utges enligt nämnda paragraf slopas i 1 mom. eftersom det är onödigt. Samtidigt görs en teknisk ändring i paragrafen till följd av att folkpensionens struktur ändras.

42 b §. I 1 mom. fastställs för närvarande maximibeloppet av den folkpension som betalas under tiden för anstaltsvård. Det föreslås att till momentet fogas en bestämmelse om den uppskjutna eller tidigare lagda pension som betalas för tiden för anstaltsvård. Om personen får uppskjuten eller förtida ålderdomspension, skall de markbelopp som nämns i momentet höjas med uppskovsprocenten eller sänkas med tidigare läggningens procenten, för att den andel som betalas för tiden för anstaltsvård skall motsvara andelen av dessa pensioner, stadgandet motsvarar nuvarande praxis.

I 3 mom. stadgas om den tilläggsdel som 1996 skall betalas till mottagare av tilläggsdel under tiden för anstaltsvård. Eftersom momentet tillämpas endast på tilläggsdelen, föreslås att momentet upphävs och att regleringen av saken flyttas till 7 mom. i ikraftträdelsestadgandet.

45 §. I 2 mom. föreslås vissa tekniska ändringar till följd av att folkpensionens struktur ändras. Folkpensionsanstalten har rätt att bevilja folkpension medan besvär som gäller arbetspension är anhängiga och att från arbetspensionsanstalten få tillbaka den folkpension som betalats till för stort belopp från den arbetspension som till följd av besvaren skall betalas för samma tid.

74 c §. I paragrafen föreslås en teknisk ändring till följd av att 26 § 5 mom. i denna lag och folkpensionens struktur ändras.

79 §. 33 § folkpensionslagen, som gällde begravningsbidrag, och 34 § folkpensionslagen, som gällde rehabiliteringsförmåner, har upphävs och därför föreslås att omnämningarna av dessa förmåner slopas i 2 mom. såsom onödiga. Dessutom ändras namnet på vårdbidraget till vårdbidrag för pensionstagare.

87 §. Det föreslås att paragrafen upphävs såsom onödig, eftersom en person redan nu har rätt att få uppgifter som angår honom själv på grundval av lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/51).

91 a §. Det föreslås att paragrafen ändras så att i den slopas det stadgande som är i kraft endast 1996 och enligt vilket som folkpensionstagare betraktas en person för vilken har fastställts enbart rätt till folkpension. I fråga om enbart pensionsrätt överförs regleringen av saken till 7 mom. i ikraftträdelsestadgandet. Samtidigt ändras det vårdbidrag som nämns i paragrafen till vårdbidrag för pensionstagare.

Ikraftträdelsestadgande. I 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet föreslås att när basdelen och tilläggsdelen ändras till pensionsavhängig folkpension används i regel de uppgifter i folkpensionsanstaltens besittning som påverkar folkpensionens belopp. Uppgifter som används är uppgifter om personens arbetspensioner och ersättningar, uppgifter om familjeförhållandena och om kommungruppen. För den som får enbart basdel beaktas arbetspensionerna och ersättningarna sådana de skulle betalas den 1 januari 1997. Familjeförhållandena och kommungruppens inverkan bestäms också enligt förhållandena

vid ovan nämnda tidpunkt. Beloppet av vissa indexförhöjda arbetspensioner är ännu inte känt när pensionerna skall fastställas. När uppgiften om att en pension har höjts fås, skall folkpensionsanstalten ha rätt att rätta pensionsbeloppet från och med den 1 januari 1997. Denna rättelse kan göras utan pensionstagarens samtycke och utan att undanröjande av beslutet söks hos försäkringsdomstolen enligt 74 § folkpensionslagen.

Folkpensionsanstalten har inte tillgång till de uppgifter som behövs för att fastställa pensionen för alla dem som får enbart basdel eller så är uppgifterna bristfälliga. Det finns t.ex. inte uppgifter om alla pensioner som betalas från utlandet och inte om de pensioner som avses i 26 § 3 och 6 mom. folkpensionslagen och som personen skulle få om han gick i pension när han fyller 65 år eller 67 år (emotsedd pension). Basdelen ändras i dessa fall så att den blir pensionsavhängig på pensionstagarens ansökan, varvid uppgifterna om en pension som betalas från utlandet utreds hos pensionstagaren själv medan beloppet av den emotsedda pensionen utreds hos arbetspensionsanstalten.

Den pensionsavhängiga folkpensionen för den som erhåller tilläggsdel fastställs på grundval av de uppgifter enligt vilka tilläggsdelen betalades när lagändringen trädde i kraft.

I 3 mom. i ikraftträdelsestadgandet stadgas att basdelen och tilläggsdelen i regel kan ändras så att de blir pensionsavhängiga utan att något beslut ges om saken. Något beslut behövs inte, eftersom grunderna för fastställande av pensionen och beloppen förblir oförändrade för alla dem som för närvarande erhåller tilläggsdel. Ett beslut ges dock till vissa som erhåller enbart basdel och alltid på pensionstagarens begäran. Ett meddelande om pensionsbeloppet sänds dock till alla pensionstagare i början av 1997.

I 4 mom. i ikraftträdelsestadgandet stadgas om räknandet av alla förmåner enligt 26 § 5 mom. i denna lag som betalas från utlandet till inkomsten. Om en person får folkpension när denna lag träder i kraft, räknas de förmåner från utlandet som avses i ovan nämnda stadgande till inkomsten först när folkpensionen justeras på grundval av 32 a § folkpensionslagen sedan inkomsterna eller familjeförhållandena har ändrats den 1 januari 1997 eller därefter. Förmåner som betalas från utlandet beaktas dock som inkomst

räknat från lagändringen när en mottagare av nedsatt folkpension ansöker om att hans pension skall ändras till pensionsavhängig folkpension enligt den nya lagen. Om folkpensionen beviljas eller ändras för den tid som föregår lagändringen, beaktas förmåner från utlandet som inkomster räknat från och med ikraftträdandet. På detta sätt förfars emellertid inte när det är fråga om en ansökan, som har lämnats den 2 januari 1996 eller tidigare, om omräkning av nordiska grundpensioner enligt 27 artikeln i den nordiska konventionen om social trygghet, som trädde i kraft den 1 januari 1994. Det är fråga om fall där behandlingen av en ansökan om omräkning enligt konventionens övergångsstadgande har räckt över ett år. En omräknad pension ändras enligt den första meningen i detta moment inte på grund av en utländsk pension eller i de fall där omräkningen har slutförts innan denna lag trädde i kraft. Det vore oskäligt att ändra pensionen endast i de fall där behandlingen av ansökan om omräkning av skäl som inte beror på sökanden har räckt över ett år. Även i dessa fall räknas en pension från utlandet som inkomst först när pensionen ändras följande gång av någon annan orsak.

Till en person som har fyllt 65 år före den 1 december 1984 och som har skjutit upp mottagandet av ålderdomspension, betalas uppskovsförhöjningen på grundval av 25 b § folkpensionslagen endast på basdelen. I 5 mom. föreslås att för en folkpensionstagare vars pension består av förhöjd basdel och dessutom tilläggsdel beräknas vid fastställandet av den pensionsavhängiga folkpensionen en ny uppskovsprocent som också används senare när folkpensionen ändras. De nya procenten har beräknats så att personens folkpension jämte uppskovsförhöjningar förblir lika stor som tidigare när lagen träder i kraft.

I 6 mom. i ikraftträdelsestadgandet föreslås att om vårdbidrag för pensionstagare börjar innan denna lag träder i kraft, betalas vårdbidraget även efter ikraftträdandet för den tid för vilken vårdbidraget har beviljats. Vårdbidraget betalas så länge som villkoren för erhållande av vårdbidrag uppfylls med undantag för erhållande av pension. Rätten till vårdbidrag kan justeras i enlighet med 31 § 3 mom. folkpensionslagen.

För att lagstiftningen skall bli tydlig föreslås att de stadganden som i denna lag föreslås bli upphävda och som är i kraft endast

1996 skall ingå i 7 mom. i ikraftträdelsestadgandet. Dessa stadganden gäller fastställande av enbart pensionsrätt enligt 24 § 3 mom., 25 a §, 26 § 9 och 10 mom., 42 b § 3 mom. och 91 a § folkpensionslagen.

I 8 mom. i ikraftträdelsestadgandet stadgas om indexnivån för de markbelopp som stadgas i lagen. Indexnivån motsvarar den tidigare indexnivån för de markbelopp som angetts i folkpensionslagen och motsvarar således det poängtal för folkpensionsindexet som var i kraft i mars 1981.

Enligt 9 mom. får åtgärder som verkställigheten förutsätter vidtas innan lagen träder i kraft.

1.2. Lagen om ändring av folkpensionslagen

Enligt 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet i 1995 års lagändring har beloppet av de basdelar som börjat före den 1 januari 1996 minskats med 60 mark i månaden 1996, varvid basdelens belopp är 386 mark i månaden. En sådan folkpension skall beroende på beloppet av arbetspensionen eller en annan förvärvspension i början av februari 1997 minskas med högst 20 % av beloppet av den basdel som betalades 1996 och med samma procentsats under de följande åren, så att denna folkpension inte längre betalas efter år 2000. Av denna anledning minskar folkpensionens bruttobelopp med 77 mark i månaden 1997. Markbeloppet motsvarar nivån på folkpensionsindexet 1996. I början av 1997 görs indexförhöjningar i arbetspensionerna och folkpensionerna. Ifall indexförhöjningarna och ändringarna i skattegrunderna inte täcker minskningen av folkpensionen enligt nämnda beloppet och ifall nettobeloppet av pensionstagarens totala pension av denna anledning sjunker, föreslås en sådan ändring av stadgandet att statsrådet kan ändra det belopp som avses ovan. Enligt förslaget minskas basdelen till skillnad från det gällande systemet i början av februari varje år, så att pensionsbeloppet inte skall variera i onödan.

1.3. Lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I §. Det föreslås att villkoren för erhållande av bostadsbidrag för pensionstagare ändras sedan folkpensionen blivit pensionsavhängig. Eftersom alla inte längre får folk-

pension från och med ingången av 1997, föreslås att alla personer som är bosatta i Finland och har fyllt 65 år samt personer som har fyllt 16 år och som erhåller en pension eller ersättning som definieras i lagen skall ha rätt till bostadsbidrag för pensionstagare. Bostadsbidrag betalas till en person som får folkpension, frontmannapension eller efterlevandepension enligt familjepensionslagen eller full invalidpension, individuell förtidspension eller arbetslöshetspension enligt i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller en annan motsvarande pension på grundval av ett arbets- eller tjänsteförhållande eller sistnämnda pensioner enligt lagen om pension för riksdagsmän (329/67) eller lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom (870/77).

Bostadsbidrag betalas också till en person som på grundval av full arbetsförmåga får fortlöpande olycksfallspension, livränta, invalidpension eller sådan ersättning för förlorad inkomst som betalas när ett år har förflutit sedan trafikskadan uppkom enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen, de olika lagarna gällande trafikförsäkring eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst. Olycksfallspension som betalas för en kort sjukhus-, rehabiliterings- eller utbildningstid betraktas inte som fortlöpande och inte heller invalidpension som betalas på grundval av trafikförsäkringen och inte ersättning för förlorad inkomst, trots att dessa förmåner skulle betalas till fullt belopp för nämnda tid. Med full ersättning avses en förmån som betalas på grundval av 100 procentig ersättningsgrad. De som erhåller motsvarande förmåner från utlandet skall också ha rätt till bostadsbidrag.

I det nya 4 mom. stadgas att i de situationer där pensionen för den som får invalidpension, individuell förtidspension eller arbetslöshetspension vid 65 års ålder ändras till ålderspension, fortsätter utbetalningen av bostadsbidraget, om bostadsbidrag betalas omedelbart innan mottagaren uppnår pensionsåldern 65 år och villkoren för erhållande av bostadsbidrag härvid i övrigt uppfylls. Att pensionsslaget ändras skall inte ha någon betydelse för erhållandet av bostadsbidrag.

Den som får delinvalidpension samt den som får förvärvspension i form av förtida ålderspension och den som får förvärvspension i form av ålderspension när han är yngre än 65 år skall fortfarande inte ha rätt till

bostadsbidrag för pensionstagare.

Som efterlevandepension kan fortfarande betalas enbart bostadsbidrag. Det föreslås att stadgandet om detta flyttas från 1 mom. till det nya 5 mom.

De föreslagna ändringarna utvidgar inte kretsen av dem som får bostadsbidrag för pensionstagare jämfört med nuläget.

1 a §. Bostadsbidrag för pensionstagare skall fortfarande beviljas endast personer som är bosatta i Finland. När folkpension beviljas avgörs frågan om personen är bosatt i Finland enligt lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/93). Eftersom bostadsbidrag för pensionstagare också kan betalas till andra personer än folkpensionstagare, föreslås för enhetlighetens skull att en persons bosättning i Finland vid beviljande av bostadsbidrag skall avgöras på grundval av nämnda lag även i de fall där bostadsbidrag skall betalas till en person som fyllt 65 år eller till den som får en annan pension än folkpension. Av denna orsak föreslås en ny 1 a § i lagen. Ett stadgande med motsvarande innehåll finns också i de andra förmånslagarna, där frågan om en person anses vara bosatt i Finland avgörs enligt lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet.

2 §. 3 mom. ändras så att det börjar motsvara nuvarande praxis. Vid fastställandet av bostadsbidrag för pensionstagare godkänns som boendekostnader enbart kostnaderna för en i Finland belägen bostad som skall betraktas som stadigvarande bostad.

Det föreslås att 4 mom. ändras eftersom bostadsbidrag enligt 1 § kan betalas även till andra än pensionstagare.

3 §. 3 och 4 mom. ändras eftersom bostadsbidrag för pensionstagare även kan betalas även till andra än folkpensionstagare. I 4 mom. sägs att om båda makarna får folkpension, efterlevandepension eller arbetspension eller om den ena maken får folkpension och den andra någon annan pension eller ersättning som avses i 1 § eller om båda makarna är 65 år, fastställs för dem ett gemensamt bostadsbidrag, av vilket vardera får hälften. Om endast den ena maken får efterlevandepension enligt familjepensionslagen, fastställs bostadsbidraget enligt 5 § i denna lag. Till den som är under 65 år och får förtida ålderdomspension enligt folkpensionslagen betalas fortfarande inget bostadsbidrag. Om maken till en sådan person skulle ha rätt

till bostadsbidrag, betalas bostadsbidraget i sin helhet till honom till dess den som får förtida ålderdomspension uppnår 65 års ålder. Stadgandet motsvarar nuvarande praxis.

4 §. För närvarande räknas endast folkpensionens tilläggsdel till årsinkomsten när det gäller bostadsbidrag. Eftersom basdelen och tilläggsdelen sammanslås till en pensionsavhängig folkpension, beaktas folkpensionen i sin helhet som inkomst när bostadsbidraget fastställs. Sålunda föreslås att den inkomstgräns som berättigar till fullt bostadsbidrag höjs och att 3 mom. ändras. Bostadsbidraget utbetalas till fullt belopp, om personens årsinkomst när det gäller bostadsbidrag inte överstiger 38 120 mark om året. För dem som är gifta och när den andra maken inte har rätt till bostadsbidrag är nämnda gräns 55 880 mark om året, och om båda makarna har rätt till bostadsbidrag vore gränsen 61 240 mark om året. Av efterlevandepension enligt familjepensionslagen beaktas som årsinkomst när det gäller bostadsbidrag fortfarande endast det kompletteringsbelopp som motsvarar den nuvarande tilläggsdelen, varför de inkomstgränser som berättigar till fullt bostadsbidrag förblir oförändrade, och är för en person som inte är gift 332 770 mark om året och för makar 50 250 mark om året. Markbeloppen motsvarar poängtalet 1195 för folkpensionsindexet 1996.

5 §. I paragrafen stadgas om fastställande av bostadsbidrag i de fall där den ena maken får efterlevandepension enligt familjepensionslagen och den andra maken någon annan pension eller ersättning som avses i 1 § 1 mom. i denna lag. För vardera maken fastställs på grundval av de gemensamma inkomsterna och boendekostnaderna ett eget bostadsbidrag som utgår till halva beloppet. Beloppen av makarnas bostadsbidrag vore då olika stora beroende på de i 4 § föreslagna olika gränser som berättigar till fullt bostadsbidrag.

6 §. Det föreslås att 1 och 3 mom. ändras eftersom bostadsbidrag enligt 1 § kan betalas även till andra än pensionstagare. I 1 mom. företas dessutom vissa tekniska ändringar till följd av att folkpensionens struktur och familjepensionens benämningar ändras.

Eftersom den pensionsavhängiga folkpensionen helt och hållet räknas som inkomst när det gäller bostadsbidrag, slopas i 2 mom. 2 punkten omnämmandet av basdelen såsom onödigt. Eftersom nya barntillägg, maketillägg och utbildningsstöd inte längre beviljas,

föreslås att även omnämningarna av dessa slopas i punkten i fråga och att saken flyttas till ikraftträdelsestadgandet. De barntillägg, maketillägg och utbildningsstöd som betalas på grundval av det räknas inte som inkomst när bostadsbidraget fastställs. Förmåner från utlandet som motsvarar barntillägg och maketillägg räknas dock till inkomsten på grundval av den föreslagna 12 punkten.

7 §. Det föreslås att 1 mom. ändras eftersom bostadsbidrag enligt 1 § kan betalas även till andra än pensionstagare.

8 §. Eftersom bostadsbidrag kan betalas även till andra än pensionstagare föreslås att 1 mom. ändras. Bostadsbidraget justeras om bostadsbidragstagarens make börjar få en pension som avses i 1 § 1 mom. eller om pensionen upphör. Det föreslås att omnämningarna av att bostadsbidraget skall justeras när bostadsbidragstagarens make som får förtida ålderdomspension fyller 65 år skall slopas såsom onödigt.

I det nya 6 mom. föreslås att bostadsbidraget upphör när en förmån till bostadsbidragstagaren som avses i 1 § 1 mom. upphör. I praktiken blir det vanligen inga avbrott i utbetalningen av bostadsbidrag. När förmånen upphör har personen i allmänhet rätt till bostadsbidrag antingen på grundval av sin ålder eller någon annan förmån som avses i 1 § 1 mom., varför utbetalningen av bostadsbidraget kan fortsätta, förutsatt att personen har rätt till bostadsbidrag enligt kostnaderna, inkomsterna och andra bestämningsgrunder. Bostadsbidraget indras emellertid inte när invaliditetspension eller arbetslöshetspension ändras till ålderdomspension, utan bostadsbidraget justeras liksom för närvarande.

8 a §. Det föreslås att paragrafen ändras på samma grunder som har föreslagits i 7 §.

10 §. Besvär över prövningsnämndens beslut gällande återkrav av folkpension får anföras hos försäkringsdomstolen. För närvarande föreligger inte motsvarande besvärsrätt gällande återkrav av bostadsbidrag för pensionstagare. Detta leder till en situation där man har rätt att anföra besvär över återkrav av folkpension hos försäkringsdomstolen men däremot inte över återkrav av bostadsbidrag av samma orsaker. Sålunda bör det till 1 mom. fogas ett omnämningarna av besvärsrätt i fråga om återkrav.

14 §. I 1 mom. föreslås att hänvisningen till 87 § folkpensionslagen, som gäller erhållandet av uppgifter och som har föreslagits

bli upphävd såsom onödig, slopas.

Ikraftträdelsestadgande. I 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet föreslås att de bostadsbidrag som betalas när lagen träder i kraft ändras så, att de börjar överensstämja med denna lag först i samband med en justering enligt 8 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare som görs efter ikraftträdandet. Som justeringsgrund betraktas dock inte det faktum att när folkpensionens struktur ändras i början av 1997, börjar även den andel som motsvarar den nuvarande basdelen räknas till årsinkomsten. Någon justering görs inte heller till följd av att den inkomstgräns som berättigar till fullt bostadsbidrag höjs. Sålunda utgår de bostadsbidrag som utbetalas när lagen träder i kraft till sitt tidigare belopp högst till följande visstidsjustering, om inte bostadsbidraget skall justeras före det t.ex. på grund av att boendekostnaderna eller inkomsterna har ändrats.

I 3 mom. i ikraftträdelsestadgandet föreslås att barntillägg, maketillägg och utbildningsstöd till en efterlevande make fortfarande inte skall räknas till inkomsten när bostadsbidraget för pensionstagare fastställs.

I 4 mom. i ikraftträdelsestadgandet stadgas om indexnivån för de markbelopp som stadgas i lagen. Indexnivån motsvarar den tidigare indexnivån för de markbelopp som förekommer i folkpensionslagen och motsvarar således det poängtal för indexet som gällde i mars 1981.

Enligt 5 mom. i ikraftträdelsestadgandet får åtgärder som verkställigheten av förutsetter vidtas innan lagen träder i kraft.

1.4. Lagen om familjepensioner

14 §. Enligt förslaget skall bostadsbidrag för pensionstagare inte längre beaktas när beloppet av engångsbetalningen till en efterlevande make beräknas, för erläggande av engångsbetalning till den som får pension efter en förmånsåtgärde som avlidit före den 1 juli 1990. Bostadsbidraget har inte heller ursprungligen beaktats vid beräkningen av engångsbetalningen till den som blivit änka eller änklig efter den 1 juli 1990 i enlighet med 27 § 1 mom. familjepensionslagen.

Dessutom föreslås att benämningen på efterlevandepensionens basdel ändras till grundbelopp och benämningen på tilläggsdelen till kompletteringsbelopp. De nya benämningarna motsvarar barnpensionens benämningar.

15 a §. I 1—5 och 8 mom. föreslås vissa tekniska ändringar som beror på att efterlevandepensionens benämningar ändras. I 6 mom. föreslås motsvarande tekniska ändring som i 25 § 2 mom. folkpensionslagen. Dessutom föreslås att den andra meningen i 7 mom. upphävs såsom onödig, eftersom ett års retroaktiv ansökningstid redan tillämpas på efterlevandepensionens bostadsbidrag på grundval av 32 § 1 mom. familjepensionslagen, 14 § 1 mom. lagen om bostadsbidrag för pensionstagare och 39 § 1 mom. folkpensionslagen.

15 b §. I 1, 5 och 6 mom. föreslås vissa tekniska ändringar som beror på att efterlevandepensionens benämningar ändras. Det föreslås att 3 mom. 11 punkten ändras på grund av de ändringarna av folkpensionslagen och lagen om frontmannapension som föreslås träda i kraft vid samma tidpunkt. Vårdbidrag för pensionstagare och fronttillägg kan fås samtidigt som efterlevandepension och de räknas inte till den efterlevandes årsinkomst när kompletteringsbeloppet fastställs.

Det föreslås att 3 mom. 12 punkten ändras så att till den efterlevandes årsinkomst räknas inte pension och ersättning som betalas från utlandet, om så följer av internationella avtal som är bindande för Finland. Ändringen följer samma princip som den ändring som föreslås i 26 § 5 mom. folkpensionslagen. Om inte något annat följer av internationella avtal, räknas således alla pensioner och ersättningar som betalas från utlandet till årsinkomsten när efterlevandepensionens kompletteringsbelopp fastställs. Den enda situationen där alla pensioner eller ersättningar som betalas från utlandet inte räknas till inkomsten gäller EES-pensioner och beror på EG:s förordning om social trygghet. När EES-pensioner fastställs får man enligt förordningen inte räkna arbetspension-familjepension eller grundpensionens familjepension som betalas efter samma förmånsåtgång till inkomsten. Till årsinkomsten räknas däremot bl.a. pensioner från utlandet som baserar sig på egen anställning, pensioner och familjepensioner som baserar sig på olycksfalls- och trafikförsäkringar, pensioner och familjepensioner som baserar sig på en frivillig olycksfallsförsäkring samt pensioner och familjepensioner som baserar sig på en privat pensionsförsäkring.

15 c §. Det föreslås att paragrafen, som gäller endast 1983, upphävs såsom onödig.

15 d §. I 1,3 och 4 mom. föreslås vissa tekniska ändringar som beror på att efterlevandepensionens benämningar ändras.

15 e §. Det föreslås att paragrafen, som gäller endast 1983, upphävs såsom onödig.

15 g §. I 2 mom. föreslås vissa tekniska ändringar som beror på att efterlevandepensionens benämningar ändras.

16 §. I paragrafen föreslås vissa tekniska ändringar som beror på att efterlevandepensionens benämningar ändras.

17 §. Det föreslås att 1 mom. ändras så, att när den efterlevandes inkomster stiger, justeras kompletteringsbeloppet, om inkomsterna ändras med minst 2 000 mark om året. Beloppet är detsamma som stadgas i 5 § 1 mom. 2 punkten förordningen om bostadsbidrag för pensionstagare (642/79) och tillämpas när bostadsbidraget justeras på grund av att årsinkomsterna stigit. Beloppet motsvarar folkpensionsindexet i mars 1981 och uppgår enligt 1996 års folkpensionsindex till 4 000 mark om året eller 333 mark i månaden. För närvarande är efterlevandepensionens justeringsgräns enligt 1996 års folkpensionsindex 8 010 mark om året eller 668 mark i månaden. Ändringen klarlägger och förenhetligar justeringsgrunderna för pensionerna.

I 1—3 mom. föreslås dessutom vissa tekniska ändringar som beror på att efterlevandepensionens benämningar ändras.

18 §. I paragrafen föreslås vissa tekniska ändringar som beror på att efterlevandepensionens benämningar ändras.

21 §. Eftersom vårdbidrag för pensionstagare och fronttillägg enligt förslaget kan betalas samtidigt som familjepension, föreslås att 4 mom. ändras så att vårdbidraget och fronttillägget inte beaktas när efterlevandes begynnelsepension beviljas till den som får folkpension eller frontmannapension. Begynnelsepensionen betalas om den är större än folkpensionen, bostadsbidraget och det extra fronttillägget. Som folkpension beaktas också ett eventuellt barntillägg och maketillägg. Till den som får frontmannapension betalas begynnelsepension på motsvarande grunder.

29 §. I paragrafen föreslås vissa tekniska ändringar som beror på att efterlevandepensionens benämningar ändras.

30 §. I paragrafen föreslås vissa tekniska ändringar som beror på att efterlevandepensionens benämningar ändras.

32 §. Det föreslås att paragrafen ändras så att vårdbidrag för pensionstagare och fronttillägg inte betraktas som folkpension när en

familjepensionstagare beviljas folkpension för den tid för vilken familjepensionen har betalats.

32 a §. I paragrafen föreslås vissa tekniska ändringar som beror på att efterlevandepensionens benämningar ändras.

34 a §. I lagen föreslås ett nytt stadgande om inverkan av anstaltsvård på efterlevandepensionens kompletteringsbelopp. Saken har tidigare reglerats genom en hänvisning i 37 § familjepensionslagen till 42 b § folkpensionslagen. I sak har anstaltsvård samma inverkan på efterlevandepensionen som tidigare.

37 §. Det föreslås att hänvisningen till 42 b och 87 §§ folkpensionslagen slopas i 1 mom., eftersom ett stadgande om anstaltsvårdens inverkan på efterlevandepensionens kompletteringsbelopp föreslås i familjepensionslagens nya 34 a §, och eftersom 87 § folkpensionslagen, som gäller erhållande av uppgifter, föreslås bli upphävd såsom onödig.

38 a §. I lagen föreslås ett nytt stadgande enligt vilket efterlevandepensionens grundbelopp och den tidigare använda termen basdel i tillämpliga delar likställs med varandra när familjepensionslagen eller annan lagstiftning tillämpas. På motsvarande sätt likställs efterlevandepensionens kompletteringsbelopp i tillämpliga delar med efterlevandepensionens tilläggsdel.

Ikraftträdelsestadgande. I 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet stadgas om tillämpningen av den beloppsgräns som föreslagits bli ändrad i 17 § 1 mom. familjepensionslagen. När den efterlevandes inkomster ändrats justeras kompletteringsbeloppet med tillämpning av den nya beloppsgränsen, om den efterlevandes inkomster ändras den 1 januari 1997 eller därefter. När förändringens storlek beräknas beaktas även förändringar som inträffat i inkomsten före den 1 januari 1997, om de inte har beaktats redan tidigare när pensionen fastställdes.

Beaktandet av pensioner och ersättningar från utlandet som inkomst när det gäller efterlevandepension föreslås bli ändrat i 15 b § 3 mom. 12 punkten. Om den efterlevande får pension när lagändringen träder i kraft, tillämpas det nya stadgandet enligt 3 mom. i ikraftträdelsestadgandet när pensionen justeras med stöd av 17 § familjepensionslagen på grund av att årsinkomsterna eller familjeförhållandena ändrats den 1 januari 1997 eller därefter. Om efterlevandepension bevil-

jas eller justeras efter att lagändringen trätt i kraft för den tid som föregått lagändringen, tillämpas de nya stadgandena emellertid genast från och med ikraftträdandet oberoende av förändringens storlek.

I 4 mom. i ikraftträdelsestadgandet stadgas om indexnivån för de markbelopp som förekommer i lagen. Indexnivån motsvarar den tidigare indexnivån och motsvarar således det poängtal för folkpensionsindexet som gällde i mars 1981.

Enligt 5 mom. i ikraftträdelsestadgandet får åtgärder som verkställigheten av lagändringen förutsätter vidtas innan lagen träder i kraft.

1.5. Lagen om frontmannapension

1 §. Det föreslås att paragrafen ändras, eftersom fronttillägget skall vara en självständig förmån som inte är beroende av folkpensionen och som kan beviljas till alla som erhållit ett tecken som nämns i 9 § i denna lag.

8 §. I paragrafen föreslås vissa tekniska ändringar till följd av att folkpensionens struktur och benämningarna på efterlevandepension enligt familjepensionslagen ändras. Samtidigt har i 2 mom. beaktats att även anklingar har rätt till familjepension enligt familjepensionslagen. Eftersom nya barntillägg och maketillägg inte längre beviljas på grundval av folkpensionslagen, föreslås att omnämningarna av dem slopas i 3 mom. 2 punkten och att stadgandet om privilegierat barntillägg och maketillägg som fortfarande betalas flyttas till 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet i denna lag.

9 §. Det föreslås att paragrafen ändras så att erhållandet av fronttillägg inte längre skall vara bundet till folkpensionen, utan att fronttillägg beviljas till personer som har frontmannatecken, fronttjänstecken eller fronttecken som nämns i 1 mom. eller veterantecken som nämns i 2 mom. Fronttillägg beviljas dock inte på grundval av denna lag till en finsk eller utländsk medborgare som är bosatt utomlands och som inte får folkpension. Då beviljas fronttillägg på grundval av lagen om betalning av fronttillägg utomlands (988/88).

3 mom. upphävs, eftersom den sak som nämns där ingår i 1 mom., och 4 mom. föreslås bli upphävt såsom onödigt.

9 a §. Det föreslås att till 2 mom. fogas en definition på hur beloppet av det extra front-

tillägget uträknas för den som får uppskjuten eller förtida ålderdomspension.

9 b §. I paragrafen görs vissa tekniska ändringar som beror på att folkpensionens struktur ändras.

17 §. Det föreslås att hänvisningen till 87 § folkpensionslagen upphävs i 1 mom., eftersom denna paragraf har upphävts.

Ikraftträdelsestadgande. I 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet föreslås att det barntillägg och maketillägg som betalas på grundval av 5 och 6 mom. i ikraftträdelsestadgandet i 1995 års lag om ändring av folkpensionslagen fortfarande skall vara privilegierad inkomst när frontmannapensionen fastställs.

I 3 och 4 mom. i ikraftträdelsestadgandet stadgas om indexnivån för de markbelopp som stadgas i lagen. Indexnivån motsvarar den tidigare indexnivån för markbeloppen och motsvarar för fronttilläggets del det poängtal för indexet som gällde i oktober 1976 och för det extra fronttilläggets del det poängtal för indexet som gällde i januari 1986.

1.6. Lagen om betalning av fronttillägg utomlands

1 §. Det föreslås att 1 mom. ändras därför att alla i Finland bosatta personer som har fått ett tecken som nämns i 9 § lagen om frontmannapension har rätt till fronttillägg enligt lagen om frontmannapension oberoende av om de får folkpension eller inte. Fronttillägg enligt denna lag betalas endast till personer som är bosatta utomlands.

2 §. Det föreslås att 1 mom. ändras så att den som är yngre än 65 år kan få fronttillägg som betalas utomlands. Dessutom ändras paragrafen på samma grunder som har förklarats vid 1 §.

5 §. Det föreslås att paragrafen ändras, eftersom fronttillägg enligt lagen om frontmannapension är en självständig förmån som betalas oberoende av om man får folkpension eller inte.

Ikraftträdelsestadgande. Till en person som har flyttat till Finland men som inte har rätt till fronttillägg enligt lagen om frontmannapension på grund av folkpensionens karenstider betalas fronttillägg som betalas utomlands medan de är bosatta i Finland. I 2 mom. föreslås att ovan nämnt fronttillägg som har börjat innan denna lag trädde i kraft fortfarande skall betalas enligt lagen om betalning av fronttillägg utomlands till dess

personen på ansökan börjar få fronttillägg enligt lagen om frontmannapension som betalas en gång i månaden.

1.7. Lagen om handikappbidrag

1 §. I 1 mom. stadgas om förutsättningarna för erhållande av handikappbidrag. En person har för närvarande inte rätt till handikappbidrag, om han får en sådan pension till vilken vårdbidrag kan fogas. Till följd av de ändringar som föreslagits i 30 a § folkpensionslagen förblir situationen oförändrad, dock så att de som är yngre än 65 år och får förtida ålderdomspension enligt folkpensionslagen inte längre får vårdbidrag för pensionstagare, och de blir därför en ny grupp som får handikappbidrag och befinner sig alltså i samma ställning som de som får förtida ålderspension enligt arbetspensionslagarna. För att personer under 65 år som får ålderdomspension och vårdbidrag för pensionstagare inte skall kunna få handikappbidrag, föreslås att paragrafen ändras så att erhållandet av vårdbidrag hindrar att man erhåller handikappbidrag.

8 §. Det föreslås att paragrafen ändras på grund av att 87 § folkpensionslagen upphävs.

1.8. Militärunderstödslagen

8 §. I 2, 3 och 4 mom. föreslås vissa tekniska ändringar som beror på att folkpensionens struktur ändras.

9 §. Lagen om bostadsproduktion (294/66) har upphävts genom aravalagen, som trädde i kraft den 1 januari 1994. Av denna anledning föreslås att det till 2 mom. fogas ett omnämmande av aravalagen (1189/93), för att även annuiteterna för lån som beviljats på grundval av den skall kunna beaktas som boendeutgifter när bostadsunderstödet fastställs.

11 §. Det föreslås att omnämmandet av den värnpliktiges dagpenning enligt sjukförsäkringslagen slopas i 1 mom. 7 punkten, eftersom värnpliktiga inte längre har rätt till dagpenning. Till momentet fogas en ny 9 punkt, på grundval av vilken bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag inte beaktas när understödet fastställs. Samtidigt blir den nuvarande 9 punkten punkt 10.

Ikraftträdelsestadgande. I 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet föreslås att ingen indexförhöjning skall göras i militärunderstödet

grundunderstöd 1997 och 1998.

Förslaget baserar sig på de sparbeslut gällande statens utgifter som fattades under regeringens budgetförhandlingar den 16 augusti 1996 och enligt vilket det inte skall göras några indexjusteringar i vissa förmåner, bl.a. militärunderstöden, 1997 och 1998.

1.9. Lagen om rehabiliteringspenning

16 §. Det föreslås att 2 mom. upphävs på grund av att folkpensionens struktur ändras. När rehabiliteringspenning enligt paragrafen fastställs beaktas dock fortfarande barn tillägg som betalas i enlighet med 6 mom. i ikraftträdelsestadgandet i 1995 års lag om ändring av folkpensionslagen och om vilket stadgas i 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet i denna lag.

18 §. I 2 mom. föreslås en teknisk ändring som beror på att folkpensionens struktur ändras.

27 §. I 2 mom. görs en teknisk ändring som beror på den ändring av 17 § lagen om rehabiliteringspenning som gjordes i början av 1996. I paragrafen slopas hänvisningen till 1 mom.

Ikraftträdelsestadgande. I 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet föreslås ett stadgande på grundval av vilket de barn tillägg som betalas fortfarande skall beaktas som folkpension enligt 16 § lagen om rehabiliteringspenning.

1.10. Lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna

2 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (1496/95) ändras på grund av ett lagstiftningstekniskt fel som blivit kvar i lagen. Till momentet fogas en hänvisning till 6 mom. i ikraftträdelsestadgandet i 1995 års lag om ändring av folkpensionslagen, som hindrar att indexförhöjning betalas på barn tillägg som betalas som folkpension.

1.11. Lagen om bostadsbidrag

1 §. Det föreslås att 1 mom. ändras i överensstämmelse med ändringen av 2 mom. lagen om bostadsbidrag för pensionstagare så att bostadsbidrag betalas endast för kost-

naderna för en i Finland belägen bostad som skall betraktas som stadigvarande bostad. Endast personer som är bosatta i Finland anses höra till hushållet och bosättningen i Finland skall avgöras enligt lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet.

2 §. Det föreslås att paragrafen ändras till följd av ändringen av 1 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare. Rätt till allmänt bostadsbidrag har inte den som har fyllt 65 år och inte den som får en förmån som nämns i 1 § 1 mom. lagen om bostadsbidrag för pensionstagare. Rätt till allmänt bostadsbidrag har inte heller ett tvåpersoners hushåll, om det är fråga om makar eller sambor, av vilka åtminstone den ena har fyllt 65 år eller av vilka åtminstone den ena maken får en ovan nämnd förmån.

1.12. Lagen om om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet

1 §. Det föreslås att 1 mom. ändras så att när bostadsbidrag för pensionstagare fastställs, skall frågan om en person skall anses vara bosatt i Finland avgöras enligt lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet. Nämnda lag och lagen om arbetsmarknadsstöd trädde i kraft samtidigt. Arbetsmarknadsstödet har inte beaktats när lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet stiftades. Eftersom frågan om vem som skall anses vara bosatt i Finland skall avgöras på samma sätt när arbetsmarknadsstödet fastställs som i fråga om andra förmåner, föreslås att ett omnämnande av arbetsmarknadsstödet skall fogas till paragrafen.

1.13. Lagen om pension för arbetstagare

4 a §. Enligt den gällande 2 mom. 2 punkten har en efterlevande make rätt till familjepension om den efterlevande vid förman slätarens död fick invaliditetspension enligt folkpensionslagen. Eftersom alla personer som får invaliditetspension i allmänhet också fick basdel enligt folkpensionslagen, har detta uttryckts i lagen genom att man har bundit familjepensionsrätten till erhållandet av invaliditetspension enligt folkpensionslagen. Den 1 januari 1996 blev folkpensionen pensionsavhängig och betalas inte

längre till alla pensionstagare. Av denna anledning kan långvarig arbetsförmåga enligt förslaget också påvisas genom erhållande av antingen invaliditetspension enligt folkpensionslagen eller invalidpension enligt förvärvspensionssystemet. En person anses få invaliditetspension även om den inte betalas ut på grund av samordning. Det föreslås att paragrafen ändras i detta avseende.

8 §. I 5 mom. föreslås vissa tekniska ändringar som beror på att benämningarna på efterlevandepension enligt familjepensionslagen ändras.

1.14. Lagen om statens familjepensioner

3 §. Enligt den gällande 1 mom. 2 punkten har en efterlevande make rätt till familjepension, om den efterlevande vid förmänsåtarens död fick invaliditetspension enligt folkpensionslagen. Eftersom alla personer som får invaliditetspension i allmänhet också fick basdel enligt folkpensionslagen, har detta uttryckts i lagen genom att man har bundit familjepensionsrätten till erhållandet av invaliditetspension enligt folkpensionslagen. Den 1 januari 1996 blev folkpensionen pensionsavhängig och betalas inte längre till alla pensionstagare. Av denna anledning kan långvarig arbetsförmåga enligt förslaget också påvisas genom erhållande av antingen invaliditetspension enligt folkpensionslagen eller invalidpension enligt förvärvspensionssystemet. En person anses få invaliditetspension även om den inte betalas ut på grund av samordning. Det föreslås att paragrafen ändras i detta avseende.

6 §. I 5 mom. föreslås vissa tekniska ändringar som beror på att benämningarna på efterlevandepension enligt familjepensionslagen ändras.

1.15. Lagen om arbetsmarknadsstöd

2 §. I överensstämmelse med de andra lagarna föreslås i lagen om arbetsmarknadsstöd ett stadgande som hänvisar till lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet, på grund-

val av vilken det avgörs om en person är bosatt i Finland när rätten till arbetsmarknadsstöd skall avgöras.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1997. I ikraftträdelsestadgandet i 1995 års lag om ändring av folkpensionslagen föreslås att basdelen och tilläggsdelen i regel utan särskilt beslut skall ändras till folkpension enligt den nya lagen på grundval av de uppgifter som folkpensionsanstalten har i sin besittning. Förmåner från utlandet räknas i allmänhet som inkomst först när folkpensionens belopp justeras följande gång efter att lagändringen trätt i kraft. Likaså justeras bostadsbidraget för pensionstagare och familjepensionen i överensstämmelse med de föreslagna lagarna först vid den justering som görs efter ikraftträdandet.

4. Lagstiftningsordning

Enligt 15 a § 2 mom. regeringsformen skall var och en genom lag garanteras rätt att få sin grundläggande utkomst tryggad i de sociala risksituationer som uppräknas i stadgandet.

Folkpensionssystemets struktur har redan ändrats genom 1995 års lagändring. Genom den proposition som nu avläts genomförs endast de tekniska ändringar som ändringen av folkpensionssystemets struktur förutsätter. Ändringen innebär inte att de förmåner som betalas till någon skulle upphöra. Pensionsstagarnas utkomstskydd vid ålderdom, arbetsförmåga eller familjeförsörjarens död ordnas enligt antingen arbetspensions- eller folkpensionssystemet. Av dessa orsaker kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som ovan anförts föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/56) 24 § 2 mom. och 26 § 9 och 10 mom. och 87 §,

av dessa lagrum 24 § 2 mom. och 26 § 9 och 10 mom. sådana de lyder i lag av den 18 december 1995 (1491/95),

ändras 22 a § 5 mom., 23 §, 25 § 3 och 4 mom., 25 a §, 25 b § 5 mom., 26 § 1 mom. 1—3 punkten samt 2, 4, 5 och 7 mom., 30 a § 1 och 3 mom., 30 b §, 31 § 2 och 3 mom., 32 och 32 a §§, 39 b § 1 mom., 42 b §, 45 § 2 mom., 74 c §, 79 § 2 mom. och 91 a §, dessa lagrum sådana de lyder, 22 a § 5 mom., 23 §, 25 § 3 mom., 25 b § 5 mom. och 31 § 2 mom. i lag av den 28 juni 1993 (564/93), 25 § 4 mom., 30 a § 1 och 3 mom. och 32 § i lag av den 5 februari 1982 (103/82), 25 a § ändrad genom lagar av den 26 juli 1985 och den 23 december 1988 (670/85 och 1217/88), 26 § 1 mom. 1—3 punkten i lag av den 21 november 1994 (981/94), 26 § 2, 4, 5 och 7 mom., 30 b § och 91 a § i nämnda lag av den 18 december 1995, 31 § 3 mom. i lag av den 5 februari 1988 (123/88), 32 a § ändrad genom nämnda lag av den 5 februari 1982 och i lag av den 8 mars 1991 (471/91), 39 b § 1 mom. och 45 § 2 mom. i lag av den 8 augusti 1986 (594/86), 42 b § ändrad genom nämnda lagar av den 5 februari 1982 och den 18 december 1995, 74 c § i lag av den 14 oktober 1994 (886/94) och 79 § 2 mom. i lag av den 22 december 1989 (1250/89), samt

fogas till 20 § ett nytt 2 mom. i stället för det 2 mom. som upphävts genom nämnda lag av den 28 juni 1993 samt till 30 a §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 5 februari 1982 och den 21 november 1994, ett nytt 3 mom., varvid de nuvarande 3—5 mom. blir 4—6 mom., som följer:

20 §

Vårdbidrag för pensionstagare betalas på det sätt som stadgas i 30 a §.

22 a §

Om pensionstagaren börjar förvärsarbete och hans förvärsinkomst är minst lika stor som det i 1 mom. nämnda beloppet, betalas till honom individuell förtidspension och extra fronttillägg som avses i 9 a § lagen om frontmannapension enligt halva det belopp som han fått. Det vårdbidrag för pensionstagare, det bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78) och det fronttillägg enligt lagen om frontmannapension som betalas till personer som uppstår förtidspension halveras dock inte. Individuell förtidspension utbetalas inte alls, utan lämnas vilande om förvärsinkomsten är större än 3/5 av den pensionsgrundande lön eller den arbetsinkomst som fastställs enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

23 §

En finsk medborgare som är bosatt i Finland har rätt till förmån enligt denna lag, om han efter att ha fyllt 16 år har bott i Finland minst tre år. En person som inte är finsk medborgare har rätt till förmån enligt denna lag, om han efter att ha fyllt 16 år har bott i Finland minst fem år i följd omedelbart innan förmånen börjar.

En person har dock utan hinder av det i 1 mom. nämnda kravet på tre eller fem års bosättning rätt till förmån, om hans arbetsoförmåga börjar medan han är bosatt i Finland och inom fem år efter att han fyllt 16 år.

25 §

Folkpension beviljas enligt den kommungrupp till vilken den kommun hör där personen bor när folkpensionen börjar utbetalas. Till den som är bosatt utomlands betalas folkpensionen enligt den andra kommungruppen.

Statsrådet indelar kommunerna enligt lev-

nadskostnadernas nivå i två grupper för högst sex år åt gången.

25 a §

Börjar ålderdomspensionen senare än vid ingången av månaden efter den då personen fyller 65 år, höjs den med en procent för varje månad varmed begynnelsepunkten för pensionen skjuts upp. Härvid beaktas dock inte månader för vilka personen inte har haft rätt till folkpension.

Beviljas folkpension i form av förtida ålderdomspension, minskas den med en halv procent för varje månad varmed utbetalningen av pensionen tidigare läggs i förhållande till ingången av den månad som följer på den då personen fyller 65 år.

Paragrafen tillämpas inte på vårdbidrag för pensionstagare enligt 30 a §.

25 b §

När arbetslöshetspension ändras till invaliditetspension eller arbetslöshets- eller invaliditetspension till ålderdomspension eller när den som erhåller vårdbidrag för pensionstagare beviljas en pension som avses i 20 § 1 mom. 1 eller 2 punkten, betalas den nya pensionen utan hinder av 1 och 2 mom. avvägd enligt den tid personen har bott i Finland på samma sätt som den tidigare förmånen.

26 §

Vid fastställande av folkpension beaktas till personen varaktigt utgående

1) pension eller familjepension som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande, företagareverksamhet eller verksamhet för förtroendevalda, uppdragsavtal med en kommun eller samkommun om familjevård som avses i 1 § familjevårdarlagen (312/92), avtal om närståendevård som avses i 27 b § socialvårdslagen;

2) olycksfallspension, familjepension, livränta och försörjningspension enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen;

3) invalidpension och familjepension samt ersättning för förlorad inkomst enligt de olika lagarna om trafikförsäkring, den sistnämnda ersättningen dock endast till den del den betalas för längre tid än ett år;

Då folkpension fastställs, beaktas likväl

inte barntillägg till sådan pension som betalas enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82), inte rehabiliteringsförhöjning och inte heller, då den försäkrade fyllt 65 år den 1 januari 1980 eller därefter, i 5 a § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd eller motsvarande pensionsförhöjning som grundar sig på tiden efter uppnådd 65 års ålder. Sådan minskning som avses i 5 a § 2 och 3 mom. i sistnämnda lag eller minskning som motsvarar den beaktas dock såsom inkomst.

Har personen omedelbart före beviljandet av folkpension uppburit i familjepensionslagen (38/69) avsedd efterlevandepension eller frontmannapension vid vars bestämmande i 1 mom. avsedd förmån helt eller delvis beaktas såsom årsinkomst, räknas pensionen som inkomst till sitt tidigare belopp, likväl med iakttagande av vad som följer av folkpensionernas indexbundenhet. Så skall förfaras om grunderna för förmånens bestämmande inte har förändrats. Grunden för förmånens bestämmande anses inte ha förändrats med anledning av att arbetslöshetspension ändrats till invaliditetspension eller någöndera av dessa pensioner ändrats till ålderdomspension, såvida inte grunderna för pensionens belopp ändrats av denna orsak. Detta moment tillämpas inte på förmån som inte grundar sig på en lag eller förordning eller på en offentlig pensionsstadga.

Då folkpensionen fastställs beaktas också en fortlöpande förmån som betalas från en främmande stat och som motsvarar den pension eller ersättning eller folkpension eller pension enligt familjepensionslagen som avses i 1 mom., om inte något annat följer av internationella avtal som är bindande för Finland.

När individuell förtidspension betalas halverad enligt 22 a § 5 mom. beaktas vid fastställande av folkpensionen den i 1 mom. 1 punkten avsedda pensionen enligt samma belopp som full individuell förtidspension.

30 a §

Till en person, vars funktionsförmåga på grund av sjukdom eller skada kan bedömas vara nedsatt åtminstone ett år utan avbrott

och som antingen har fyllt 65 år eller får invaliditetspension enligt denna lag, full invalidpension eller individuell förtidspension enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller någon annan motsvarande pension på grundval av ett arbets- eller tjänsteförhållande eller invalidpension eller individuell förtidspension enligt lagen om pension för riksdagsmän (329/67) eller lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom (870/77), betalas i ersättning för behövlig vård och service eller särskilda kostnader vårdbidrag för pensionstagare, som

1) om han är i behov av ständig vård och tillsyn eller sjukdomen eller skadan vållar honom synnerligen betydande särskilda kostnader, utgör 8 304 mark om året,

2) om han i ett flertal personliga rutiner är i behov av daglig, tidskrävande hjälp av någon annan eller i betydande utsträckning av regelbunden handledning och tillsyn, eller om sjukdomen eller skadan vållar honom betydande särskilda kostnader, utgör 4 152 mark om året, eller

3) om han i sina personliga rutiner, i hushållsarbete eller i skötseln av ärenden utanför hemmet är i behov av regelbundet återkommande hjälp av någon annan eller av handledning och tillsyn, eller om sjukdomen eller skadan vållar honom särskilda kostnader, utgör 1 668 mark om året.

Den som är blind eller oförmögen att röra sig har alltid rätt till ett vårdbidrag för pensionstagare som uppgår minst till det belopp som stadgas i 1 mom. 3 punkten.

Om en annan pension som avses i 1 mom. än invaliditetspension enligt denna lag ändras till ålderdomspension som betalas innan pensionstagaren har fyllt 65 år och han får vårdbidrag för pensionstagare omedelbart innan ålderdomspensionen börjar, fortsätter betalningen av vårdbidraget så länge som villkoren för dess erhållande i övrigt uppfylls.

30 b §

Om en person får invaliditetspension, ålderdomspension eller förtida ålderdomspension enligt denna lag, betalas vårdbidraget för pensionstagare avvägt enligt den tid personen har bott i Finland på samma sätt som

nämnda pension.

Om personen inte betalas en pension som nämns i 1 mom., avvägs vårdbidraget för pensionstagare enligt den tid sökanden har bott i Finland på det sätt som stadgas i 25 b § så, att avvägningkoefficienten beräknas i enlighet med 25 b § 3 mom., om sökanden har fyllt 65 år när vårdbidraget börjar, och i andra fall i enlighet med 4 mom. i nämnda paragraf.

31 §

Pensionsanstalten kan, antingen på ansökan eller med stöd av en utredning som den själv godkänt, inom två år från den tidpunkt då pensionen indrogs bestämma att invaliditetspensionen på nytt skall utbetalas. Pensionen får härvid utbetalas retroaktivt för den tid under vilken den varit indragen eller för en viss del av denna tid. Pensionen kan också beviljas i form av individuell förtidspension på grund av sådan arbetsförmåga som har börjat inom två år efter att den ovan nämnda tidigare pensionen upphörde, förutsatt att arbetet har upphört eller förvärvsinkomsten minskat tidigast 360 dagar före begynnelsestidpunkten för den tidigare pensionen. Vid beräkning av denna tidsperiod om 360 dagar skall 22 a § beaktas.

Vårdbidrag för pensionstagare dras in eller dess belopp ändras, då i bidragstagarens förhållanden eller funktionsförmåga har skett en förändring som inverkar på rätten till vårdbidrag eller på dess belopp.

32 §

Har en pensionstagare under sex månader utan avbrott bott i en kommun som hör till en annan kommungrupp än den kommun enligt vars dyrhetsgrupp hans folkpension betalas, ändras folkpensionen räknat från början av följande månad så, att den överensstämmer med den kommungrupp, till vilken den kommun hör som han då bor i.

32 a §

Har en ändring som inte beror på indexbundenheten skett i de inkomster som inverkar på folkpensionen, skall denna rättas till sitt belopp eller dras in. Känner folkpensionsanstalten till att det finns förutsättningar för höjning av folkpensionen, kan höjningen beviljas utan ansökan.

Har vid fastställande av folkpensionen beaktats en i 26 § 1 mom. avsedd förmån, rä-

knas denna vid nytt fastställande av folkpensionen som inkomst till sitt tidigare belopp, likväl med iakttagande av vad som följer av folkpensionernas indexbundenhet. Så skall förfaras om grunderna för förmånens bestämmande inte undergått förändring. Detta moment tillämpas inte på förmåner som inte grundar sig på en lag eller förordning eller på en offentlig pensionsstadga.

Ingår pensionstagaren äktenskap eller upplöses hans äktenskap, skall folkpensionen rättas till sitt belopp eller dras in. Dessutom skall 1 och 2 mom. tillämpas, om de inkomster som inverkar på folkpensionen har förändrats.

39 b §

En förmån som avses i denna lag betalas förhöjd för dröjsmålstiden. Skyldigheten att betala förmånen förhöjd gäller dock inte den del av förmånen som utges till en annan försäkrings- eller pensionsanstalt som bedriver lagstadgad försäkring eller till folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa.

42 b §

Får en folkpensionstagare vård som avses i 42 a §, betalas av folkpensionen, för den tid vården varar över tre månader, inte den del som hos en folkpensionstagare i den första kommungruppen överstiger 671,06 mark och i den andra kommungruppen 618,20 mark i månaden samt hos en gift folkpensionstagare i den första kommungruppen 603,98 mark och i den andra kommungruppen 559,00 mark i månaden. Om folkpensionen i enlighet med 25 a § har skjutits upp eller tidigare lagts, höjs nämnda belopp med uppskottsprocenten eller minskas det med tidigare läggingsprocenten.

45 §

Om ändringsansökan är anhängig i fråga om pension eller ersättning som skall beaktas som inkomst när det gäller folkpension, kan folkpensionen utbetalas tillfälligt trots att rätten till förmånen inte är slutligt avgjord. Om pension eller ersättning som skall beaktas som inkomst när det gäller folkpension i dylikt fall beviljas retroaktivt, får pensionsanstalten driva in beloppet av den folkpension som betalats till ett för stort belopp för samma tid från den pension eller ersätt-

ning som skall utges retroaktivt. Pensionsanstalten skall minst två veckor före utbetalningen av pensionen eller ersättningen meddela arbetspensionsanstalten eller annan anstalt som kommer i fråga att pensionen eller ersättningen eller del därav skall betalas till pensionsanstalten.

74 c §

Om den som uppbär folkpension har beviljats retroaktivt en förmån enligt 26 § 1 eller 5 mom. eller om en sådan förmån har höjts, kan pensionsanstalten, oberoende av vad 74 § stadgar, efter att ha hört den berörda parten behandla ärendet på nytt.

79 §

Utän hinder av 1 mom. kan en förmån enligt denna lag, utom vårdbidrag för pensionstagare, mätas ut för att driva in ett underhållsbidrag som skall betalas till make eller barn eller som skadestånd till barn.

91 a §

Vad som i någon annan lag stadgas om folkpensionens grunddel, basdel, understödsdel, understödstillägg, tilläggsdel samt om hjälp- och vårdtillägg gäller i tillämpliga delar folkpensionen samt vårdbidrag för pensionstagare enligt denna lag. Vad som i denna lag stadgas om folkpension tillämpas på motsvarande sätt i tillämpliga delar på basdel och tilläggsdel.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

När basdelen och tilläggsdelen på grundval av 4 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av folkpensionslagen (1491/95) ändras till folkpension, kan vid fastställandet av folkpensionen användas de uppgifter i folkpensionsanstaltens besittning som påverkar folkpensionens belopp. Folkpensionsanstalten har rätt att rätta folkpensionens belopp, om dessa uppgifter ändras jämfört med situationen den 1 januari 1997.

Folkpensionen kan ändras så att den börjar överensstämma med denna lag utan något nytt beslut. Ett skriftligt beslut ges dock på begäran.

Om en person får folkpension när denna lag träder i kraft, beaktas en förmån som betalas från utlandet i enlighet med 26 § 5

mom. denna lag, när folkpensionen första gången justeras på grundval av 32 a § medan denna lag är i kraft eller när en pension som avses i andra meningen i 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av folkpensionslagen (1491/95) ändras så att den börjar överensstämma med denna lag. Om folkpension beviljas eller justeras för tiden före denna lags ikraftträdande, beaktas en förmån som betalas från utlandet räknat från ikraftträdandet, med undantag för fall där beviljande eller justering av pensionen har sökts på grundval av artikel 27 i den nordiska konventionen om social trygghet (FördrS 81/81) inom den tid som bestäms i punkt 2 i nämnda artikel.

Till den som erhåller en basdel som höjs i enlighet med 25 b § lagen om ändring av folkpensionslagen (103/82), beräknas den nya uppskovsprocenten så att folkpensionens

belopp den 1 januari 1997 bibehålls oförändrat. När pensionens senare justeras, ändras inte den omräknade uppskovsprocenten.

Om en person har rätt att få vårdbidrag för pensionstagare när denna lag träder i kraft, betalas vårdbidraget efter att lagen trätt i kraft, dock högst för den tid för vilken vårdbidraget har beviljats.

På folkpension skall betalas för 1996 tillämpas 24 § 3 mom., 25 a §, 26 § 9 och 10 mom., 42 b § 3 mom. och 91 a § folkpensionslagen sådana de lyder i den lag som gäller när denna lag träder i kraft.

De markbelopp om vilka stadgas i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har beräknats.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen den 18 december 1995 om ändring av folkpensionslagen (1491/95) som följer:

Basdel och tilläggsdel som har börjat innan denna lag trädde i kraft betalas enligt den lag som gällde vid ikraftträdandet. Om pensionen inte omfattar tilläggsdel, är basdelens fulla belopp 2 316 mark om året från och med den 1 januari 1996 eller från den tidpunkt då tilläggsdelen upphör. Detta pensionsbelopp minskas med 20 procent den 1 februari 1997 och därefter vid ingången av februari varje år. Statsrådet kan sänka ovan nämnda minskning för sådana pensionstagare, hos vilka nettobeloppet av den beräknade totala pensionen skulle minska på grund av att de indexförhöjningar som faststälts med stöd av 9 § lagen om pension för arbetstagare och lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna sammanlagt blir mindre än beloppet av den årliga minsk-

ning av folkpensionen som avses i denna lag. På motsvarande sätt kan statsrådet senare öka minskningen i fråga. Procentbeloppet uträknas i början av februari varje år på ovan nämnda 2 316 mark med beaktande av folkpensionernas indexbundenhet. På ovan nämnda sätt förfars även då en pension som beviljats för viss tid och som börjat före ikraftträdandet förlängs eller arbetslöshetspension ändras till invaliditetspension eller arbetslöshets- eller invaliditetspension ändras till ålderdomspension. Ett skriftligt beslut om ändring av basdelen så att den från och med den 1 januari 1996 börjar överensstämma med detta ikraftträdelsestadgande ges endast på begäran.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

De markbelopp om vilka stadgas i denna

lag motsvarar det poängtal för folkpensions-indexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har beräknats.

3.

Lag

om ändring av lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 28 juli 1978 om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78) 1 § 1 mom., 2 § 3 och 4 mom., 3 § 3 och 4 mom., 4 § 3 mom., 5 §, 6 § 1 mom., 2 mom. 2, 3 a och 12 punkten och 3 mom., 7 § 1 mom., 8 § 1 mom. 2 punkten, 8 a §, 10 § 1 mom. och 14 § 1 mom.,

dessa lagrum sådana de lyder, 1 § 1 mom., 5 §, 6 § 1 mom. och 2 mom. 3 a punkten och 8 § 1 mom. i lag av den 9 februari 1990 (106/90), 2 § 3 och 4 mom. och 8 a § i lag av den 5 februari 1982 (112/82), 3 § 3 mom. i lag av den 18 december 1995 (1492/95), 3 § 4 mom. i lag av den 26 juli 1985 (671/85), 4 § 3 mom. och 6 § 3 mom. i lag av den 8 mars 1991 (473/91), 6 § 2 mom. 2 punkten i lag av den 5 februari 1988 (127/88), 6 § 2 mom. 12 punkten och 14 § 1 mom. i lag av den 21 november 1994 (985/94), 7 § 1 mom. i lag av den 31 januari 1995 (119/95) och 10 § 1 mom. i lag av den 14 oktober 1994 (887/94), samt

fogas till 1 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lagar av den 26 juli 1985 och den 9 februari 1990, nya 4 och 5 mom., till lagen en ny 1 a § och till 8 §, sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag samt genom lagar av den 18 juni 1980 och den 20 december 1982 (455/80 och 1086/82), ett nytt 6 mom., som följer:

1 §

För sänkning av boendekostnaderna betalas bostadsbidrag enligt denna lag till en person som är bosatt i Finland och som har fyllt 65 år. Bostadsbidrag betalas också till en person som har fyllt 16 år och som får

1) folkpension, frontmannapension eller efterlevandepension enligt familjepensionslagen (38/69),

2) full invalidpension, individuell förtidspension eller arbetslöshetspension enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller någon annan motsvarande pension på grundval av ett arbets- eller tjänsteförhållande,

3) invalidpension, individuell förtidspension eller arbetslöshetspension enligt lagen om pension för riksdagsmän (329/67) eller lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom (870/77),

4) på grundval full arbetsoförmåga beviljad fortlöpande olycksfallspension, livränta, invalidpension eller sådan ersättning för för-

lorad inkomst som betalas när ett år har förflutit sedan trafikskadan uppkom enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen, de olika lagarna om trafikförsäkring eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst, eller

5) en förmån som motsvarar de ovan nämnda förmånerna och som betalas från utlandet.

Om en pension som avses i 1 mom. 2 eller 3 punkten ändras till ålderspension som betalas innan pensionstagaren har fyllt 65 år och får han bostadsbidrag omedelbart innan ålderspensionen börjar, fortsätter betalningen av bostadsbidraget så länge som villkoren för erhållande av bostadsbidrag uppfylls i övrigt.

Som efterlevandepension kan också betalas enbart bostadsbidrag.

1 a §

Om vid tillämpningen av denna lag särskilt skall avgöras om en person skall anses

vara bosatt i Finland, avgör folkpensionsanstalten frågan enligt stadgandena i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/93). I folkpensionsanstaltens beslut får ändring sökas enligt vad som stadgas i 13 § i nämnda lag.

2 §

Vid bestämmande av bostadsbidrag beaktas boendekostnaderna för endast en bostad som skall betraktas som stadigvarande bostad och som är belägen i Finland.

Är hyresvärden nära anförvant eller anhörig till den som ansöker om bostadsbidrag eller hans make, eller är hyran uppenbarligen högre än den på orten gängse hyran för en bostad av motsvarande slag, eller är bostaden betydligt större än vad sökandens och hans familjs behov påkallar, eller kan förutom sökanden och hans familj även någon annan person anses svara för boendekostnaderna, kan vid bostadsbidragets bestämmande till boendekostnaderna hänföras endast den kostnadsdel som med hänsyn till omständigheterna kan anses skäligen.

3 §

Statsrådet fastställer årligen maximibeloppet av de boendekostnader som skall beaktas vid fastställandet av bostadsbidraget. Maximibeloppet fastställs på basis av den ort där bostaden är belägen. Ovan nämnda maximibelopp höjs med 20 procent, om minst ett barn bor hos den som ansöker om bostadsbidrag, och med 40 procent, om minst tre barn bor hos honom. Med barn avses sökandens eller hans makes barn som är under 16 år eller ett sådant fosterbarn vars utkomst sökanden eller hans i samma hushåll boende make drar försorg om.

Har båda makarna rätt till bostadsbidrag på grundval av 1 §, fastställs för dem ett gemensamt bostadsbidrag, av vilket vardera får hälften, dock med beaktande av vad som stadgas i 5 §. Angående halvt bostadsbidrag gäller härvid vad som stadgas om bostadsbidrag. Betalas till den ena maken förtida ålderdomspension enligt folkpensionslagen och har den andra rätt till bostadsbidrag på grundval av 1 §, betalas bostadsbidraget i sin helhet till den sistnämnda maken till utgången av den månad under vilken den som får förtida ålderdomspension fyller 65 år.

4 §

Tilläggsjälvriskandelen utgör 40 procent av den del av årsinkomsten som överstiger 19 046 mark. För en gift person vars make inte har rätt till bostadsbidrag är tilläggsjälvriskandelen 40 procent av den del av makarnas årsinkomst som överstiger 27 916 mark. Om båda makarna har rätt till bostadsbidrag eller om den ena maken har rätt till bostadsbidrag och den andra får förtida ålderdomspension enligt folkpensionslagen som betalas till personer under 65 år, är tilläggsjälvriskandelen 40 procent av den del av makarnas årsinkomst som överstiger 30 592 mark. Om personen eller den ena av makarna får efterlevandepension enligt familjepensionslagen, är tilläggsjälvriskandelen 40 procent av den del av årsinkomsten som överstiger 16 370 mark eller av den del av makarnas årsinkomst som överstiger 25 240 mark.

5 §

Om den ena av makar som har rätt till bostadsbidrag får efterlevandepension enligt familjepensionslagen, fastställs det halva bostadsbidrag som betalas till vardera maken särskilt med beaktande av vad som stadgas i 4 § 3 mom.

6 §

Med årsinkomst avses den verkliga inkomst som en person eller, om han är gift, makarna enligt skäligen uppskattning kan förutsättas fortgående årligen åtnjuta, ökad med åtta procent av det belopp varmed värdet av personens förmögenhet överstiger 36 000 mark eller, om han är gift, varmed värdet av makarnas förmögenhet överstiger 57 600 mark. Årsbeloppet av folkpensionen och av efterlevandepensionenskompletteringsbelopp samt av frontmannapensionen fogas till årskomsten vid den tidpunkt från vilken bostadsbidraget beviljas eller justeras. Från en frontmannapensionstagares eller, om han är gift, från hans och hans makes årsinkomst skall dras av 6 190 mark.

Som årsinkomst räknas likväl inte:

2) vårdbidrag för pensionstagare enligt folkpensionslagen;

3 a) grundbeloppet enligt familjepensionslagen;

12) en förmån som betalas från utlandet och motsvarar de förmåner som avses i 2, 3, 4, 4 a samt 5—11 punkten.

När årsinkomsten uppskattas räknas en bostad som är i personens eget bruk inte som förmögenhet, och räntor på lån för anskaffning eller iståndsättning av en sådan bostad inte som avdrag från årsinkomsten.

7 §

Bostadsbidrag betalas inte till en bostadsbidragstagare som får fortgående offentlig anstaltsvård eller motsvarande vård (*anstaltsvård*) för den tid vården varar över nio månader.

8 §

Bostadsbidrag justeras:

2) då bidragstagarens make uppfyller villkoren enligt 1 § eller när de inte längre uppfylls eller då familjeförhållandena förändras, eller

Bostadsbidraget upphör, om en förmån till bidragstagaren som avses i 1 § 1 mom. upphör, dock inte när invalidpension eller arbetslöshetspension ändras till ålderspension.

8 a §

Bostadsbidrag kan antingen för viss tid eller varaktigt förvägras eller dess belopp minskas beträffande den som skänkt bort egendom eller på annat sätt försvagat sin ekonomiska ställning till den grad att det inverkat på hans rätt till bostadsbidrag eller väsentligt på bostadsbidragets belopp. Så förfars endast om han vetat eller bort veta att denna åtgärd kan inverka på bostadsbidraget. Detsamma gäller en person som i ansökan eller anmälan vilken gjorts för fastställande av bostadsbidrag uppsätligen lämnat oriktiga uppgifter om sin eller sin makes på bostadsbidraget inverkan inkomst eller förmögenhet eller om boendekostnaderna och som av denna orsak uppburit bostadsbidrag utan grund eller till ett för stort belopp.

Om det senare konstateras att ett lagakraftvunnet beslut genom vilket bostadsbidrag

med stöd av 1 mom. har förvägrats eller minskats är oskäligt mot personen, kan pensionsanstalten rätta beslutet.

10 §

Den som är missnöjd med folkpensionsanstaltens beslut i ett ärende som gäller bostadsbidrag för pensionstagare får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos prövningsnämnden. I prövningsnämndens beslut får ändring inte sökas genom besvär annat än i fråga om återkrav.

14 §

Om inte något annan stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 28 §, 31 § 2 mom., 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40, 42, 43, 43 a, 44—46, 67, 69-72, 74 b, 74 c och 75 §§, 79 § 1 och 4 mom., 80—83 och 84—86 §§, 88 § 2 och 3 mom. samt 88 a § folkpensionslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Bostadsbidrag som betalas när denna lag träder i kraft ändras så att det börjar överensstämma med denna lag när bostadsbidraget följande gång justeras på det sätt som avses i 8 §. Någon justering görs emellertid inte på grund av en förändring av årsinkomsterna som beror på 6 § 1 mom. eller av förändringar i inkomstgränserna enligt 4 §.

När bostadsbidraget fastställs räknas inte till årsinkomsten maketillägg eller barntillägg som betalas i enlighet med 5 och 6 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av folkpensionslagen (1491/95) och inte utbildningsstöd som betalas i enlighet med 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av familjepensionslagen (947/92).

De markbelopp om vilka stadgas i denna lag motsvarar det poängtal för det officiella levnadskostnadsindex enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har beräknats.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

4.

Lag

om ändring av familjepensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/69) 15 c och 15 e §§ sådana de lyder i lag av den 5 februari 1982 (105/82),

ändras 14 §, 15 a §, 15 b § 1 mom., 3 mom. 11 och 12 punkten och 5 och 6 mom., 15 d § 1, 3 och 4 mom., i 15 g § 2 mom. det inledande stycket, 16, 17 och 18 §§, 21 § 4 mom., 29 §, i 30 § 1 mom. det inledande stycket och 2 mom., 32 § 2 mom., 32 a § och 37 § 1 mom.,

dessalagrum sådana de lyder, 14, 16 och 18 §§, i 30 § 1 mom. det inledande stycket och 2 mom. samt 32 § 2 mom. i lag av den 9 februari 1990 (104/90), 15 a § ändrad genom nämnda lag av den 5 februari 1982 samt genom lagar av den 8 mars 1991 och den 28 juni 1993 (472/91 och 548/93), 15 b § 1 mom. i nämnda lag av den 5 februari 1982, 15 b § 3 mom. 11 punkten och 15 g § 2 mom. i nämnda lag av den 28 juni 1993, 15 b § 3 mom. 12 punkten och 21 § 4 mom. i lag av den 21 november 1994 (982/94), 15 b § 5 mom. i lag av den 18 december 1995 (1493/95), 15 b § 6 mom., 15 d § 3 och 4 mom. och 32 a § i nämnda lag av den 8 mars 1991, 15 d § 1 mom. i lag av den 22 december 1983 (1055/83), 17 § ändrad genom nämnda lagar av den 8 mars 1991 och den 9 februari 1990, 29 § ändrad genom sistnämnda lag och nämnda lag av den 28 juni 1993 samt 37 § 1 mom. i lag av den 14 oktober 1994 (888/94), och

fogas till lagen nya 34 a och 38 a §§, som följer:

14 §

Till en efterlevande make vars rätt till pension upphör enligt 13 § 1 mom. 1 punkten och som har fått efterlevandepension för en längre tid än ett år betalas i ett för allt de pensionsbelopp som den efterlevande hade haft rätt till för den följande ettårsperioden. Grunden för engångsbetalningen är den månadspension som den efterlevande maken senast hade rätt till. I engångsbetalningen ingår inte bostadsbidrag.

15 a §

Begynnelsepensionen och fortsättningspensionen enligt 9 b § 1 punkten för en efterlevande make består av ett grundbelopp, ett kompletteringsbelopp och ett bostadsbidrag. I andra fall består efterlevandepensionen av ett kompletteringsbelopp och ett bostadsbidrag.

Grundbeloppet utgör 2 676 mark om året.

Kompletteringsbeloppets fulla belopp är i första kommungruppen 12 504 mark och i andra kommungruppen 11 856 mark om året.

Är pensionstagaren gift, är kompletteringsbeloppets hela belopp 10 632 mark om året i första och 10 080 mark om året i andra kommungruppen.

Kompletteringsbelopp beviljas enligt den kommungrupp till vilken den kommun hör där den efterlevande maken bor när kompletteringsbeloppet börjar utbetalas. Till den som är bosatt utomlands betalas kompletteringsbeloppet enligt den andra kommungruppen.

Statsrådet indelar kommunerna enligt levnadskostnadernas nivå i två grupper för högst sex år åt gången.

Bostadsbidraget fastställs enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78).

Efterlevandepensionens grundbelopp och kompletteringsbelopp beviljas inte, om deras sammanlagda belopp skulle vara mindre än 30 mark per månad.

15 b §

För efterlevandepensionens fulla kompletteringsbelopp avdras 50 procent av den del av årsinkomsten som överstiger 1 460 mark.

Som årsinkomst räknas likväl inte:

11) vårdbidrag för pensionstagare enligt folkpensionslagen, handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag (124/88) och inte fronttillägg enligt lagen om frontmannapension, inte heller

12) pension och ersättning som betalas från utlandet, om så följer av internationella avtal som är bindande för Finland.

Har den efterlevande maken omedelbart innan efterlevandepensionens kompletteringsbelopp beviljades uppburit frontmannapension eller sådan folkpension vid vars bestämmande såsom årsinkomst antingen helt eller delvis har beaktats i någon annan lag eller förordning stadgad eller på en offentlig pensionsstadga grundad pension eller en motsvarande fortlöpande prestation eller ersättning, räknas denna som inkomst till sitt tidigare belopp, likväl med iakttagande av vad som följer av folkpensionernas och familjepensionernas indexbundenhet. Så skall förfaras om grunderna för förmånens bestämmande inte har förändrats. Grunden för förmånens bestämmande anses inte ha förändrats genom att arbetslöshetspension har ändrats till invaliditetspension eller att någongendera av dessa pensioner har ändrats till ålderdomspension, såvida inte grunderna för pensionens belopp av denna orsak har förändrats.

Utän hinder av denna paragraf är det kompletteringsbelopp som hör till begynnelsepensionen alltid i den första kommungruppen minst 43 procent och i andra kommungruppen minst 40 procent av det fulla kompletteringsbelopp som nämns i 15 a § 3 eller 4 mom.

15 d §

Med avvikelse från vad som stadgas i 15 b § skall på pensionsfall som inträffat före den 1 juli 1975 grundad

1) ålders-, invalid- eller arbetslöshetspension som betalas i enlighet med minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare (468/69),

2) ålders-, invalid- eller arbetslöshetspension enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62) eller lagen om sjömanspensioner,

3) generationsväxlingspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, samt

4) i 8 § 4 mom. 3-9 punkten lagen om pension för arbetstagare nämnd ålders-, invalid- eller arbetslöshetspension till den del den för varje pension inte överstiger 1/9 procent av den pensionsgrundande lönen för varje månad som beaktats när pensionen

fastställdes, dock inte för flera än 360 månader,

vid fastställande av efterlevandepensionens kompletteringsbelopp räknas som inkomst så, att av summan av de ovan nämnda pensionerna eller pensionsdelar som den efterlevande maken uppbär beaktas högst 15 130 mark om året. I 4 punkten nämnd pension räknas i övrigt i sin helhet som inkomst då kompletteringsbeloppet fastställs.

Från de belopp som nämns i 1 och 2 mom. avdras den efterlevande makens övriga på kompletteringsbeloppet inverkan inkomst, och till det sålunda erhållna beloppet läggs den del av inkomsterna som överstiger 5 700 mark.

Vad som stadgas i 1—3 mom. tillämpas även då vid fastställandet av kompletteringsbeloppet till inkomsten hänförs sådan livränta och försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst samt sådan avträdelsepension enligt lagen om avträdelsepension (16/74) som har börjat utbetalas före den 1 januari 1983.

15 g §

Hade förmånslåtare inte varit bosatt i Finland den tid som anges i 1 mom., avvägs efterlevandepensionens belopp enligt den tid förmånslåtare var bosatt i Finland genom att beloppet av grundbeloppet och det fulla kompletteringsbeloppet multipliceras med en avvägningskoefficient. Avvägningskoefficienten fås genom att den tid som förmånslåtare varit bosatt i Finland divideras med

16 §

Har den som får efterlevandepension bott sex månader utan avbrott i en kommun som hör till en annan kommungrupp än den kommun enligt vars dyrhetsgrupp pensionens kompletteringsbelopp betalas, ändras kompletteringsbeloppet räknat från ingången av följande månad i enlighet med den kommungrupp till vilken den kommun hör som pensionstägaren då bor i.

17 §

Har de inkomster som inverkar på efterlevandepensionens kompletteringsbelopp stigit med minst 2 000 mark jämfört med den årsinkomst enligt vilken kompletterings-

21 §

beloppet har fastställts, skall kompletteringsbeloppet i motsvarande mån rättas eller dras in. Kompletteringsbeloppet rättas även på pensionstagarens ansökan, om de inkomster som påverkar kompletteringsbeloppet har förändrats så att kompletteringsbeloppet bör höjas. Har pensionsanstalten kännedom om förutsättningar för en höjning av kompletteringsbeloppet, kan höjningen göras också utan ansökan.

Har vid fastställandet av efterlevandepensionens kompletteringsbelopp beaktats en pension eller motsvarande förlöpande prestation eller ersättning enligt någon annan lag eller en förordning eller en offentligrättslig pensionsstadga, skall kompletteringsbeloppet räknas som inkomst till sitt tidigare belopp när det fastställs på nytt, om inte grunderna för bestämmandet av förmånen har förändrats. Härvid skall dock iaktas vad som följer av familjepensionernas indexbundenhet.

Ingår pensionstagaren äktenskap eller upplöses hans äktenskap, skall efterlevandepensionens kompletteringsbelopp rättas eller dras in. Dessutom skall 1 och 2 mom. tillämpas, om de inkomster som inverkar på kompletteringsbeloppet har förändrats.

18 §

Efterlevandepensionens kompletteringsbelopp kan förvägras eller minskas för viss tid eller varaktigt, om pensionstagaren

1) har skänkt bort egendom eller på något annat sätt försvagat sin ekonomiska ställning till den grad att det har inverkat på hans rätt att få pensionens kompletteringsbelopp eller väsentligt har påverkat dess storlek och pensionstagaren har vetat eller bort veta att åtgärden kan inverka på tilläggsdelen, eller

2) i en ansökan eller anmälan som har gjorts för fastställande av kompletteringsbeloppet uppsåtligt har lämnat oriktiga uppgifter om de inkomster eller den förmögenhet som inverkar på kompletteringsbeloppet och av denna orsak har fått kompletteringsbelopp utan grund eller till ett för stort belopp.

Om det senare konstateras att ett lagakraftvunnet beslut genom vilket pensionens kompletteringsbelopp med stöd av 1 mom. har förvägrats eller minskats är oskäligt för pensionstagaren, kan pensionsanstalten rätta beslutet.

En efterlevande make som får invaliditets- eller arbetslöshetspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen eller frontmannapension enligt lagen om frontmannapension (119/77) eller motsvarande pension från utlandet har inte rätt till efterlevandepension. Till en efterlevande make som får ovan nämnd pension betalas dock i begynnelsepension det belopp med vilket begynnelsepensionen skulle överstiga en sådan pension, bostadsbidrag och extra fronttillägg. Vårdbidrag för pensionstagare enligt 30 a § folkpensionslagen och fronttillägg enligt lagen om frontmannapension anses då inte höra till pensionen.

29 §

Begynnelsepensionen till en efterlevande make består av ett grundbelopp, ett kompletteringsbelopp och ett bostadsbidrag. Detsamma gäller en efterlevande makes fortsättningspension, då

1) den efterlevande har ett barn under 18 år tillsammans med förmänslätare eller

2) den efterlevandes eller förmänslätarens barn som inte har fyllt 18 år bor i samma hushåll som den efterlevande och gjorde detta redan vid förmänslätarens död.

I andra fall än de som nämns i 1 mom. består den efterlevande makens fortsättningspension av ett kompletteringsbelopp och ett bostadsbidrag.

I fråga om efterlevandepensionens grundbelopp, kompletteringsbelopp och bostadsbidrag gäller 15 a § 2—8 mom. och 15 g §.

30 §

Efterlevandepensionens kompletteringsbelopp bestäms enligt 15 b, 15 d och 15 f §§. Av pensionstagarens arbetsinkomst beaktas dock endast 60 procent när årsinkomsten fastställs. Som arbetsinkomst anses löneinkomst samt den del av inkomst av rörelse, yrke, gårdsbruk eller någon annan förvärvsverksamhet som skall anses som skälig ersättning för det arbete som har utförts i ovan avsedd förvärvsverksamhet. Som arbetsinkomst betraktas också

Om justering av kompletteringsbeloppet gäller 16—18 §§.

32 §

Har för den tid för vilken en förmånstagare senare beviljas folkpension betalats familjepension, anses den sistnämnda som delbetalning av folkpensionen, bostadsbidraget för pensionstagare och det extra fronttillägget. Vid tillämpningen av detta stadgande betraktas inte vårdbidrag enligt 30 a § folkpensionslagen eller fronttillägg enligt lagen om frontmannapension som folkpension.

32 a §

Har en gift mottagare av efterlevandepension inte gemensamt hushåll med sin make, tillämpas vid fastställandet av hans kompletteringsbelopp vad som i denna lag stadgas om kompletteringsbelopp för en pensionstagare som inte är gift.

Lever en man och en kvinna utan att ingå äktenskap fortlöpande i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden, kan vid fastställandet av deras kompletteringsbelopp tillämpas vad denna lag stadgar om makar.

34 a §

Om en mottagare av efterlevandepension får vård som avses i 42 a § folkpensionslagen, betalas av kompletteringsbeloppet, för den tid vården varar över tre månader, inte den del som i den första kommungruppen överstiger 43 procent och i den andra kommungruppen 40 procent av det fulla kompletteringsbeloppet enligt 15 a § 3 mom. och i fall som avses i 4 mom. i samma paragraf av det där nämnda fulla kompletteringsbeloppet. Detta tillämpas dock inte om mottagaren av efterlevandepension betalas bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare.

37 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 35, 37—39, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 69—73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 75, 79—83, 84—86, 88 och 88 a §§ folkpensionslagen. Om mottagaren av barnpension innan pen-

sionen börjar inte har varit bosatt i Finland den tid på 10 år som krävs i 41 § folkpensionslagen, kan pensionen utan hinder av boende utomlands betalas om barnets vårdnadshavare uppfyller bosättningskravet.

38 a §

Vad som i denna lag eller i någon annan lag stadgas om efterlevandepensionens grundbelopp och kompletteringsbelopp gäller i tillämpliga delar efterlevandepensionens basdel och tilläggsdel. Vad som i någon annan lag stadgas om efterlevandepensionens basdel och tilläggsdel tillämpas på motsvarande sätt i tillämpliga delar på efterlevandepensionens grundbelopp och kompletteringsbelopp.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Lagens 17 § tillämpas när det under denna lags giltighetstid har inträffat en förändring i de inkomster som påverkar efterlevandepensionens kompletteringsbelopp jämfört med den inkomst på grundval av vilken pensionen har fastställts. När storleken av förändringen beräknas beaktas även inkomstförändringar som har inträffat innan denna lag trädde i kraft.

Om en efterlevande make får efterlevandepension när denna lag träder i kraft, beaktas en förmån som betalas från utlandet i enlighet med 15 b § 3 mom. 12 punkten i denna lag, när efterlevandepensionen första gången justeras på grundval av 17 § medan denna lag är i kraft. Om efterlevandepension beviljas eller justeras för tiden före ikraftträdandet, beaktas en förmån som betalas från utlandet från och med ikraftträdandet utan att 17 § 1 mom. tillämpas.

De markbelopp om vilka stadgas i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har beräknats.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

5.

Lag

om ändring av lagen om frontmannapension

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 28 januari 1977 om frontmannapension (119/77) 1 § 4 mom., 8 § 2 mom., 8 § 3 mom. 2 punkten, 9 §, 9 a § 2 mom., 9 b § och 17 § 1 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 1 § 4 mom. och 8 § 3 mom. 2 punkten i lag av den 5 februari 1988 (125/88), 8 § 2 mom. i lag av den 5 februari 1982 (106/82), 9 § ändrad genom lagar av den 30 december 1980, den 25 juli 1986 och den 4 december 1987 (1085/80, 589/86 och 938/87), 9 a § 2 mom. i lag av den 18 december 1995 (1494/95), 9 b § i lag av den 28 juni 1993 (551/93) och 17 § 1 mom. i lag av den 14 oktober 1994 (889/94), som följer:

1 §

Frontmannapension betalas inte till en frontman eller person som deltagit i fronttjänst, om denne får folkpension eller fortsättningspension till efterlevandepensionen enligt familjepensionslagen (38/69). Om frontmannapension beviljas för tid för vilken folkpension eller familjepension eller fronttillägg eller extra fronttillägg betalats, anses de sistnämnda utgöra förskott på frontmannapensionen.

8 §

Har en pensionssökande omedelbart före beviljandet av frontmannapension uppburit eller uppbär hans make frontmannapension eller folkpension vars storlek fastställs så, att såsom årsinkomst har helt eller delvis beaktats i någon annan lag eller förordning stadgad eller på en offentlig pensionsstadga grundad pension eller en motsvarande fortlöpande prestation eller ersättning, räknas denna som inkomst till sitt tidigare belopp, likväl med beaktande av vad som följer av folkpensionernas och frontmannapensionernas indexbundenhet. Så skall förfaras om grunderna för förmånens bestämmande inte undergått förändring. På samma sätt förfars när en person som deltagit i fronttjänst omedelbart innan frontmannapensionen började har erhållit efterlevandepension som omfattar kompletteringsbelopp. Grunden för förmånens bestämmande anses inte ha förändrats med anledning av att arbetslöshetspension ändrats till invaliditetspension

eller någondera av dessa pensioner ändrats till ålderdomspension, om inte grunderna för pensionens belopp av denna orsak förändrats.

Som årsinkomst räknas inte:

2) folkpension enligt folkpensionslagen och inte vårdbidrag för pensionstagare;

9 §

Till en person som har fått frontmanntecken, fronttjänsttecken eller fronttecken och som inte får frontmannapension enligt denna lag betalas i fronttillägg 852 mark om året. Till en finsk medborgare som är bosatt utomlands och som inte får folkpension, betalas fronttillägg på grundval av lagen om betalning av fronttillägg utomlands (988/88).

Under samma förutsättningar som stadgas i 1 mom. beviljas fronttillägg och extra fronttillägg den vilken såsom finsk medborgare deltagit i 1918 års krig och på grund därav erhållit veterantecken i enlighet med vad närmare stadgas genom förordning.

9 a §

Det extra fronttillägget är 25 procent av den del av folkpensionen som överstiger 3 868,32 mark om året. Om folkpensionen enligt 25 a § folkpensionslagen har skjutits upp eller tidigarelagts, höjs nämnda belopp med uppskovsprocenten eller minskas det med tidigareläggningsprocenten. Det extra fronttillägget för den som får livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst be-

stäms dock utgående från en så stor del av folkpensionen över nämnda belopp som skulle betalas, om livräntan inte hade beaktats då folkpensionen bestämdes. Det extra fronttillägget för den som får pension eller någon annan därmed jämförbar fortlöpande förmån från utlandet bestäms utgående från en så stor del av folkpensionen över nämnda belopp som skulle betalas, om de nämnda inkomsterna skulle beaktas när folkpensionen bestäms. Det extra fronttillägget är dock alltid minst 20 mark.

9 b §

Om den folkpension som betalas till en mottagare av extra fronttillägg skall rättas eller om folkpensionen skall dras in eller om mottagaren beviljas pension eller en med den jämförbar förmån från utlandet eller om någon annan ändring än en ändring som beror på indexbindning görs i dess belopp, skall beloppet av det extra fronttillägget rättas på motsvarande sätt eller dras in. Om den som får livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst inte får folkpension eller om folkpensionen fastställs enligt 25 b § folkpensionslagen, skall det extra fronttillägget rättas eller dras in under samma förutsättningar som folkpensionen. Det extra fronttillägget skall även rättas i det fall att folkpension beviljas den som får livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst.

17 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 69—73, 73 a, 73 b, 74, 74 a—74 c, 75, 79—83, 84—86, 88 och 88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56). Vid bestämmande av extra fronttillägg iakttas dessutom i tillämpliga delar 26 § 7 mom. folkpensionslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

När frontmannapensionen fastställs räknas maketillägg och barntillägg som betalas i enlighet med 5 och 6 mom. i ikraftträdesstadgandet i lagen om ändring av folkpensionslagen (1491/95) inte till årsinkomsten.

Det markbelopp om vilket stadgas i 9 § i denna lag motsvarar det poängtal för det officiella levnadskostnadsindex enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i oktober 1976 har beräknats.

De markbelopp om vilka stadgas i 9 a § 2 mom. i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i januari 1986 har beräknats.

6.

Lag**om ändring av lagen om betalning av fronttillägg utomlands**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 1 § 1 mom., 2 § 1 mom. och 5 § 2 mom. lagen den 25 november 1988 om betalning av fronttillägg utomlands (988/88) som följer:

1 §

En frontman och den som har deltagit i fronttjänst har rätt till fronttillägg enligt denna lag, om han är bosatt utomlands.

beviljas fronttillägg enligt lagen om frontmannapension betalts fronttillägg enligt denna lag, betraktas detta som förskott på fronttillägg enligt lagen om frontmannapension och på extra fronttillägg som betalas till en folkpensionstagare.

2 §

Fronttillägg beviljas en finsk eller utländsk medborgare som är bosatt utomlands och som inte får folkpension enligt folkpensionslagen (347/56).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Fronttillägg enligt denna lag som har börjat före ikraftträdandet betalas fortfarande enligt denna lag till dess personen på ansökan börjar få fronttillägg enligt lagen om frontmannapension (119/77).

5 §

Har för den tid för vilken någon senare

7.

Lag**om ändring av 1 och 8 §§ lagen om handikappbidrag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 1 § 1 mom. 8 § lagen den 5 februari 1988 om handikappbidrag (14/88), av dessa lagrum 8 § sådan den lyder i lag av den 14 oktober 1994 (890/94), som följer:

1 §

En i Finland bosatt person i åldern 16—64 år som inte får

1) invaliditetspension enligt folkpensionslagen (347/56) eller vårbidrag för pensionstagare, eller

2) full invalidpension eller individuell förtidspension enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller någon annan motsvarande pension på grundval av ett arbets- eller tjänsteförhållande, eller

3) invalidpension eller individuell förtidspension enligt lagen om pension för riksdagsmän (329/67) eller lagen om medlems

av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom (870/77),

har med hänsyn till hjälpbehov, men och särskilda kostnader som beror på sjukdom eller skada rätt att få handikappbidrag i enlighet med denna lag.

8 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 1 d, 23, 35—39, 39 b, 40, 42, 43, 44—46, 67, 69 och 75 §§, 79 § 1 och 4 mom. samt 80—83, 83 a, 84—86, 88 och 88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i

folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

8.

Lag

om ändring av militärunderstödslagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i militärunderstödslagen av den 20 augusti 1993 (781/93) 8 § 2—4 mom., 9 § 2 mom. och 11 § 1 mom. 7—9 punkten, samt *fogas* till 11 § 1 mom. en ny 10 punkt som följer:

8 §

Grundunderstöd

Fullt grundunderstöd per månad är lika stort som full folkpension, som betalas till en ensamstående person på orten. Understödet graderas i enlighet med den värnpliktiges anhöriga som ansöker om understöd och antalet i 4 § avsedda familjemedlemmar. Fullt grundunderstöd är för den första familjemedlemmen 100, för den andra 50 och för den tredje och följande 30 procent av det ovan nämnda beloppet.

Grundunderstödet för en värnpliktigs anhörig som bor i utlandet bestäms på basis av full folkpension, som betalas till en ensamstående person i andra kommungruppen.

Grundunderstödet belopp justeras vid samma tidpunkt och i samma förhållande som folkpensionen.

9 §

Bostadsunderstöd

Till boendekostnader hänförs hyra, vederlag, utgifter för skötsel av fastigheten och sådana kostnader för värme, vatten, elektricitet och gas som skall betalas separat. Till boendekostnader hänförs även årliga räntor på personliga lån som har upptagits för

anskaffning eller iståndsättande av egen bostad eller för betalning av bostadsrättsavgift samt annuiteten för lån som beviljats med stöd av aravalagen (1189/93) eller lagen om bostadsproduktion (247/66). Boendekostnaderna beaktas så som folkpensionsanstalten närmare bestämmer.

11 §

Inkomster och tillgångar som skall beaktas

När understöd beviljas beaktas de faktiska inkomster som står till sökandens och dennes i 4 § avsedda familjemedlemmars förfogande under tjänstgöringstiden. När understöd beviljas med stöd av 10 a § beaktas inte dessa familjemedlemmars inkomster. Som inkomst beaktas inte:

- 7) den värnpliktiges faderskapspenning enligt sjukförsäkringslagen,
- 8) den värnpliktiges dagspenning enligt värnpliktslagen,
- 9) bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag (408/75), eller
- 10) skatteåterbäringar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Utän hinder av vad som stadgas i 8 § 4 mom., justeras inte grundunderstödet belopp 1997 och 1998.

9.

Lag**om ändring av lagen om rehabiliteringspenning**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 27 mars 1991 om rehabiliteringspenning (611/91) 16 § 2 mom. samt
ändras 18 § 2 mom. och 27 § 2 mom., av dessa lagrum 18 § 2 mom. sådan den lyder i lag
 av den 28 november 1994 (1065/94), som följer:

18 §

Samordning

 För rehabiliteringsklienten för den tid under vilken han genomgår utbildning i form av yrkesinriktad rehabilitering eller utför praktik i anslutning till sådan utbildning regelbundet någon annan ersättning för inkomstbortfall än sådan som avses i 1 mom. eller någon annan inkomst som tryggar utkomsten, skall nämnda inkomster och ersättningar dras av från den rehabiliteringspenning som betalas för samma tid, till den del det sammanlagda beloppet av dem, beräknat terminvis, i genomsnitt överstiger beloppet av full folkpension per månad för en ensamstående person i den kommungrupp som hans bosättningskommun tillhör. Den samordning om vilken stadgas i detta moment tillämpas inte på rehabiliteringspenning

som med stöd av 21 § betalas till arbetsgivaren.

27 §

Betalning

 Understiger den månatliga rehabiliteringspenningen det enligt 17 § beräknade dagliga minimibeloppet, utbetalas ingen rehabiliteringspenning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Som folkpension enligt 16 § lagen om rehabiliteringspenning beaktas också barntilllägg som betalas i enlighet med 6 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av folkpensionslagen (1491/95).

10.

Lag**om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen den 18 december 1995 om ändring av lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (1496/95) som följer:

 Maketilllägg och barntilllägg som betalas på grundval av 5 och 6 mom. i ikraftträdelse-

stadgandet i lagen om ändring av folkpensionslagen (1491/95) höjs eller sänks dock inte så som stadgas i 1 § 1 mom. lagen om

bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnads- kostnaderna. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

11.

Lag

om ändring av 1 och 2 §§ lagen om bostadsbidrag

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen den 4 juni 1975 om bostadsbidrag (408/75) 1 § 1 mom. och 2 § 3 och 4 punkten, dessa lagrum sådana de lyder, 1 § 1 mom. i lag av den 16 juli 1990 (652/90) och 2 § 3 och 4 punkten i lag av den 18 december 1995 (1498/95), samt *fogas* till 1 §, sådan den lyder ändrad genom lag av den 13 februari 1987 (154/87) och nämnda lag av den 16 juli 1990, ett nytt 4 mom. som följer:

1 §

För att minska boendeutgifterna för en hyres- eller ägarbostad som är belägen i Finland och som skall betraktas som stadigvarande bostad får ett hushåll beviljas bostadsbidrag av statens medel enligt denna lag. Vad denna lag, en med stöd av den utfärdad förordning eller ett statsrådsbeslut stadgar om hyresbostäder gäller även bostadsrättsbostäder som avses i lagen om bostadsrättsbostäder (650/90).

Som en person som varaktigt hör till hushållet betraktas endast den som är bosatt i Finland.

2 §

Bostadsbidrag enligt denna lag beviljas inte

3) hushåll bestående av en enda person, om denna uppfyller villkoren enligt 1 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78) för erhållande av bostadsbidrag för pensionstagare;

4) hushåll bestående av två personer som är äkta makar eller fortgående bor i gemensamt hushåll under förhållanden av äktenskapsliknande natur utan att äktenskap ingås, om någon av dem uppfyller villkoren enligt 1 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78) för erhållande av bostadsbidrag för pensionstagare; ej heller

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

12.

Lag

om ändring av 1 § lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § 1 mom. lagen den 30 december 1993 om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/93) som följer:

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag stadgas om bosättning i Finland vid bestämmande av rätten till förmåner enligt folkpensionslagen (347/56), familjepensionslagen (38/69), lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78), sjukförsäkringslagen (364/63), lagen om vårdbidrag för barn (444/69), lagen om handikappbidrag (124/88), lagen om rehabilitering som

ordnas av folkpensionsanstalten (610/91), lagen om rehabiliteringspenning (611/91), barnbidragslagen (796/92) och lagen om moderskapsunderstöd (477/93) samt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) och lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/93) (*lagstiftningen om social trygghet*).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

13.

Lag

om ändring av 4 a och 8 §§ lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 4 a § 2 mom. 2 punkten och 8 § 5 mom. lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61),

dessas lagrum sådana de lyder i lag av den 18 december 1995 (1482/95), som följer:

4 a §

En efterlevande make har rätt till familjepension i form av efterlevandepension,

2) om den efterlevande vid förmånslåtarens död hade fyllt 50 år eller hade fått invalidpension enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. eller invaliditetspension enligt folkpensionslagen (347/56) minst tre år och om äktenskapet hade ingåtts innan den efterlevande fyllde 50 år och hade varat minst fem år.

8 §

Om det sammanlagda beloppet av en familjepension som betalas enligt minimivillkoren i denna lag, någon annan familjepension som motsvarar de grundpensioner som avses i 4 mom. eller en familjepension eller fortlöpande ersättning som motsvarar någon annan pension eller fortlöpande ersättning som avses i 1 mom., i de fall då pensionerna eller ersättningarna har beviljats förmånstaggarna med anledning av en och samma förmånslåtares död, överskrider samordningsgränsen, skall från den pension som betalas enligt denna lag dras av ett belopp som ut-

gör en lika stor del av det överskjutande beloppet som den familjepension som betalas enligt i denna lag stadgade minimivillkor utgör av alla de familjepensioner som motsvarar de grundpensioner som avses i 4 mom. Härvid beaktas dock inte för viss tid beviljade förhöjningar som ingår i en pension eller i en fortlöpande ersättning. Samordningsgränsen är 60 procent av den i enlighet med 2 och 3 mom. uträknade samordningsgrunden för den pension som förmånslåtaren har rätt till och som ligger till grund för familjepensionen, minskat för varje barn som är förmånstagare med grundbeloppet av barnpensionen enligt familjepensionslagen samt, om också en efterlevande make är förmånstagare enligt denna lag, med grundbeloppet av efterlevandepensionen enligt familjepensionslagen. Som avdrag beaktas dock inte mer än 30 procent av sa-

mordningsgrunden. Då en tidigare make till förmånslåtaren får pension i stället för den efterlevande maken, avdras grundbeloppet av efterlevandepensionen enligt familjepensionslagen inte vid samordningen. Om beloppet av den familjepension som har räknats ut enligt 7 h § på basis av antalet förmånstagare är mindre än förmånslåtarens pension, sänks de nämnda procentsatserna i motsvarande grad. Den samordnade familjepensionen fördelas mellan förmånstagarna enligt de tal som nämns i 7 h §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

4 a § 1 mom. 2 punkten i denna lag tillämpas, om förmånslåtaren har avlidit sedan lagen trädde i kraft.

14.

Lag

om ändring 3 och 6 §§ lagen om statens familjepensioner

I enlighet med riksdagens beslut ändras 3 § 1 mom. 2 punkten och 6 § 4 mom. lagen den 31 december 1968 om statens familjepensioner (774/68),

dess lagrum sådana de lyder i lag av den 9 februari 1990 (103/90), som följer:

3 §

En efterlevande make har rätt till familjepension i form av efterlevandepension,

2) om den efterlevande vid förmånslåtarens död hade fyllt 50 år eller hade fått invalidpension enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare (395/61) eller invaliditetspension enligt folkpensionslagen (347/56) minst tre år och om äktenskapet hade ingåtts innan den efterlevande fyllde 50 år och varat i minst fem år.

barn som är förmånstagare grundbeloppet av barnpensionen enligt familjepensionslagen (38/69) samt, om också en efterlevande make är förmånstagare enligt denna lag, grundbeloppet av efterlevandepensionen enligt familjepensionslagen. Som avdrag beaktas i procent av samordningsgränsen dock inte mer än hälften av procenttalet enligt tabellen. Då en tidigare make till förmånslåtaren får familjepension i stället för den efterlevande maken, avdras vid samordningen inte grundbeloppet av efterlevandepensionen enligt familjepensionslagen.

6 §

Från samordningsgränsen avdras för varje

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Denna lag tillämpas om förmånslåtaren har avlidit sedan lagen trädde i kraft. Om för-

månslåtaren är född före den 1 januari 1940, tillämpas dock 6 § lagen om statens pensioner sådan den lydde före den ändring av lagen om statens pensioner som gavs den 30

december 1993 (1530/93) så att i stället för det i momentet nämnda beloppet av basdelen av efterlevandepensionen används grundbeloppet av efterlevandepensionen.

15.

Lag

om ändring av 2 § lagen om arbetsmarknadsstöd

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 2 § lagen den 30 december 1993 om arbetsmarknadsstöd (1542/93) ett nytt 2 mom. som följer:

2 §

Lagens tillämpningsområde

Om det i samband med ett ärende som gäller arbetsmarknadsstöd särskilt skall avgöras om en person skall anses vara bosatt i

Finland, avgörs frågan enligt stadgandena i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/93). I folkpensionsanstaltens eller arbetslöshetskassans beslut får ändring sökas enligt vad som stadgas i 13 § i nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Helsingfors den 11 oktober 1996

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister *Terttu Huttu-Juntunen*

1.

Lag

om ändring av folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/56) 24 § 2 mom. och 26 § 9 och 10 mom. och 87 §,

av dessa lagrum 24 § 2 mom. och 26 § 9 och 10 mom. sådana de lyder i lag av den 18 december 1995 (1491/95),

ändras 22 a § 5 mom., 23 §, 25 § 3 och 4 mom., 25 a §, 25 b § 5 mom., 26 § 1 mom. 1—3 punkten samt 2, 4, 5 och 7 mom., 30 a § 1 och 3 mom., 30 b §, 31 § 2 och 3 mom., 32 och 32 a §§, 39 b § 1 mom., 42 b §, 45 § 2 mom., 74 c §, 79 § 2 mom. och 91 a §, dessa lagrum sådana de lyder, 22 a § 5 mom., 23 §, 25 § 3 mom., 25 b § 5 mom. och 31 § 2 mom. i lag av den 28 juni 1993 (564/93), 25 § 4 mom., 30 a § 1 och 3 mom. och 32 § i lag av den 5 februari 1982 (103/82), 25 a § ändrad genom lagar av den 26 juli 1985 och den 23 december 1988 (670/85 och 1217/88), 26 § 1 mom. 1—3 punkten i lag av den 21 november 1994 (981/94), 26 § 2, 4, 5 och 7 mom., 30 b § och 91 a § i nämnda lag av den 18 december 1995, 31 § 3 mom. i lag av den 5 februari 1988 (123/88), 32 a § ändrad genom nämnda lag av den 5 februari 1982 och i lag av den 8 mars 1991 (471/91), 39 b § 1 mom. och 45 § 2 mom. i lag av den 8 augusti 1986 (594/86), 42 b § ändrad genom nämnda lagar av den 5 februari 1982 och den 18 december 1995, 74 c § i lag av den 14 oktober 1994 (886/94) och 79 § 2 mom. i lag av den 22 december 1989 (1250/89), samt

fogas till 20 § ett nytt 2 mom. i stället för det 2 mom. som upphävts genom nämnda lag av den 28 juni 1993 samt till 30 a §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 5 februari 1982 och den 21 november 1994, ett nytt 3 mom., varvid de nuvarande 3—5 mom. blir 4—6 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §

Vårdbidrag för pensionstagare betalas på det sätt som stadgas i 30 a §.

22 a §

Om pensionstagaren börjar förvärvsarbete och hans förvärvsinkomst är minst lika stor som det i 1 mom. nämnda beloppet, betalas till honom individuell förtidspension, *fronttillägg som avses i 9 § lagen om frontmannapension* och extra fronttillägg som avses i 9 a § i samma lag enligt halva det beloppet som han fått. Det bostadsbidrag som med stöd av lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78) betalas till personer som uppbar förtidspension halveras dock inte. Individuell förtidspension utbetalas inte alls, utan lämnas vilande om förvärvsinkomsten är större än 3/5 av den pensionsgrundande lön eller den arbetsinkomst som fast-

Om pensionstagaren börjar förvärvsarbete och hans förvärvsinkomst är minst lika stor som det i 1 mom. nämnda beloppet, betalas till honom individuell förtidspension och extra fronttillägg som avses i 9 a § lagen om frontmannapension enligt halva det *belopp* som han fått. *Det vårdbidrag för pensionstagare, det bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78) och det fronttillägg enligt lagen om frontmannapension* som betalas till personer som uppbar förtidspension halveras dock inte. Individuell förtidspension utbetalas inte alls, utan lämnas vilande om förvärvsinkomsten är större än 3/5 av den pensionsgrundande lön

Gällande lydelse

ställs de lagar som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

23 §

En finsk medborgare som är bosatt i Finland har rätt till pension enligt denna lag, om han efter att ha fyllt 16 år har bott i Finland minst tre år. En *försäkrad* som inte är finsk medborgare har rätt till *pension* enligt denna lag, om han efter att ha fyllt 16 år har bott i Finland minst fem år i följd omedelbart innan pensionen börjar.

En *försäkrad* har dock utan hinder av det i 1 mom. nämnda kravet på tre eller fem års bosättning rätt till pension, om hans arbetsförmåga börjar medan han är bosatt i Finland och inom fem år efter att han fyllt 16 år.

24 §

Är pensionstagaren gift, är folkpensionens fulla belopp 13 308 mark om året i första och 12 756 mar året i andra kommungruppen.

25 §

Tilläggsdel beviljas enligt den kommungrupp till vilken den kommun hör där den försäkrade bor när *tilläggsdelen* börjar utbetalas. Till den som är bosatt utomlands betalas *tilläggsdelen* enligt den andra kommungruppen.

Statsrådet indelar kommunerna enligt levnadskostnadernas nivå i de två grupper som *avses i denna paragraf*, för högst sex år åt gången.

25 a §

Börjar pensionen senare än vid ingången av månaden efter den då den försäkrade fyller 65 år, höjs basdelen och tilläggsdelen med en procent för varje månad varmed begynnelsepunkten för pensionen skjuts upp. Härvid beaktas dock inte månader för vilka den försäkrade inte har haft rätt till folkpension.

Beviljas *pension* i form av förtida ålder-

Föreslagen lydelse

eller den arbetsinkomst som fastställs enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

23 §

En finsk medborgare som är bosatt i Finland har rätt till förmån enligt denna lag, om han efter att ha fyllt 16 år har bott i Finland minst tre år. En person som inte är finsk medborgare har rätt till förmån enligt denna lag, om han efter att ha fyllt 16 år har bott i Finland minst fem år i följd omedelbart innan *förmånen* börjar.

En *person* har dock utan hinder av det i 1 mom. nämnda kravet på tre eller fem års bosättning rätt till *förmån*, om hans arbetsförmåga börjar medan han är bosatt i Finland och inom fem år efter att han fyllt 16 år.

(upphävs)

25 a §

Börjar *ålderdomspensionen* senare än vid ingången av månaden efter den då *personen* fyller 65 år, höjs *den* med en procent för varje månad varmed begynnelsepunkten för pensionen skjuts upp. Härvid beaktas dock inte månader för vilka personen inte har haft rätt till folkpension.

Beviljas *folkpension* i form av förtida ål-

Gällande lydelse

domspension, minskas *basdelen och tilläggsdelen* med en halv procent för varje månad varmed utbetalningen av pensionen tidigare läggs i förhållande till ingången av den månad som följer på den då *den försäkrade* fyller 65 år.

Föreslagen lydelse

derdomspension, minskas den med en halv procent för varje månad varmed utbetalningen av pensionen tidigare läggs i förhållande till ingången av den månad som följer på den då *personen* fyller 65 år.

Paragrafen tillämpas inte på vårdbidrag för pensionstagare enligt 30 a §.

25 b §

När arbetslöshetspension ändras till invaliditetspension eller arbetslöshets- eller invaliditetspension till ålderdomspension betalas den nya pensionen utan hinder av 1 och 2 mom. avvägd enligt den tid *den försäkrade* har bott i Finland på samma sätt som den tidigare pensionen.

När arbetslöshetspension ändras till invaliditetspension eller arbetslöshets- eller invaliditetspension till ålderdomspension *eller när den som erhåller vårdbidrag för pensionstagare beviljas en pension som avses i 20 § 1 mom. 1 eller 2 punkten, betalas* den nya pensionen utan hinder av 1 och 2 mom. avvägd enligt den tid personen har bott i Finland på samma sätt som den tidigare förmånen.

26 §

Vid fastställandet av folkpension beaktas till personen varaktigt utgående

1) pension och familjepension som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande, företagarkerksamhet eller verksamhet för förtroendevalda, uppdragsavtal med den kommun eller samkommun om familjevård som avses i 1 § familjevårdslagen (312/92), avtal om närståendevård som avses i 27 b § socialvårdslagen *eller på tjänstgöring i en mellanstatlig organisation;*

2) olycksfallspension, familjepension, livränta och försörjningspension enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen samt motsvarande förmån som betalas från utlandet;

3) invalidpension och familjepension samt ersättning för förlorad inkomst enligt de olika lagarna om trafikförsäkring, den sistnämnda ersättningen dock endast till den del den betalas för längre tid än ett år, *samt motsvarande förmån som betalas från utlandet.*

26 §

Vid fastställande av folkpension beaktas till personen varaktigt utgående

1) pension eller familjepension som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande, företagarkerksamhet eller verksamhet för förtroendevalda, uppdragsavtal med *en* kommun eller samkommun om familjevård som avses i 1 § familjevårdslagen (312/92), avtal om närståendevård som avses i 27 b § socialvårdslagen;

2) olycksfallspension, familjepension, livränta och försörjningspension enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen;

3) invalidpension och familjepension samt ersättning för förlorad inkomst enligt de olika lagarna om trafikförsäkring, den sistnämnda ersättningen dock endast till den del den betalas för längre tid än ett år;

Då folkpensionen fastställs beaktas likväl inte barntillägg eller *rehabiliteringstillägg* till sådan pension som betalas enligt lag, pensionsreglemente eller pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för

Då folkpension fastställs, beaktas likväl inte barntillägg till sådan pension som betalas enligt *en* lag, *ett* pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller en-

Gällande lydelse

arbetstagare eller enligt lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82), rehabiliteringstillägg, inte heller då personen fyllt 65 år den 1 januari 1980 eller därefter, i 5 a § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd eller motsvarande pensionshöjning som grundar sig på tiden efter uppnådd 65 års ålder. En sådan minskning som avses i 5 a § 2 och 3 mom. i sistnämnda lag eller en minskning som motsvarar den beaktas dock såsom inkomst.

Har en person omedelbart före beviljandet av folkpension uppburit i familjepensionslagen (38/69) avsedd *familjepension* som *innehattar tilläggsdel* eller frontmannapension vid vars bestämmande i 1 mom. avsedd förmån helt eller delvis beaktas såsom årsinkomst, räknas pensionen som inkomst till sitt tidigare belopp, likväl med beaktande av vad som följer av folkpensionernas indexbundenhet. Så skall förfaras om grunderna för förmånens bestämmande inte har förändrats. Grunderna för förmånens bestämmande anses inte ha förändrats med anledning av att arbetslöshetspension ändrats till invaliditetspension eller någondera av dessa pensioner ändrats till ålderdomspension, såvida inte grunderna för pensionens belopp ändrats av denna orsak. Detta moment tillämpas inte på förmåner som inte grundar sig på lag eller förordning eller på offentlig pensionsstadga.

Då folkpensionen fastställs beaktas också en fortlöpande förmån som betalas från en främmande stat och som motsvarar de familje- eller försörjningspensioner som nämns i 1 mom.

När individuell förtidspension betalas halverad enligt 22 a § 7 mom. beaktas vid fastställandet av folkpensionen den i 1 mom. 1 punkten avsedda pensionen enligt samma belopp som full individuell förtidspension.

Vad som ovan stadgas om folkpension tillämpas 1996 på basdel och tilläggsdel en-

Föreslagen lydelse

ligt lagen om förtidspension för frontveteraner (13/82), *inte* rehabiliteringsförhöjning och inte heller, då *den försäkrade* fyllt 65 år den 1 januari 1980 eller därefter, i 5 a § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd eller motsvarande pensionshöjning som grundar sig på tiden efter uppnådd 65 års ålder. Sådan minskning som avses i 5 a § 2 och 3 mom. i sistnämnda lag eller minskning som motsvarar den beaktas dock såsom inkomst.

Har *personen* omedelbart före beviljandet av folkpension uppburit i familjepensionslagen (38/69) avsedd *efterlevandepension* eller frontmannapension vid vars bestämmande i 1 mom. avsedd förmån helt eller delvis beaktas såsom årsinkomst, räknas pensionen som inkomst till sitt tidigare belopp, likväl med *iakttagande* av vad som följer av folkpensionernas indexbundenhet. Så skall förfaras om grunderna för förmånens bestämmande inte har förändrats. *Grunden* för förmånens bestämmande anses inte ha förändrats med anledning av att arbetslöshetspension ändrats till invaliditetspension eller någondera av dessa pensioner ändrats till ålderdomspension, såvida inte grunderna för pensionens belopp ändrats av denna orsak. Detta moment tillämpas inte på *förmån* som inte grundar sig på *en* lag eller förordning eller på *en* offentlig pensionsstadga.

Då folkpensionen fastställs beaktas också en fortlöpande förmån som betalas från en främmande stat och som motsvarar den pension eller ersättning eller folkpension eller pension enligt familjepensionslagen som avses i 1 mom., om inte något annat följer av internationella avtal som är bindande för Finland.

När individuell förtidspension betalas halverad enligt 22 a § 5 mom. beaktas vid *fastställande* av folkpensionen den i 1 mom. 1 punkten avsedda pensionen enligt samma belopp som full individuell förtidspension.

(9 mom. upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ligt 24 § 3 mom., dock så att från basdelens fulla belopp avdras i stället för det belopp som stadgas i 1 mom. 5 punkten 50 procent av det belopp varmed de sammanlagda inkomsterna för en ensam person överstiger 26 468 mark om året i första och 25 172 mark om året i andra kommungruppen och för en gift person 22 724 mark om året i första och 21 620 mark om året i andra kommungruppen. Om basdelens fulla belopp är avvägt enligt 25 b §, används i stället för nämnda inkomstgränser som inkomstgräns det belopp där personens tilläggsdel upphör. Vaad 27 § stadgar om folkpension tillämpas 1996 på basdel och tilläggsdel enligt 24 § 3 mom.

Vid ändring av basdelen gäller i tillämpliga delar vad 32 och 32 a §§ stadgar om ändring av tilläggsdelen.

30 a §

Till den som får invaliditetspension, ålderspension eller förtida ålderspension och vars funktionsförmåga på grund av sjukdom eller skada kan bedömas vara nedsatt åtminstone ett år utan avbrott, betalas i ersättning för behövlig vård och service eller särskilda kostnader ett vårdbidrag, som

1) om han är i behov av ständig vård och tillsyn eller om sjukdomer eller skadan vållar honom synnerligen betydande särskilda kostnader, utgör 8 304 mark om året,

2) om han i ett flertal personliga rutiner är i behov av daglig, tidskrävande hjälp av någon annan eller i betydande utsträckning av regelbunden handledning och tillsyn, eller om sjukdomen eller skadan vållar honom betydande särskilda kostnader, utgör 4 152 mark om året, eller

3) om han i sina personliga rutiner, i hushållsarbete eller i skötseln av ärenden utanför hemmet är i behov av regelbundet återkommande hjälp av någon annan eller av

(10 mom. upphävs)

30 a §

Till en person, vars funktionsförmåga på grund av sjukdom eller skada kan bedömas vara nedsatt åtminstone ett år utan avbrott och som antingen har fyllt 65 år eller får invaliditetspension enligt denna lag, full invalidpension eller individuell förtidspension enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller någon annan motsvarande pension på grundval av ett arbets- eller tjänsteförhållande eller invalidpension eller individuell förtidspension enligt lagen om pension för riksdagsmän (329/67) eller lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom (870/77), betalas i ersättning för behövlig vård och service eller särskilda kostnader vårdbidrag för pensionstagare, som

1) om han är i behov av ständig vård och tillsyn eller om sjukdomer eller skadan vållar honom synnerligen betydande särskilda kostnader, utgör 8 304 mark om året,

2) om han i ett flertal personliga rutiner är i behov av daglig, tidskrävande hjälp av någon annan eller i betydande utsträckning av regelbunden handledning och tillsyn, eller om sjukdomen eller skadan vållar honom betydande särskilda kostnader, utgör 4 152 mark om året, eller

3) om han i sina personliga rutiner, i hushållsarbete eller i skötseln av ärenden utanför hemmet är i behov av regelbundet återkommande hjälp av någon annan eller av

Gällande lydelse

handledning och tillsyn, eller om sjukdomen eller skadan vållar honom särskilda kostnader, utgör 1 668 mark om året.

Den som är blind eller oförmögen att röra sig eller den som har erhållit handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag (124/88) omedelbart innan han fick invaliditetspension, ålderdomspension eller förtida-ålderdomspension enligt denna lag, har alltid rätt till ett vårdbidrag som uppgår till minst det belopp som stadgas i 1 mom. 3 punkten.

30 b §

Vårdbidrag betalas avvägda enligt den tid personer har bott i Finland på samma sätt som stadgas i 25 b §.

Vårdbidrag betalas inte, om dess belopp per månad skulle vara mindre än 30 mark.

Föreslagen lydelse

handledning och tillsyn, eller om sjukdomen eller skadan vållar honom särskilda kostnader, utgör 1 668 mark om året.

Den som är blind eller oförmögen att röra sig har alltid rätt till ett vårdbidrag för pensionstagare som uppgår minst till det belopp som stadgas i 1 mom. 3 punkten.

Om en annan pension som avses i 1 mom. än invaliditetspension enligt denna lag ändras till ålderdomspension som betalas innan pensionstagaren har fyllt 65 år och han får vårdbidrag för pensionstagare omedelbart innan ålderdomspensionen börjar, fortsätter betalningen av vårdbidraget så länge som villkoren för dess erhållande i övrigt uppfylls.

30 b §

Om en person får invaliditetspension, ålderdomspension eller förtida ålderdomspension enligt denna lag, betalas vårdbidraget för pensionstagare avvägt enligt den tid personen har bott i Finland på samma sätt som nämnda pension.

Om personen inte betalas en pension som nämns i 1 mom., avvägs vårdbidraget för pensionstagare enligt den tid sökanden har bott i Finland på det sätt som stadgas i 25 b § så, att avvägningkoefficienten beräknas i enlighet med 25 b § 3 mom., om sökanden har fyllt 65 år när vårdbidraget börjar, och i andra fall i enlighet med 4 mom. i nämnda paragraf.

31 §

Pensionsanstalten kan, antingen på ansökan eller med stöd av en utredning som den själv godkänt, inom två år från den tidpunkt då pensionen indrogs bestämma att pensionen på nytt skall utbetalas. Pensionen får härvid utbetalas retroaktivt för den tid

Pensionsanstalten kan, antingen på ansökan eller med stöd av en utredning som den själv godkänt, inom två år från den tidpunkt då pensionen indrogs bestämma att invaliditetspensionen på nytt skall utbetalas. Pensionen får härvid utbetalas retroaktivt för

Gällande lydelse

under vilken den varit indragen eller för en viss del av denna tid. Pensionen kan också beviljas i form av individuell förtidspension på grund av sådan arbetsoförmåga som har börjat inom två år efter att den ovan nämnda tidigare pensionen upphörde, förutsatt att arbetet har upphört eller förvärvsinkomsten minskat tidigast 360 dagar före begynnelse-tidpunkten för den tidigare pensionen. Vid beräkning av denna tidsperiod om 360 dagar skall 22 a § beaktas.

Vårdbidrag dras in eller dess belopp ändras, då i bidragstagarens förhållanden eller funktionsförmåga har skett en förändring som inverkar på rätten till vårdbidrag eller på dess belopp.

32 §

Har pensionstagare under sex månader utan avbrott bott i kommun *hörande* till en annan kommungrupp än den kommun enligt vars dyrhetsgrupp hans pensions *tilläggsdel* betalas, ändras *tilläggsdelen* räknat från början av följande månad så, att den överensstämmer med den kommungrupp, till vilken kommun hör som han då bor i.

32 a §

Har en ändring som inte beror på indexbundenheten skett i de inkomster som inverkar på *tilläggsdelen*, skall denna rättas till sitt belopp eller dras in. Känner pensionsanstalten till att det finns förutsättningar för höjning av *tilläggsdelen*, kan höjningen beviljas utan ansökan.

Har vid fastställande av *tilläggsdel* beaktas i 26 § 1 mom. avsedd förmån, räknas denna vid nytt fastställande av *tilläggsdelen* som inkomst till sitt tidigare belopp, likväl med iakttagande av vad som följer av folkpensionernas indexbundenhet. Så skall förfaras om grunderna för förmånens bestämmande inte undergått förändring. Detta moment tillämpas inte på förmån som inte grundar sig på lag eller förordning eller på *offentliga* pensionsstadga.

Ingår pensionstagaren äktenskap eller upplöses hans äktenskap, skall *tilläggsdelen* rättas till sitt belopp eller dras in. Dessutom skall 1 och 2 mom. tillämpas, om de inkomster som inverkar på *tilläggsdelen* har förändrats.

Föreslagen lydelse

den tid under vilken den varit indragen eller för en viss del av denna tid. Pensionen kan också beviljas i form av individuell förtidspension på grund av sådan arbetsoförmåga som har börjat inom två år efter att den ovan nämnda tidigare pensionen upphörde, förutsatt att arbetet har upphört eller förvärvsinkomsten minskat tidigast 360 dagar före begynnelse-tidpunkten för den tidigare pensionen. Vid beräkning av denna tidsperiod om 360 dagar skall 22 a § beaktas.

Vårdbidrag *för pensionstagare* dras in eller dess belopp ändras, då i bidragstagarens förhållanden eller funktionsförmåga har skett en förändring som inverkar på rätten till vårdbidrag eller på dess belopp.

32 §

Har en pensionstagare under sex månader utan avbrott bott i en kommun *som hör* till en annan kommungrupp än den kommun enligt vars dyrhetsgrupp hans folkpension betalas, ändras *folkpensionen* räknat från början av följande månad så, att den överensstämmer med den kommungrupp, till vilken den kommun hör som han då bor i.

32 a §

Har en ändring som inte beror på indexbundenheten skett i de inkomster som inverkar på *folkpensionen*, skall denna rättas till sitt belopp eller dras in. Känner *folkpensionsanstalten* till att det finns förutsättningar för höjning av *folkpensionen*, kan höjningen beviljas utan ansökan.

Har vid fastställande av folkpensionen beaktats en i 26 § 1 mom. avsedd förmån, räknas denna vid nytt fastställande av folkpensionen som inkomst till sitt tidigare belopp, likväl med iakttagande av vad som följer av folkpensionernas indexbundenhet. Så skall förfaras om grunderna för förmånens bestämmande inte undergått förändring. Detta moment tillämpas inte på förmåner som inte grundar sig på en lag eller förordning eller på en *offentlig* pensionsstadga.

Ingår pensionstagaren äktenskap eller upplöses hans äktenskap, skall folkpensionen rättas till sitt belopp eller dras in. Dessutom skall 1 och 2 mom. tillämpas, om de inkomster som inverkar på *folkpensionen* har förändrats.

Gällande lydelse

39 b §

Pension eller del därav och annan förmån som avses i denna lag betalas förhöjd för dröjsmålstiden. Skyldigheten att betala förmån förhöjd gäller dock inte den del av förmånen som utges till en annan försäkrings- eller pensionsanstalt som bedriver lagstadgad försäkringsverksamhet eller till en försäkringskommission eller arbetslöshetskassa. Förhöjningen gäller inte heller de rehabiliteringsförmåner som utges enligt 34 § 1 mom.

42 b §

Får en pensionstagare vård som avses i 42 a §, betalas av tilläggsdelen, för den tid vården varar över tre månader, inte den del som i första kommungruppen överstiger 671,06 mark och i andra kommungruppen 618,20 mark per månad samt för en gift folkpensionstagare i första kommungruppen 603,98 mark och i andra kommungruppen 559,00 mark per månad.

Utgår till pensionstagare, som åtnjuter i 42 a § avsedd vård, i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78) avsett bostadsbidrag, tillämpas 1 mom. inte.

Får en pensionstagare vård som avses i 42 a § betalas 1996 av tilläggsdelen, för den tid vården varar över tre månader, inte den del som i första kommungruppen överstiger 43 procent och i andra kommungruppen 40 procent av den fulla tilläggsdel som nämns i 24 § 3 mom. Detta tillämpas dock inte, om bostadsbidrag som avses i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare betalas till pensionstagaren.

Föreslagen lydelse

39 b §

En förmån som avses i denna lag betalas förhöjd för dröjsmålstiden. Skyldigheten att betala förmånen förhöjd gäller dock inte den del av förmånen som utges till en annan försäkrings- eller pensionsanstalt som bedriver lagstadgad försäkring eller till folkpensionstanstalten eller en arbetslöshetskassa.

42 b §

Får en folkpensionstagare vård som avses i 42 a §, betalas av folkpensionen, för den tid vården varar över tre månader, inte den del som hos en folkpensionstagare i den första kommungruppen överstiger 671,06 mark och i den andra kommungruppen 618,20 mark i månaden samt hos en gift folkpensionstagare i den första kommungruppen 603,98 mark och i den andra kommungruppen 559,00 mark i månaden. Om folkpensionen i enlighet med 25 a § har skjutits upp eller tidigarelagts, höjs nämnda belopp med uppskovsprocenten eller minskas det med tidigarelägningsprocenten.

45 §

Om ändringsansökan är anhängig i fråga om pension eller ersättning som skall beaktas som inkomst när det gäller tilläggsdel, kan tilläggsdelen utbetalas tillfälligt trots att rätten till förmånen inte är slutligt avgjord. Om pension eller ersättning som skall beaktas som inkomst, när det gäller tilläggsdel i

Om ändringsansökan är anhängig i fråga om pension eller ersättning som skall beaktas som inkomst när det gäller folkpension, kan folkpensionen utbetalas tillfälligt trots att rätten till förmånen inte är slutligt avgjord. Om pension eller ersättning som skall beaktas som inkomst när det gäller folkpen-

Gällande lydelse

dylik fall beviljas retroaktivt, får pensionsanstalten driva in beloppet av den tilläggsdel som betalats till ett för stort belopp för samma tid från den pension eller ersättning som skall utges retroaktivt. Pensionsanstalten skall minst två veckor före utbetalningen av pension eller ersättningen meddela arbetspensionsanstalten eller annan anstalt som kommer i fråga att pensionen eller ersättningen eller del därav skall betalas till pensionsanstalten.

74 c §

Om den som uppbär tilläggsdel har beviljats retroaktivt en förmån enligt 26 § 1 mom. eller om en sådan förmån har höjts, kan pensionsanstalten, oberoende av vad 74 § stadgar, efter att ha hört den berörda parten behandla ärendet på nytt.

79 §

Utän hinder av 1 mom. kan en förmån enligt denna lag, utom vårdbidrag, begravningsbidrag och förmån med stöd av 34 §, mätas ut för att driva in ett underhållsbidrag som skall betalas till make eller barn eller som skadestånd till barn.

87 §

Försäkrad och pensionstagare samt deras i 33 § avsedd anhörig äro berättigade att genom förmedling av pensionsanstaltens [diskriktombudsman] erhålla sådana uppgifter ur de hos pensionsanstalten och socialförsäkringsdomstolen förvarade handlingarna, som angå honom.

91 a §

Vad någon annan lag stadgar om folkpensionens grunddel, basdel, understödsdel, understödstillägg, tilläggsdel samt om hjälp- och vårdtillägg gäller i tillämpliga delar folkpensionen samt vårdbidrag enligt denna lag. Vad denna lag stadgar om folkpensionen tillämpas på motsvarande sätt i tillämpliga delar på basdelen och tilläggsdelen.

Föreslagen lydelse

sion i dylikt fall beviljas retroaktivt, får pensionsanstalten driva in beloppet av den folkpension som betalats till ett för stort belopp för samma tid från den pension eller ersättning som skall utges retroaktivt. Pensionsanstalten skall minst två veckor före utbetalningen av pensionen eller ersättningen meddela arbetspensionsanstalten eller annan anstalt som kommer i fråga att pensionen eller ersättningen eller del därav skall betalas till pensionsanstalten.

74 c §

Om den som uppbär folkpension har beviljats retroaktivt en förmån enligt 26 § 1 eller 5 mom. eller om en sådan förmån har höjts, kan pensionsanstalten, oberoende av vad 74 § stadgar, efter att ha hört den berörda parten behandla ärendet på nytt.

Utän hinder av 1 mom. kan en förmån enligt denna lag, utom vårdbidrag för pensionstagare, mätas ut för att driva in ett underhållsbidrag som skall betalas till make eller barn eller som skadestånd till barn.

87 §

(upphävs)

91 a §

Vad som i någon annan lag stadgas om folkpensionens grunddel, basdel, understödsdel, understödstillägg, tilläggsdel samt om hjälp- och vårdtillägg gäller i tillämpliga delar folkpensionen samt vårdbidrag för pensionstagare enligt denna lag. Vad som i denna lag stadgas om folkpension tillämpas på motsvarande sätt i tillämpliga delar på bas-

Gällande lydelse

Vad någon annan lag stadgar om folkpensionstagare gäller 1996 på motsvarande sätt en person för vilken har fastställts rätt till folkpension enligt 20 §.

Föreslagen lydelse

del och tilläggsdel.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

När basdelen och tilläggsdelen på grundval av 4 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av folkpensionslagen (1491/95) ändras till folkpension, kan vid fastställandet av folkpensionen användas de uppgifter i folkpensionsanstaltens besittning som påverkar folkpensionens belopp. Folkpensionsanstalten har rätt att rätta folkpensionens belopp, om dessa uppgifter ändras jämfört med situationen den 1 januari 1997.

Folkpensionen kan ändras så att den börjar överensstämma med denna lag utan något nytt beslut. Ett skriftligt beslut ges dock på begäran.

Om en person får folkpension när denna lag träder i kraft, beaktas en förmån som betalas från utlandet i enlighet med 26 § 5 mom. denna lag, när folkpensionen första gången justeras på grundval av 32 a § medan denna lag är i kraft eller när en pension som avses i andra meningen i 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av folkpensionslagen (1491/95) ändras så att den börjar överensstämma med denna lag. Om folkpension beviljas eller justeras för tiden före denna lags ikraftträdande, beaktas en förmån som betalas från utlandet räknat från ikraftträdandet, med undantag för fall där beviljande eller justering av pensionen har sökts på grundval av artikel 27 i den nordiska konventionen om social trygghet (FördrS 81/81) inom den tid som bestäms i punkt 2 i nämnda artikel.

Till den som erhåller en basdel som höjs i enlighet med 25 b § lagen om ändring av folkpensionslagen (103/82), beräknas den nya uppskavsprocenten så att folkpensionens belopp den 1 januari 1997 bibehålls oförändrat. När pensionens senare justeras, ändras inte den omräknade uppskavsprocenten.

Om en person har rätt att få vårdbidrag för pensionstagare när denna lag träder i kraft, betalas vårdbidraget efter att lagen trätt i kraft, dock högst för den tid för vilken vårdbidraget har beviljats.

På folkpension skall skall betalas för 1996

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

tillämpas 24 § 3 mom., 25 a §, 26 § 9 och 10 mom., 42 b § 3 mom. och 91 a § folkpensionslagen sådana de lyder i den lag som gäller när denna lag träder i kraft.

De markbelopp om vilka stadgas i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har beräknats.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut ändras 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen den 18 december 1995 om ändring av folkpensionslagen (1491/95) som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

Basdel och tilläggsdel som har börjat innan denna lag trädde i kraft betalas enligt den lag som gällde vid ikraftträdandet. Om pensionen inte omfattar tilläggsdel, är basdelens fulla belopp 2 316 mark om året från och med den 1 januari 1996 eller från den tidpunkt då tilläggsdelen upphör. Detta pensionsbelopp minskas med 20 procent den 1 januari 1997 och därefter vid ingången av varje år. Procentbeloppet uträknas i början av varje år på ovan nämnda 2 316 mark med beaktande av folkpensionernas indexbundenhet. På ovan nämnda sätt förfars även då en pension som beviljats för viss tid och som börjat före ikraftträdandet förlängs eller arbetslöshetspension ändras till invaliditetspension eller arbetslöshets- eller invaliditetspension ändras till ålderdomspension. Ett skriftligt beslut om ändring av basdelen så att den från och med den 1 januari 1996 börjar överensstämma med detta ikraftträdelsestadgande ges endast på begäran.

Basdel och tilläggsdel som har börjat innan denna lag trädde i kraft betalas enligt den lag som gällde vid ikraftträdandet. Om pensionen inte omfattar tilläggsdel, är basdelens fulla belopp 2 316 mark om året från och med den 1 januari 1996 eller från den tidpunkt då tilläggsdelen upphör. Detta pensionsbelopp minskas med 20 procent den 1 februari 1997 och därefter vid ingången av februari varje år. Statsrådet kan sänka ovan nämnda minskning för sådana pensionstagare, hos vilka nettobeloppet av den beräknade totala pensionen skulle minska på grund av att de indexförhöjningar som fastställts med stöd av 9 § lagen om pension för arbetstagare och lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna sammanlagt blir mindre än beloppet av den årliga minskning av folkpensionen som avses i denna lag. På motsvarande sätt kan statsrådet senare öka minskningen i fråga. Procentbeloppet uträknas i början av februari varje år på ovan nämnda 2 316 mark med beaktande av folkpensionernas indexbundenhet. På ovan nämnda sätt förfars även då en pension som

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

beviljats för viss tid och som börjat före ikraftträdandet förlängs eller arbetslöshetspension ändras till invaliditetspension eller arbetslöshets- eller invaliditetspension ändras till ålderdomspension. Ett skriftligt beslut om ändring av basdelen så att den från och med den 1 januari 1996 börjar överensstämma med detta ikraftträdelsestadgande ges endast på begäran.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

De markbelopp om vilka stadgas i denna lag motsvarar det poängtal för folkpension-indexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har beräknats.

3.

Lag

om ändring av lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 28 juli 1978 om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78) 1 § 1 mom., 2 § 3 och 4 mom., 3 § 3 och 4 mom., 4 § 3 mom., 5 §, 6 § 1 mom., 2 mom. 2, 3 a och 12 punkten och 3 mom., 7 § 1 mom., 8 § 1 mom. 2 punkten, 8 a §, 10 § 1 mom. och 14 § 1 mom.,

dessa lagrum sådana de lyder, 1 § 1 mom., 5 §, 6 § 1 mom. och 2 mom. 3 a punkten och 8 § 1 mom. i lag av den 9 februari 1990 (106/90), 2 § 3 och 4 mom. och 8 a § i lag av den 5 februari 1982 (112/82), 3 § 3 mom. i lag av den 18 december 1995 (1492/95), 3 § 4 mom. i lag av den 26 juli 1985 (671/85), 4 § 3 mom. och 6 § 3 mom. i lag av den 8 mars 1991 (473/91), 6 § 2 mom. 2 punkten i lag av den 5 februari 1988 (127/88), 6 § 2 mom. 12 punkten och 14 § 1 mom. i lag av den 21 november 1994 (985/94), 7 § 1 mom. i lag av den 31 januari 1995 (119/95) och 10 § 1 mom. i lag av den 14 oktober 1994 (887/94), samt

fogas till 1 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lagar av den 26 juli 1985 och den 9 februari 1990, nya 4 och 5 mom., till lagen en ny 1 a § och till 8 §, sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag samt genom lagar av den 18 juni 1980 och den 20 december 1982 (455/80 och 1086/82), ett nytt 6 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

För sänkning av boendekostnaderna för mottagare av folkpension, frontmannapension och efterlevandepension enligt familjepensionslagen (38/69) betalas som tillägg till pensionen bostadsbidrag i enlighet med denna lag. Som efterlevandepension kan också betalas endast bostadsbidrag.

1 §

För sänkning av boendekostnaderna betalas bostadsbidrag enligt denna lag till en person som är bosatt i Finland och som har fyllt 65 år. Bostadsbidrag betalas också till en person som har fyllt 16 år och som får

1) folkpension, frontmannapension eller efterlevandepension enligt familjepensionslagen (38/69),

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2) full invalidpension, individuell förtidspension eller arbetslöshetspension enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller någon annan motsvarande pension på grundval av ett arbets- eller tjänsteförhållande,

3) invalidpension, individuell förtidspension eller arbetslöshetspension enligt lagen om pension för riksdagsmän (329/67) eller lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom (870/77),

4) på grundval full arbetsoförmåga beviljad fortlöpande olycksfallspension, livränta, invalidpension eller sådan ersättning för förlorad inkomst som betalas när ett år har förflutit sedan trafikskadan uppkom enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen, de olika lagarna om trafikförsäkring eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst, eller

5) en förmån som motsvarar de ovan nämnda förmånerna och som betalas från utlandet.

Om en pension som avses i 1 mom. 2 eller 3 punkten ändras till ålderspension som betalas innan pensionstagaren har fyllt 65 år och får han bostadsbidrag omedelbart innan ålderspensionen börjar, fortsätter betalningen av bostadsbidraget så länge som villkoren för erhållande av bostadsbidrag uppfylls i övrigt.

Som efterlevandepension kan också betalas enbart bostadsbidrag.

1 a §

Om vid tillämpningen av denna lag särskilt skall avgöras om en person skall anses vara bosatt i Finland, avgör folkpensionsanstalten frågan enligt stadgandena i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/93). I folkpensionsanstaltens beslut får ändring sökas enligt vad som stadgas i 13 § i nämnda lag.

2 §

Vid bestämmande av bostadsbidrag beaktas boendekostnaderna för endast en bostad.

Vid bestämmande av bostadsbidrag beaktas boendekostnaderna för endast en bostad som skall betraktas som stadigvarande bostad och som är belägen i Finland.

Gällande lydelse

Är hyresvärden nära anförvant eller anhörig till pensionstagaren eller hans make, eller är hyran uppenbarligen högre än den på orten gängse hyran för en bostad av motsvarande slag, eller är bostaden betydligt större än vad pensionstagarens och hans familjs behov påkallar, eller kan förutom pensionstagaren och hans familj även någon annan person anses svara för boendekostnaderna, kan vid bostadsbidragets bestämmande till boendekostnaderna hänföras endast sådan kostnadsdel som med hänsyn till omständigheterna kan anses skälig.

Föreslagen lydelse

Är hyresvärden nära anförvant eller anhörig till den som ansöker om bostadsbidrag eller hans make, eller är hyran uppenbarligen högre än den på orten gängse hyran för en bostad av motsvarande slag, eller är bostaden betydligt större än vad sökandens och hans familjs behov påkallar, eller kan förutom sökanden och hans familj även någon annan person anses svara för boendekostnaderna, kan vid bostadsbidragets bestämmande till boendekostnaderna hänföras endast den kostnadsdel som med hänsyn till omständigheterna kan anses skälig.

3 §

Statsrådet fastställer årligen maximibeloppen av de boendekostnader som skall beaktas vid fastställandet av bostadsbidraget. Maximibeloppen fastställs på basis av den ort där bostaden är belägen. Bor hos pensionstagaren minst ett barn som avses i 29 § 1 eller 2 mom. folkpensionslagen, höjs det nämnda maximibeloppet med 20 procent, och bor hos honom minst tre sådana barn, höjs beloppet med 40 procent.

Har båda makarna beviljats folkpension, fastställs för dem ett gemensamt bostadsbidrag, av vilket vardera får hälften. Angående halvt bostadsbidrag gäller härvid vad som stadgas om bostadsbidrag. Har den ena maken beviljats ålderdoms-, invaliditets- eller arbetslöshetspension och den andra förtida ålderdomspension, betalas bostadsbidraget dock i sin helhet till den förstnämnda maken till utgången av den månad under vilken den andra maken fyller 65 år.

Statsrådet fastställer årligen maximibeloppet av de boendekostnader som skall beaktas vid fastställandet av bostadsbidraget. Maximibeloppen fastställs på basis av den ort där bostaden är belägen. *Ovan nämnda maximibelopp höjs med 20 procent, om minst ett barn bor hos den som ansöker om bostadsbidrag, och med 40 procent, om minst tre barn bor hos honom. Med barn avses sökandens eller hans makes barn som är under 16 år eller ett sådant fosterbarn vars utkomst sökanden eller hans i samma hushåll boende make drar försorg om.*

Har båda makarna rätt till bostadsbidrag på grundval av 1 §, fastställs för dem ett gemensamt bostadsbidrag, av vilket vardera får hälften, *dock med beaktande av vad som stadgas i 5 §.* Angående halvt bostadsbidrag gäller härvid vad som stadgas om bostadsbidrag. *Betalas till den ena maken förtida ålderdomspension enligt folkpensionslagen och har den andra rätt till bostadsbidrag på grundval av 1 §, betalas bostadsbidraget i sin helhet till den sistnämnda maken till utgången av den månad under vilken den som får förtida ålderdomspension fyller 65 år.*

4 §

Tilläggssjälvriskandelen utgör 40 procent av den del av pensionstagarens årsinkomst som överstiger 16 370 mark eller, om pensionstagaren är gift, av den del av makarnas årsinkomst som överstiger 25 240 mark.

Tilläggssjälvriskandelen utgör 40 procent av den del av årsinkomsten som överstiger 19 046 mark. *För en gift person vars make inte har rätt till bostadsbidrag är tilläggssjälvriskandelen 40 procent av den del av makarnas årsinkomst som överstiger 27 916 mark. Om båda makarna har rätt till bo-*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

stadsbidrag eller om den ena maken har rätt till bostadsbidrag och den andra får förtida ålderdomspension enligt folkpensionslagen som betalas till personer under 65 år, är tilläggsjälvriskandelen 40 procent av den del av makarnas årsinkomst som överstiger 30 592 mark. Om personen eller den ena av makarna får efterlevandepension enligt familjepensionslagen, är tilläggsjälvriskandelen 40 procent av den del av årsinkomsten som överstiger 16 370 mark eller av den del av makarnas årsinkomst som överstiger 25 240 mark.

5 §

Har den ena maken beviljats folkpension och den andra frontmannapension eller efterlevandepension eller har båda makarna beviljats frontmannapension eller efterlevandepension eller den ena frontmannapension och den andra efterlevandepension, gäller om bostadsbidraget i tillämpliga delar 3 § 4 mom.

5 §

Om den ena av makar som har rätt till bostadsbidrag får efterlevandepension enligt familjepensionslagen, fastställs det halva bostadsbidrag som betalas till vardera maken särskilt med beaktande av vad som stadgas i 4 § 3 mom.

6 §

Med årsinkomst avses den verkliga inkomst som pensionstagaren eller, om han är gift, makarna enligt skälig uppskattning kan förutsättas fortgående årligen åtnjuta, ökad med åtta procent av det belopp varmed värdet av pensionstagarens förmögenhet överstiger 36 000 mark eller, om han är gift, varmed värdet av makarnas förmögenhet överstiger 57 600 mark. Årsbeloppet av den tilläggsdel som ingår i folkpensionen och efterlevandepensionen samt av frontmannapensionen fogas till årsinkomsten vid den tidpunkt från vilken bostadsbidraget beviljas eller justeras. Från en frontmannapensionstagares eller, om han är gift, från pensionstagarens och hans makes årsinkomst skall dras av 6 190 mark.

6 §

Med årsinkomst avses den verkliga inkomst som *en person* eller, om han är gift, makarna enligt skälig uppskattning kan förutsättas fortgående årligen åtnjuta, ökad med åtta procent av det belopp varmed värdet av *personens* förmögenhet överstiger 36 000 mark eller, om han är gift, varmed värdet av makarnas förmögenhet överstiger 57 600 mark. Årsbeloppet av *folkpensionen* och av *efterlevandepensionens kompletteringsbelopp* samt av frontmannapensionen fogas till årskomsten vid den tidpunkt från vilken bostadsbidraget beviljas eller justeras. Från en frontmannapensionstagares eller, om han är gift, från *hans* och hans makes årsinkomst skall dras av 6 190 mark.

Som årsinkomst räknas likväl inte:

Som årsinkomst räknas likväl inte:

2) basdel, vårdbidrag, maketillägg och barntillägg enligt folkpensionslagen;

2) vårdbidrag för pensionstagare enligt folkpensionslagen;

3 a) basdel och utbildningsstöd enligt familjepensionslagen;

3 a) *grundbeloppet* enligt familjepensionslagen;

12) förmån som betalas från utlandet och

12) en förmån som betalas från utlandet

Gällande lydelse

motsvarar sådant vårdbidrag, maketillägg eller barn tillägg som avses i 2 punkten och inte heller förmån som betalas från utlandet och motsvarar de förmåner som avses i 3, 4, 4 a samt 5—11 punkten.

När årsinkomsten uppskattas räknas en bostad som ägs av pensionstagaren eller hans make och som är i makarnas bruk inte som förmögenhet, och räntor på lån för anskaffning eller iståndsättning av en sådan bostad inte som avdrag från årsinkomsten.

7 §

Bostadsbidrag betalas inte till en pensionstagare som får fortgående offentlig anstaltsvård eller motsvarande vård (*anstaltsvård*) för den tid vården varar över nio månader.

8 §

Bostadsbidrag justeras:

2) då bidragstagarens make *beviljas folkpension*, frontmannapension eller efterlevandepension enligt familjepensionslagen eller pensionen dras in, då bidragstagaens make som får förtida ålderdomspension fyller 65 år eller då familjeförhållandena annars förändras, eller

8 a §

Bostadsbidrag kan antingen för viss tid eller varaktigt förvägras eller dess belopp minskas, om pensionstagaren skänkt bort egendom eller på annat sätt försvagat sin ekonomiska ställning till den grad att det inverkat på hans rätt till bostadsbidrag eller väsentligt på bostadsbidragets belopp. Så förfars endast om pensionstagaren vetat eller

Föreslagen lydelse

och motsvarar de förmåner som avses i 2, 3, 4, 4 a samt 5—11 punkten.

När årsinkomsten uppskattas räknas en bostad som är i *personens* eget bruk inte som förmögenhet, och räntor på lån för anskaffning eller iståndsättning av en sådan bostad inte som avdrag från årsinkomsten.

7 §

Bostadsbidrag betalas inte till en *bostadsbidragstagare* som får fortgående offentlig anstaltsvård eller motsvarande vård (*anstaltsvård*) för den tid vården varar över nio månader.

8 §

Bostadsbidrag justeras:

2) då bidragstagarens make *uppfyller villkoren enligt 1 § eller när de inte längre uppfylls* eller då familjeförhållandena förändras, eller

Bostadsbidraget upphör, om en förmån till bidragstagaren som avses i 1 § 1 mom. upphör, dock inte när invalidpension eller arbetslöshetspension ändras till ålderspension.

8 a §

Bostadsbidrag kan antingen för viss tid eller varaktigt förvägras eller dess belopp minskas *beträffande* den som skänkt bort egendom eller på annat sätt försvagat sin ekonomiska ställning till den grad att det inverkat på hans rätt till bostadsbidrag eller väsentligt på bostadsbidragets belopp. Så förfars endast om *han* vetat eller bort veta

Gällande lydelse

bort veta att denna åtgärd kan inverka på bostadsbidraget. Detsamma gäller pensionstagare som i ansökan eller anmälan vilken gjorts för fastställande av bostadsbidrag uppsåtligen lämnat oriktiga uppgifter om sin eller sin makes på bostadsbidraget inverkan- de inkomst eller förmögenhet eller om boendekostnaderna och som av denna orsak uppburit bostadsbidrag utan grund eller till ett för stort belopp.

Befinns det senare att laga kraft vunnet beslut genom vilket bostadsbidrag med stöd av 1 mom. förvägrats eller minskats är oskäligt mot pensionstagaren, kan pensionsanstalten rätta beslutet.

10 §

Den som är missnöjd med folkpensionsanstaltens beslut i ett ärende som gäller bostadsbidrag för pensionstagare får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos prövningsnämnden. I prövningsnämndens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

14 §

Om inte annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 28 §, 31 § 2 mom., 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40, 42, 43, 43 a, 44—46, 67, 69—72, 74 b, 74 c och 75 §§, 79 § 1 och 4 mom., 80—83 och 84—87 §§, 88 § 2 och 3 mom. samt 88 a § folkpensionslagen.

Föreslagen lydelse

att denna åtgärd kan inverka på bostadsbidraget. Detsamma gäller *en person* som i ansökan eller anmälan vilken gjorts för fastställande av bostadsbidrag uppsåtligen lämnat oriktiga uppgifter om sin eller sin makes på bostadsbidraget inverkan- de inkomst eller förmögenhet eller om boendekostnaderna och som av denna orsak uppburit bostadsbidrag utan grund eller till ett för stort belopp.

Om det senare konstateras att ett *lagakraftvunnet* beslut genom vilket bostadsbidrag med stöd av 1 mom. har förvägrats eller minskats är oskäligt mot *personen*, kan pensionsanstalten rätta beslutet.

10 §

Den som är missnöjd med folkpensionsanstaltens beslut i ett ärende som gäller bostadsbidrag för pensionstagare får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos prövningsnämnden. I prövningsnämndens beslut får ändring inte sökas genom besvär annat än i fråga om återkrav.

14 §

Om inte något annan stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 28 §, 31 § 2 mom., 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40, 42, 43, 43 a, 44—46, 67, 69—72, 74 b, 74 c och 75 §§, 79 § 1 och 4 mom., 80—83 och 84—86 §§, 88 § 2 och 3 mom. samt 88 a § folkpensionslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Bostadsbidrag som betalas när denna lag träder i kraft ändras så att det börjar överensstämma med denna lag när bostadsbidraget följande gång justeras på det sätt som avses i 8 §. Någon justering görs emellertid inte på grund av en förändring av årsinkomsterna som beror på 6 § 1 mom. eller av förändringar i inkomstgränserna enligt 4 §.

När bostadsbidraget fastställs räknas inte till årsinkomsten maketillägg eller barn- tillägg som betalas i enlighet med 5 och 6 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av folkpensionslagen (1491/95) och

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

inte utbildningsstöd som betalas i enlighet med 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av familjepensionslagen (947/92).

De markbelopp om vilka stadgas i denna lag motsvarar det poängtal för det officiella levnadskostnadsindex enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har beräknats.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

4.

Lag

om ändring av familjepensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/69) 15 c och 15 e §§ sådana de lyder i lag av den 5 februari 1982 (105/82),

ändras 14 §, 15 a §, 15 b § 1 mom., 3 mom. 11 och 12 punkten och 5 och 6 mom., 15 d § 1, 3 och 4 mom., i 15 g § 2 mom. det inledande stycket, 16, 17 och 18 §§, 21 § 4 mom., 29 §, i 30 § 1 mom. det inledande stycket och 2 mom., 32 § 2 mom., 32 a § och 37 § 1 mom.,

dess lagrum sådana de lyder, 14, 16 och 18 §§, i 30 § 1 mom. det inledande stycket och 2 mom. samt 32 § 2 mom. i lag av den 9 februari 1990 (104/90), 15 a § ändrad genom nämnda lag av den 5 februari 1982 samt genom lagar av den 8 mars 1991 och den 28 juni 1993 (472/91 och 548/93), 15 b § 1 mom. i nämnda lag av den 5 februari 1982, 15 b § 3 mom. 11 punkten och 15 g § 2 mom. i nämnda lag av den 28 juni 1993, 15 b § 3 mom. 12 punkten och 21 § 4 mom. i lag av den 21 november 1994 (982/94), 15 b § 5 mom. i lag av den 18 december 1995 (1493/95), 15 b § 6 mom., 15 d § 3 och 4 mom. och 32 a § i nämnda lag av den 8 mars 1991, 15 d § 1 mom. i lag av den 22 december 1983 (1055/83), 17 § ändrad genom nämnda lagar av den 8 mars 1991 och den 9 februari 1990, 29 § ändrad genom sistnämnda lag och nämnda lag av den 28 juni 1993 samt 37 § 1 mom. i lag av den 14 oktober 1994 (888/94), och

fogas till lagen nya 34 a och 38 a §§, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

Till en änka var rätt till pension upphör enligt 13 § 1 mom. 1 punkten utbetalas, om hon har fått efterlevandepension för en längre tid än ett år, i ett för allt de pensionsbelopp som hon hade haft rätt till för den följande ettårsperioden. Vid beräkningen av dem beaktas de tilläggsdelar och bostadsbidrag som hör till efterlevandepensionen i enlighet med dess sista månadsbelopp.

14 §

Till en efterlevande make vars rätt till pension upphör enligt 13 § 1 mom. 1 punkten och som har fått efterlevandepension för en längre tid än ett år betalas i ett för allt de pensionsbelopp som den efterlevande hade haft rätt till för den följande ettårsperioden. *Grunden för engångsbetalningen är den månads pension som den efterlevande maken senast hade rätt till. I engångsbetalningen ingår inte bostadsbidrag.*

Gällande lydelse

15 a §

Till begynnelsepensionen och försettningspensionen enligt 9 b § 1 punkten för en änka består av en basdel, en tilläggsdel och ett bostadsbidrag. I andra fall består efterlevandepensionen av en tilläggsdel och ett bostadsbidrag.

Basdelen utgör 2 676 mark om året.

Tilläggsdelens fulla belopp är i första kommungruppen 12 504 mark och i andra kommungruppen 11 856 mark om året.

Är pensionstagaren gift, är tilläggsdelens hela belopp 10 632 mark om året i första och 10 080 mark om året i andra kommungruppen.

Tilläggsdel beviljas enligt den kommungrupp till vilken kommun hör där den efterlevande maken bor när tilläggsdelen börjar utbetalas. Till den som är bosatt utomlands betalas tilläggsdelen enligt den andra kommungruppen.

Statrådet indelar kommunerna enligt levnadskostnadernas nivå i de två grupper som avses i denna paragraf för högst sex år åt gången.

Bostadsbidraget fastställs enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78). Om utbetalning av bostadsbidrag gäller 32 § 1 mom.

Efterlevandepensionens basdel och tilläggsdel beviljas inte, om deras sammanlagda belopp skulle vara mindre än 30 mark per månad.

15 b §

Från tilläggsdelens fulla belopp avdrages 50 procent av den del av årsinkomsten som överstiger 1 460 mark.

Som årsinkomst räknas likväl inte:

11) handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag (124/88); ej heller

Föreslagen lydelse

15 a §

Begynnelsepensionen och fortsättningspensionen enligt 9 b § 1 punkten för en efterlevande make består av ett grundbelopp, ett kompletteringsbelopp och ett bostadsbidrag. I andra fall består efterlevandepensionen av ett kompletteringsbelopp och ett bostadsbidrag.

Grundbeloppet utgör 2 676 mark om året.

Kompletteringsbeloppets fulla belopp är i första kommungruppen 12 504 mark och i andra kommungruppen 11 856 mark om året.

Är pensionstagaren gift, är kompletteringsbeloppets hela belopp 10 632 mark om året i första och 10 080 mark om året i andra kommungruppen.

Kompletteringsbelopp beviljas enligt den kommungrupp till vilken den kommun hör där den efterlevande maken bor när kompletteringsbeloppet börjar utbetalas. Till den som är bosatt utomlands betalas kompletteringsbeloppet enligt den andra kommungruppen.

Statsrådet indelar kommunerna enligt levnadskostnadernas nivå i två grupper för högst sex år åt gången.

Bostadsbidraget fastställs enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78).

Efterlevandepensionens grundbelopp och kompletteringsbelopp beviljas inte, om deras sammanlagda belopp skulle vara mindre än 30 mark per månad.

15 b §

För efterlevandepensionens fulla kompletteringsbelopp avdras 50 procent av den del av årsinkomsten som överstiger 1 460 mark.

Som årsinkomst räknas likväl inte:

11) vårdbidrag för pensionstagare enligt folkpensionslagen, handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag (124/88) och inte fronttillägg enligt lagen om frontmannapen-

Gällande lydelse

12) familjepension som betalas från utlandet och som beviljats efter samma förmånsåtgärder eller därmed jämförbara fortlöpande förmån, dock så att sådan familjepension enligt 26 § 1 mom. 1 punkten folkpensionslagen som grundar sig på tjänstgöring i en mellanstatlig organisation samt familjepensioner som avses i 2 och 3 punkten i samma moment inte räknas som inkomst.

Har änka omedelbart innan änkepensionens tilläggsdel beviljades uppburit frontmannapension eller sådan folkpension som innefattar tilläggsdel och vid vars bestämmande såsom årsinkomst antingen helt eller delvis har beaktats i annan lag eller förordning stadgad eller på offentlig pensionsstadga grundad pension eller en motsvarande fortlöpande prestation eller ersättning, räknas denna som inkomst till sitt tidigare belopp, likväl med iakttagande av vad som följer av folkpensionernas och familjepensionernas indexbundenhet. Så skall förfaras om grunderna för förmånens bestämmande inte har undergått förändring. Grunden för förmånsbestämmande anses inte ha förändrats genom att arbetslöshetspension har ändrats till invaliditetspension eller att någondera av dessa pensioner har ändrats till ålderdomspension, såvida inte grunderna för pensionsbelopp av denna orsak har förändrats.

Utan hinder av denna paragraf är den tilläggsdel som hör till begynnelsepensionen alltid i första kommungruppen minst 43 procent och i andra kommungruppen minst 40 procent av den fulla tilläggsdel som nämns i 15 a § 3 eller 4 mom.

15 c §

Med avvikelse från vad i 15 a § 3 mom. är stadgat utgör den fulla tilläggsdelen från den 1 januari 1983 till årets utgång i första kommungruppen 12 000 mark och i andra kommungruppen 11 352 mark om året.

15 d §

Med avvikelse från vad som är stadgat i 15 b § skall på pensionsfall som inträffat före den 1 juli 1975 grundad

1) ålders-, invalid- eller arbetslöshetspen-

Föreslagen lydelse

sion, inte heller

12) pension och ersättning som betalas från utlandet, om så följer av internationella avtal som är bindande för Finland.

Har den efterlevande maken omedelbart innan efterlevandepensionens kompletteringsbelopp beviljades uppburit frontmannapension eller sådan folkpension vid vars bestämmande såsom årsinkomst antingen helt eller delvis har beaktats i någon annan lag eller förordning stadgad eller på en offentlig pensionsstadga grundad pension eller en motsvarande fortlöpande prestation eller ersättning, räknas denna som inkomst till sitt tidigare belopp, likväl med iakttagande av vad som följer av folkpensionernas och familjepensionernas indexbundenhet. Så skall förfaras om grunderna för förmånens bestämmande inte har förändrats. Grunden för förmånens bestämmande anses inte ha förändrats genom att arbetslöshetspension har ändrats till invaliditetspension eller att någondera av dessa pensioner har ändrats till ålderdomspension, såvida inte grunderna för pensionens belopp av denna orsak har förändrats.

Utan hinder av denna paragraf är det kompletteringsbelopp som hör till begynnelsepensionen alltid i den första kommungruppen minst 43 procent och i andra kommungruppen minst 40 procent av det fulla kompletteringsbelopp som nämns i 15 a § 3 eller 4 mom.

15 c §

(upphävs)

15 d §

Med avvikelse från vad som stadgas i 15 b § skall på pensionsfall som inträffat före den 1 juli 1975 grundad

1) ålders-, invalid- eller arbetslöshetspen-

Gällande lydelse

sion som betalas i enlighet med minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare (468/69);

2) ålders-, invalid eller arbetslöshetspension enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62) eller lagen om sjömanspensioner;

3) generationsväxlingspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare; samt

4) i 8 § 4 mom. 3—9 punkterna lagen om pension för arbetstagare nämnd ålders-, invalid- eller arbetslöshetspension till den del den för varje pension inte överstiger 1/9 procent av den pensionsgrundande lönen för varje månad som beaktas när pensionen fastställdes, dock inte för flera än 360 månader,

vid fastställandet av tilläggsdel räknas som inkomst så, att av summan av de ovan nämnda pensioner eller pensionsdelar som änka uppbär beaktas högst 15 130 mark om året. I 4 punkten nämnd pension räknas i övrigt i sin helhet som inkomst då tilläggsdelen fastställs.

Från de belopp som nämns i 1 och 2 mom. avdras ankans övriga på tilläggsdelen inverkan inkomster, och till det sålunda erhållna beloppet läggs den del av inkomsterna som överstiger 5 700 mark.

Vad som stadgas i 1—3 mom. tillämpas även då vid fastställandet av tilläggsdelen till inkomsten hänförs sådan livränta och försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst samt sådan avträdelsepension enligt lagen om avträdelsepension (16/74) som har börjat utbetalas före 1 den 1 januari 1983.

15 e §

Utan hinder av vad i 15 d § är stadgat utgör det i paragrafens 1 mom. avsedda beloppet från den 1 januari 1983 till årets utgång 15 130 mark.

15 g §

Hade förmånslåtare inte varit bosatt i Finland den tid som anges i 1 mom., avvägs

Föreslagen lydelse

sion som betalas i enlighet med minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare (468/69),

2) ålders-, invalid- eller arbetslöshetspension enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62) eller lagen om sjömanspensioner,

3) generationsväxlingspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, samt

vid fastställande av *efterlevandepensionens kompletteringsbelopp* räknas som inkomst så, att av summan av de ovan nämnda *pensionerna* eller pensionsdelar som den *efterlevande maken* uppbär beaktas högst 15 130 mark om året. I 4 punkten nämnd pension räknas i övrigt i sin helhet som inkomst då kompletteringsbeloppet fastställs.

Från de belopp som nämns i 1 och 2 mom. avdras *den efterlevande makens* övriga på *kompletteringsbeloppet* inverkan *inkomst*, och till det sålunda erhållna beloppet läggs den del av inkomsterna som överstiger 5 700 mark.

Vad som stadgas i 1—3 mom. tillämpas även då vid fastställandet av *kompletteringsbeloppet* till inkomsten hänförs sådan livränta och försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst samt sådan avträdelsepension enligt lagen om avträdelsepension (16/74) som har börjat utbetalas före den 1 januari 1983.

15 e §

(upphävs)

15 g §

Hade förmånslåtare inte varit bosatt i Finland den tid som anges i 1 mom., avvägs

Gällande lydelse

efterlevandepensionens belopp enligt den tid förmånslåtaren var bosatt i Finland genom att beloppet av basdelen och den fulla tilläggsdelen multipliceras med en avvägningskoefficient. Avvägningskoefficienten fås genom att den tid som förmånslåtaren varit bosatt i Finland divideras med

16 §

Har en pensionstagare bott sex månader utan avbrott i en kommun som hör till en annan kommungrupp än den kommun enligt vars dyrhetsgrupp pensionens tilläggsdel betalas, ändras tilläggsdelen räknat från ingången av följande månad i enlighet med den kommungrupp till vilken den kommun hör som pensionstagaren då bor i.

17 §

Har de inkomster som inverkar på tilläggsdelen stigit med minst 4 000 mark jämfört med den inkomst enligt vilken tilläggsdelen har fastställts, skall tilläggsdelen i motsvarande mån rättas eller dras in. Tilläggsdelens belopp rättas även på pensionstagarens ansökan, om de inkomster som påverkar tilläggsdelen har förändrats så att tilläggsdelen bör höjas. Har pensionsanstalten kännedom om förutsättningar för en höjning av tilläggsdelen, kan höjningen göras också utan ansökan.

Har vid fastställandet av tilläggsdelen beaktats en pension eller motsvarande fortlöpande prestation eller ersättning enligt någon annan lag eller en förordning eller en offentligrättslig pensionsstadga, ska tilläggsdelen räknas som inkomst till sitt tidigare belopp när den fastställs på nytt, om inte grunderna för bestämmandet av förmånen har förändrats. Härvid skall dock iaktas vad som följer av familjepensionernas indexbundenhet.

Ingår pensionstagaren äktenskap eller upplöses hans äktenskap, skall tilläggsdelen rättas till sitt belopp eller dras in. Dessutom skall 1 och 2 mom. tillämpas, om de inkomster som inverkar på tilläggsdelen har

Föreslagen lydelse

efterlevandepensionens belopp enligt den tid förmånslåtaren var bosatt i Finland genom att beloppet av *grundbeloppet* och det fulla *kompletteringsbeloppet* multipliceras med en avvägningskoefficient. Avvägningskoefficienten fås genom att den tid som förmånslåtaren varit bosatt i Finland divideras med

16 §

Har *den som får efterlevandepension* bott sex månader utan avbrott i en kommun som hör till en annan kommungrupp än den kommun enligt vars dyrhetsgrupp *pensionens kompletteringsbelopp betalas*, ändras *kompletteringsbeloppet* räknat från ingången av följande månad i enlighet med den kommungrupp till vilken den kommun hör som pensionstagaren då bor i.

17 §

Har de inkomster som inverkar på *efterlevandepensionens kompletteringsbelopp* stigit med minst 2 000 mark jämfört med *den årsinkomst* enligt vilken *kompletteringsbeloppet* har fastställts, skall *kompletteringsbeloppet* i motsvarande mån rättas eller dras in. *Kompletteringsbeloppet* rättas även på pensionstagarens ansökan, om de inkomster som påverkar *kompletteringsbeloppet* har förändrats så att *kompletteringsbeloppet* bör höjas. Har pensionsanstalten kännedom om förutsättningar för en höjning av *kompletteringsbeloppet*, kan höjningen göras också utan ansökan.

Har vid fastställandet av *efterlevandepensionens kompletteringsbelopp* beaktats en pension eller motsvarande fortlöpande prestation eller ersättning enligt någon annan lag eller en förordning eller en offentligrättslig pensionsstadga, skall *kompletteringsbeloppet* räknas som inkomst till sitt tidigare belopp när det fastställs på nytt, om inte grunderna för bestämmandet av förmånen har förändrats. Härvid skall dock iaktas vad som följer av familjepensionernas indexbundenhet.

Ingår pensionstagaren äktenskap eller upplöses hans äktenskap, skall *efterlevandepensionens kompletteringsbelopp* rättas eller dras in. Dessutom skall 1 och 2 mom. tillämpas, om de inkomster som inverkar på

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

förändrats.

kompletteringsbeloppet har förändrats.

18 §

Pensionens tilläggsdel kan förvägras eller minskas för viss tid eller varaktigt, om pensionstagaren

1) har skänkt bort egenom eller på något annat sätt försvagat sin ekonomiska ställning till den grad att det har inverkat på hans rätt att få pensionens tilläggsdel eller väsentligt har påverkat dess storlek och pensionstagaren har vetat eller bort veta att åtgärden kan inverka på tilläggsdelen, eller

2) i en ansökan eller anmälan som har gjorts för fastställande av tilläggsdel uppsåtligt har lämnat oriktiga uppgifter om de inkomster eller den förmögenhet som inverkar på tilläggsdelen och av denna orsak har fått tilläggsdel utan grund eller till ett för stort belopp.

Om det senare konstateras att ett lagakraftvunnet beslut genom vilket pensionens tilläggsdel med stöd av 1 mom. har förvägrats eller minskats är oskäligt för pensionstagaren, kan pensionsanstalten rätta beslutet.

18 §

Efterlevandepensionens kompletteringsbelopp kan förvägras eller minskas för viss tid eller varaktigt, om pensionstagaren

1) har skänkt bort egenom eller på något annat sätt försvagat sin ekonomiska ställning till den grad att det har inverkat på hans rätt att få pensionens *kompletteringsbelopp* eller väsentligt har påverkat dess storlek och pensionstagaren har vetat eller bort veta att åtgärden kan inverka på tilläggsdelen, eller

2) i en ansökan eller anmälan som har gjorts för fastställande av *kompletteringsbeloppet* uppsåtligt har lämnat oriktiga uppgifter om de inkomster eller den förmögenhet som inverkar på kompletteringsbeloppet och av denna orsak har fått kompletteringsbelopp utan grund eller till ett för stort belopp.

Om det senare konstateras att ett lagakraftvunnet beslut genom vilket pensionens *kompletteringsbelopp* med stöd av 1 mom. har förvägrats eller minskats är oskäligt för pensionstagaren, kan pensionsanstalten rätta beslutet.

21 §

En efterlevande make som får invaliditets- eller arbetslöshetspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen eller frontmannapension enligt lagen om frontmannapension eller motsvarande pension från utlandet har inte rätt till efterlevandepension. Till en efterlevande make som får ovan nämnd pension betalas dock i begynnelsepension det belopp med vilket begynnelsepensionen skulle överstiga en sådan pension.

En efterlevande make som får invaliditets- eller arbetslöshetspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen eller frontmannapension enligt lagen om frontmannapension (119/77) eller motsvarande pension från utlandet har inte rätt till efterlevandepension. Till en efterlevande make som får ovan nämnd pension betalas dock i begynnelsepension det belopp med vilket begynnelsepensionen skulle överstiga en sådan pension, *bostadsbidrag och extra fronttillägg. Vårdbidrag för pensionstagare enligt 30 a § folkpensionslagen och fronttillägg enligt lagen om frontmannapension anses då inte höra till pensionen.*

29 §

Begynnelsepensionen till en efterlevande make består av en basdel, en tilläggsdel och ett bostadsbidrag. Detsamma gäller en efterlevande makes fortsättningspension, då

29 §

Begynnelsepensionen till en efterlevande make består av ett grundbelopp, ett kompletteringsbelopp och ett bostadsbidrag. Detsamma gäller en efterlevande makes fortsättningspension, då

Gällande lydelse

1) den efterlevande har ett barn under 18 år tillsammans med förmänslåtaren eller

2) den efterlevandes eller förmänslåtarens barn som inte har fyllt 18 år bor i samma hushåll som den efterlevande och gjorde detta redan vid förmänslåtarens död.

I andra fall än de som nämns i 1 mom. består den efterlevande makens försettningspension av en tilläggsdel och ett bostadsbidrag.

I fråga om efterlevandepensionens basdel, tilläggsdel och bostadsbidrag gäller 15 a § 2—8 mom. och 15 g §.

30 §

Efterlevandepensionens tilläggsdel bestäms enligt 15 b, 15 d och 15 f §§. Av pensionstagarens arbetsinkomst beaktas dock endast 60 procent när årsinkomsten fastställs. Som arbetsinkomst anses löneinkomst samt den del av inkomst av rörelse, yrke, gårdsbruk eller någon annan förvärvsverksamhet som skall anses som skälig ersättning för det arbete som har utförts i ovan avsedd förvärvsverksamhet. Som arbetsinkomst betraktas också

Om justering av tilläggsdelen gäller 16—18 §§.

32 §

Har för den tid för vilken en förmånstagare senare beviljas folkpension betalats familjepension, anses den sistnämnda som delbetalning av folkpensionen och tilläggen till den.

32 a §

Har en gift pensionstagare inte gemensamt hushåll med sin make, tillämpas vid fastställandet av hans tilläggsdel vad som i denna lag stadgas om tilläggsdel för en pensionstagare som inte är gift.

Lever en man och en kvinna utan att ingå

Föreslagen lydelse

1) den efterlevande har ett barn under 18 år tillsammans med förmänslåtaren eller

2) den efterlevandes eller förmänslåtarens barn som inte har fyllt 18 år bor i samma hushåll som den efterlevande och gjorde detta redan vid förmänslåtarens död.

I andra fall än de som nämns i 1 mom. består den efterlevande makens försettningspension av ett kompletteringsbelopp och ett bostadsbidrag.

I fråga om efterlevandepensionens *grundbelopp*, *kompletteringsbelopp* och bostadsbidrag gäller 15 a § 2—8 mom. och 15 g §.

30 §

Efterlevandepensionens *kompletteringsbelopp* bestäms enligt 15 b, 15 d och 15 f §§. Av pensionstagarens arbetsinkomst beaktas dock endast 60 procent när årsinkomsten fastställs. Som arbetsinkomst anses löneinkomst samt den del av inkomst av rörelse, yrke, gårdsbruk eller någon annan förvärvsverksamhet som skall anses som skälig ersättning för det arbete som har utförts i ovan avsedd förvärvsverksamhet. Som arbetsinkomst betraktas också

Om justering av *kompletteringsbeloppet* gäller 16—18 §§.

Har för den tid för vilken en förmånstagare senare beviljas folkpension betalats familjepension, anses den sistnämnda som delbetalning av folkpensionen, *bostadsbidraget för pensionstagare och det extra fronttillägget*. Vid tillämpningen av detta stadgande betraktas inte *vårdbidrag enligt 30 a § folkpensionslagen eller fronttillägg enligt lagen om frontmannapension som folkpension*.

32 a §

Har en gift mottagare av efterlevandepension inte gemensamt hushåll med sin make, tillämpas vid fastställandet av hans *kompletteringsbelopp* vad som i denna lag stadgas om *kompletteringsbelopp* för en pensionstagare som inte är gift.

Lever en man och en kvinna utan att ingå

Gällande lydelse

äktenskap fortlöpande i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden, kan vid fastställandet av deras tilläggsdelar tillämpas vad denna lag stadgar om makar.

37 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 35, 37—39, 39 b, 40—42, 42 b, 43, 44—46, 69—73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 75, 79—83, 84—88 och 88 a §§ folkpensionslagen. Om mottagaren av barnpension innan pensionen börjar inte har varit bosatt i Finland den tid på 10 år som krävs i 41 § folkpensionslagen, kan pensionen utan hinder av boende utomlands betalas om barnets vårdnadshavare uppfyller bosättningskravet.

Föreslagen lydelse

äktenskap fortlöpande i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden, kan vid fastställandet av deras kompletteringsbelopp tillämpas vad denna lag stadgar om makar.

34 a §

Om en mottagare av efterlevandepension får vård som avses i 42 a § folkpensionslagen, betalas av kompletteringsbeloppet, för den tid vården varar över tre månader, inte den del som i den första kommungruppen överstiger 43 procent och i den andra kommungruppen 40 procent av det fulla kompletteringsbeloppet enligt 15 a § 3 mom. och i fall som avses i 4 mom. i samma paragraf av det där nämnda fulla kompletteringsbeloppet. Detta tillämpas dock inte om mottagaren av efterlevandepension betalas bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare.

37 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 35, 37—39, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 69—73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 75, 79—83, 84—86, 88 och 88 a §§ folkpensionslagen. Om mottagaren av barnpension innan pensionen börjar inte har varit bosatt i Finland den tid på 10 år som krävs i 41 § folkpensionslagen, kan pensionen utan hinder av boende utomlands betalas om barnets vårdnadshavare uppfyller bosättningskravet.

38 a §

Vad som i denna lag eller i någon annan lag stadgas om efterlevandepensionens grundbelopp och kompletteringsbelopp gäller i tillämpliga delar efterlevandepensionens basdel och tilläggsdel. Vad som i någon annan lag stadgas om efterlevandepensionens basdel och tilläggsdel tillämpas på motsvarande sätt i tillämpliga delar på efterlevandepensionens grundbelopp och kompletteringsbelopp.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Lagens 17 § tillämpas när det under denna lags giltighetstid har inträffat en förändring i de inkomster som påverkar efterlevandepensionens kompletteringsbelopp jämfört med

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

den inkomst på grundval av vilken pensionen har fastställts. När storleken av förändringen beräknas beaktas även inkomstförändringar som har inträffat innan denna lag trädde i kraft.

Om en efterlevande make får efterlevandepension när denna lag träder i kraft, beaktas en förmån som betalas från utlandet i enlighet med 15 b § 3 mom. 12 punkten i denna lag, när efterlevandepensionen första gången justeras på grundval av 17 § medan denna lag är i kraft. Om efterlevandepension beviljas eller justeras för tiden före ikraftträdandet, beaktas en förmån som betalas från utlandet från och med ikraftträdandet utan att 17 § 1 mom. tillämpas.

De markbelopp om vilka stadgas i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionersindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har beräknats.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

5.

Lag

om ändring av lagen om frontmannapension

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 28 januari 1977 om frontmannapension (119/77) 1 § 4 mom., 8 § 2 mom., 8 § 3 mom. 2 punkten, 9 §, 9 a § 2 mom., 9 b § och 17 § 1 mom.,

dess lagrum sådana de lyder, 1 § 4 mom. och 8 § 3 mom. 2 punkten i lag av den 5 februari 1988 (125/88), 8 § 2 mom. i lag av den 5 februari 1982 (106/82), 9 § ändrad genom lagar av den 30 december 1980, den 25 juli 1986 och den 4 december 1987 (1085/80, 589/86 och 938/87), 9 a § 2 mom. i lag av den 18 december 1995 (1494/95), 9 b § i lag av den 28 juni 1993 (551/93) och 17 § 1 mom. i lag av den 14 oktober 1994 (889/94), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Frontmannapension betalas inte till en frontman eller person som deltagit i fronttjänst, om denne får folkpension eller fortsättningspension till änkepensionen enligt familjepensionslagen (38/69). Om frontmannapension beviljas för tid för vilken

Frontmannapension betalas inte till en frontman eller person som deltagit i fronttjänst, om denne får folkpension eller fortsättningspension till efterlevandepensionen enligt familjepensionslagen (38/69). Om frontmannapension beviljas för tid för vilken

Gällande lydelse

folkpension eller familjepension betalts, anses sistnämnda pension utgöra förskott på frontmannapensionen.

Föreslagen lydelse

folkpension eller familjepension eller fronttillägg eller extra fronttillägg betalts, anses de sistnämnda utgöra förskott på frontmannapensionen.

8 §

Har pensionssökande omedelbart före beviljandet av frontmannapension uppburit eller uppbär hans make frontmannapension eller folkpension till vilken hör tilläggsdel och vars storlek fastställts så, att såsom årsinkomst helt eller delvis beaktats i annan lag eller förordning stadgad eller på offentlig pensionsstadga grundad pension eller en motsvarande fortlöpande prestation eller ersättning, räknas denna som inkomst till sitt tidigare belopp, likväl med beaktande av vad som följer av folkpensionernas och frontmannapensionernas indexbundenhet. Så skall förfaras om grunderna för förmånens bestämmande inte undergått förändring. På samma sätt förfars när kvinna som deltagit i fronttjänst omedelbart innan frontmannapension begynt har erhållit familjepension som omfattar tilläggsdel. Grunden för förmånens bestämmande anses inte ha förändrats med anledning av att arbetslöshetspension ändrats till invaliditetspension eller någondera av dessa pensioner ändrats till ålderdomspension, om inte grunderna för pensionens belopp av denna orsak förändrats.

Såsom årsinkomst räknas inte:

2) basdel, tilläggsdel, vårdbidrag, maketillägg och barntillägg enligt folkpensionslagen;

9 §

Till frontman som uppbär folkpension utgår fronttillägg till ett belopp av 852 mark året.

Under samma förutsättningar som i fråga

Har en pensionssökande omedelbart före beviljandet av frontmannapension uppburit eller uppbär hans make frontmannapension eller folkpension vars storlek fastställs så, att såsom årsinkomst har helt eller delvis beaktats i någon annan lag eller förordning stadgad eller på en offentlig pensionsstadga grundad pension eller en motsvarande fortlöpande prestation eller ersättning, räknas denna som inkomst till sitt tidigare belopp, likväl med beaktande av vad som följer av folkpensionernas och frontmannapensionernas indexbundenhet. Så skall förfaras om grunderna för förmånens bestämmande inte undergått förändring. På samma sätt förfars när *en person* som deltagit i fronttjänst omedelbart innan frontmannapensionen började har erhållit *efterlevandepension* som omfattar kompletteringsbelopp. Grunden för förmånens bestämmande anses inte ha förändrats med anledning av att arbetslöshetspension ändrats till invaliditetspension eller någondera av dessa pensioner ändrats till ålderdomspension, om inte grunderna för pensionens belopp av denna orsak förändrats.

Som årsinkomst räknas inte:

2) *folkpension enligt folkpensionslagen och inte vårdbidrag för pensionstagare;*

9 §

Till en person som har fått frontmanntecken, fronttjänsttecken eller fronttecken och som inte får frontmannapension enligt denna lag betalas i fronttillägg 852 mark om året. Till en finsk medborgare som är bosatt utomlands och som inte får folkpension, betalas fronttillägg på grundval av lagen om betalning av fronttillägg utomlands (988/88).

Under samma förutsättningar som stadgas

Gällande lydelse

om frontman beviljas fronttillägg och extra fronttillägg den vilken såsom finsk medborgare deltagit i 1918 års krig och på grund därav erhållit veterantecken i enlighet med vad som närmare stadgas genom förordning.

Fronttillägg skall under de i 1 mom. nämnda förutsättningarna även beviljas en person som deltagit i fronttjänst och som tilldelats fronttjänsttecken eller fronttecken.

Har folkpension beviljats i form av förtida ålderdomspension, betalas fronttillägg och extra fronttillägg inte före ingången av den månad som följer på den då mottagaren fyllt 65 år.

Föreslagen lydelse

i 1 mom. beviljas fronttillägg och extra fronttillägg den vilken såsom finsk medborgare deltagit i 1918 års krig och på grund därav erhållit veterantecken i enlighet med vad närmare stadgas genom förordning.

(3 mom. upphävs)

(4 mom. upphävs)

9 a §

Det extra fronttillägget är 25 procent av beloppet av den tilläggsdel som betalas. Det extra fronttillägget för den som får livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst bestäms dock utgående från en så stor tilläggsdel som skulle betalas, om livräntan inte hade beaktats då tilläggsdelen bestämdes. Det extra fronttillägget för den som får pension eller någon annan därmed jämförbar fortlöpande förmån från utlandet bestäms utgående från en så stor tilläggsdel som skulle betalas, om de nämnda inkomsterna skulle beaktas när tilläggsdelen bestäms. Det extra fronttillägget dock alltid minst 20 mark.

Det extra fronttillägget är 25 procent av *den del av folkpensionen som överstiger 3 868,32 mark om året. Om folkpensionen enligt 25 a § folkpensionslagen har skjutits upp eller tidigarelagts, höjs nämnda belopp med uppskovsprocenten eller minskas det med tidigarelägningsprocenten.* Det extra fronttillägget för den som får livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst bestäms dock utgående från en så stor del av folkpensionen över nämnda belopp som skulle betalas, om livräntan inte hade beaktats då folkpensionen bestämdes. Det extra fronttillägget för den som får pension eller någon annan därmed jämförbar fortlöpande förmån från utlandet bestäms utgående från en så stor del av folkpensionen över nämnda belopp som skulle betalas, om de nämnda inkomsterna skulle beaktas när folkpensionen bestäms. Det extra fronttillägget är dock alltid minst 20 mark.

9 b §

Om den *tilläggsdel* som betalas till en mottagare av extra fronttillägg skall rättas eller om tilläggsdelen skall dras in eller om mottagaren beviljas pension eller en med den jämförbar förmån från utlandet eller om någon annan ändring än en ändring som beror på indexbindning görs i dess belopp, skall beloppet av det extra fronttillägget rättas på motsvarande sätt eller dras in. Om den som får livränta enligt lagen om skada,

9 b §

Om den folkpension som betalas till en mottagare av extra fronttillägg skall rättas eller om folkpensionen skall dras in eller om mottagaren beviljas pension eller en med den jämförbar förmån från utlandet eller om någon annan ändring än en ändring som beror på indexbindning görs i dess belopp, skall beloppet av det extra fronttillägget rättas på motsvarande sätt eller dras in. Om den som får livränta enligt lagen om skada,

Gällande lydelse

ådragen i militärtjänst inte får tilläggsdel eller om tilläggsdelen fastställs enligt 25 b § folkpensionslagen, skall det extra fronttillägget rättas eller dras in under samma förutsättningar som tilläggsdelen. Det extra fronttillägget skall även rättas i det fall att tilläggsdel beviljas den som får livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst.

17 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iaktas dessutom i tillämpliga delar 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 69—73, 73 a, 73 b, 74, 74 a—74 c, 75, 79—83, 84—88 och 88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56). Vid bestämmande av extra fronttillägg iaktas dessutom i tillämpliga delar 26 § 7 mom. folkpensionslagen.

Föreslagen lydelse

ådragen i militärtjänst inte får *folkpension eller om folkpensionen* fastställs enligt 25 b § folkpensionslagen, skall det extra fronttillägget rättas eller dras in under samma förutsättningar som folkpensionen. Det extra fronttillägget skall även rättas i det fall att folkpension beviljas den som får livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst.

17 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iaktas dessutom i tillämpliga delar 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 69—73, 73 a, 73 b, 74, 74 a—74 c, 75, 79—83, 84—86, 88 och 88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56). Vid bestämmande av extra fronttillägg iaktas dessutom i tillämpliga delar 26 § 7 mom. folkpensionslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

När frontmannapensionen fastställs räknas maketillägg och bantillägg som betalas i enlighet med 5 och 6 mom. i ikraftträdelsesadgandet i lagen om ändring av folkpensionslagen (1491/95) inte till årsinkomsten.

Det markbelopp om vilket stadgas i 9 § i denna lag motsvarar det poängtal för det officiella levnadskostnadsindex enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i oktober 1976 har beräknats.

De markbelopp om vilka stadgas i 9 a § 2 mom. i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i januari 1986 har beräknats.

6.

Lag**om ändring av lagen om betalning av fronttillägg utomlands**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § 1 mom., 2 § 1 mom. och 5 § 2 mom. lagen den 25 november 1988 om betalning av fronttillägg utomlands (988/88) som följer:

Gällande lydelse

1 §

En frontman och den som har deltagit i fronttjänst har rätt till fronttillägg enligt denna lag, om han är eller har varit bosatt utomlands.

2 §

Fronttillägg beviljas den som har fyllt 65 år och är eller har varit bosatt utomlands och som av denna orsak inte har rätt till folkpension enligt folkpensionslagen (347/56).

Föreslagen lydelse

1 §

En frontman och den som har deltagit i fronttjänst har rätt till fronttillägg enligt denna lag, om han är bosatt utomlands.

2 §

Fronttillägg beviljas en *finsk eller utländsk medborgare som är bosatt utomlands* och som inte får folkpension enligt folkpensionslagen (347/56).

5 §

Har för den tid för vilken någon senare beviljas folkpension betalats fronttillägg enligt denna lag, betraktas detta som förskott på det fronttillägg och extra fronttillägg som betalas till pensionstagaren.

Har för den tid för vilken någon senare beviljas fronttillägg enligt *lagen om frontmannapension betalats fronttillägg enligt denna lag, betraktas detta som förskott på fronttillägg enligt lagen om frontmannapension och på extra fronttillägg som betalas till en folkpensionstagare.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Fronttillägg enligt denna lag som har börjat före ikraftträdandet betalas fortfarande enligt denna lag till dess personen på ansökan börjar få fronttillägg enligt lagen om frontmannapension (119/77).

7.

Lag

om ändring av 1 och 8 §§ lagen om handikappbidrag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 1 § 1 mom. 8 § lagen den 5 februari 1988 om handikappbidrag (14/88),
av dessa lagrum 8 § sådan den lyder i lag av den 14 oktober 1994 (890/94), som följer:

Gällande lydelse

1 §

En i Finland bosatt person i åldern 16—64 år som inte får invaliditetspension eller förtida ålderdomspension enligt folkpensionslagen (347/56) eller full invalidpension eller individuell förtidspension enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare (395/61) har med hänsyn till hjälpbehov, men och särskilda kostnader som beror på sjukdom eller skada rätt att få handikappbidrag i enlighet med denna lag.

8 §

Om inte annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar 1, 23, 34—39, 39 b—43, 44—46, 67, 69, 73, 74, 75 och 79—88 a §§ folkpensionslagen samt lagen den 8 juni 1956 om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

Föreslagen lydelse

1 §

En i Finland bosatt person i åldern 16—64 år som inte får

1) invaliditetspension enligt folkpensionslagen (347/56) eller vårdbidrag för pensionstagare, eller

2) full invalidpension eller individuell förtidspension enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller någon annan motsvarande pension på grundval av ett arbets- eller tjänsteförhållande, eller

3) invalidpension eller individuell förtidspension enligt lagen om pension för riksdagsmän (329/67) eller lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom (870/77),

har med hänsyn till hjälpbehov, men och särskilda kostnader som beror på sjukdom eller skada rätt att få handikappbidrag i enlighet med denna lag.

8 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 1 d, 23, 35—39, 39 b, 40, 42, 43, 44—46, 67, 69 och 75 §§, 79 § 1 och 4 mom. samt 80—83, 83 a, 84—86, 88 och 88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

8.

Lag**om ändring av militärunderstödslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i militärunderstödslagen av den 20 augusti 1993 (781/93) 8 § 2—4 mom., 9 § 2 mom. och 11 § 1 mom. 7—9 punkten, samt
fogas till 11 § 1 mom. en ny 10 punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Grundunderstöd

Fullt grundunderstöd per månad är lika stort som folkpensionens basdel och full tilläggsdel, som betalas till en ensamstående person på orten. Understödet graderas i enlighet med den värnpliktiges anhöriga som ansöker om understöd och antalet i 4 § avsedda familjemedlemmar. Fullt grundunderstöd är för den första familjemedlemmen 100, för den andra 50 och för den tredje och följande 30 procent av det ovan nämnda beloppet.

Grundunderstödet för en värnpliktigs anhörig som bor i utlandet bestäms på basis av *folkpensionens basdel och full tilläggsdel*, som betalas till en ensamstående person i andra kommungruppen.

Grundunderstödet belopp justeras vid samma tidpunkt och i samma förhållande som *folkpensionens basdel och tilläggsdel*.

Fullt grundunderstöd per månad är lika stort som full folkpension, som betalas till en ensamstående person på orten. Understödet graderas i enlighet med den värnpliktiges anhöriga som ansöker om understöd och antalet i 4 § avsedda familjemedlemmar. Fullt grundunderstöd är för den första familjemedlemmen 100, för den andra 50 och för den tredje och följande 30 procent av det ovan nämnda beloppet.

Grundunderstödet för en värnpliktigs anhörig som bor i utlandet bestäms på basis av *full folkpension*, som betalas till en ensamstående person i andra kommungruppen.

Grundunderstödet belopp justeras vid samma tidpunkt och i samma förhållande som *folkpensionen*.

9 §

Bostadsunderstöd

Till boendekostnader hänförs hyra, vederlag, utgifter för skötsel av fastigheten och sådana kostnader för värme, vatten elektricitet och gas som skall betalas separat. Till boendekostnader hänförs även årliga räntor på personliga lån som har upptagits för anskaffning eller iståndsättande av egen bostad eller för betalning av bostadsrättsavgift samt annuiteten för lån som beviljats med stöd av [lagen om bostadsproduktion (247/66)]. Boendekostnaderna beaktas så som folkpensionsanstalten närmare bestämmer.

Till boendekostnader hänförs hyra, vederlag, utgifter för skötsel av fastigheten och sådana kostnader för värme, vatten, elektricitet och gas som skall betalas separat. Till boendekostnader hänförs även årliga räntor på personliga lån som har upptagits för anskaffning eller iståndsättande av egen bostad eller för betalning av bostadsrättsavgift samt annuiteten för lån som beviljats med stöd av aravalagen (1189/93) eller lagen om bostadsproduktion (247/66). Boendekostnaderna beaktas så som folkpensionsanstalten närmare bestämmer.

Gällande lydelse

11 §

Inkomster och tillgångar som skall beaktas

När understöden beviljas beaktas de faktiska inkomster som står till sökandens och dennes i 4 § avsedda familjemedlemmars förfogande under tjänstgöringstiden. Som inkomst betraktas dock inte

7) den värnpliktiges dag- eller faderskapspenning enligt sjukförsäkringslagen,

8) den värnpliktiges dagpenning enligt värnpliktslagen eller

9) skatteåterbärningar.

Föreslagen lydelse

11 §

Inkomster och tillgångar som skall beaktas

När understöd beviljas beaktas de faktiska inkomster som står till sökandens och dennes i 4 § avsedda familjemedlemmars förfogande under tjänstgöringstiden. *När understöd beviljas med stöd av 10 a § beaktas inte dessa familjemedlemmars inkomster. Som inkomst beaktas inte:*

7) den värnpliktiges faderskapspenning enligt sjukförsäkringslagen,

8) den värnpliktiges dagspenning enligt värnpliktslagen,

9) bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag (408/75), eller

10) skatteåterbärningar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Utan hinder av vad som stadgas i 8 § 4 mom., justeras inte grundunderstödet belopp 1997 och 1998.

9.

Lag**om ändring av lagen om rehabiliteringspenning**

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 27 mars 1991 om rehabiliteringspenning (611/91) 16 § 2 mom. samt ändras 18 § 2 mom. och 27 § 2 mom., av dessa lagrum 18 § 2 mom. sådan den lyder i lag av den 28 november 1994 (1065/94), som följer:

Gällande lydelse

16 §

Av beloppet av den folkpension som avses i 1 mom. beaktas basdelen, tilläggsdelen och barmtillägget.

Föreslagen lydelse

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

Samordning

Får rehabiliteringsklienten för den tid under vilken han genomgår utbildning i form av yrkesinriktad rehabilitering eller utför praktik i anslutning till sådan utbildning regelbundet någon annan ersättning för inkomstbortfall än sådan som avses i 1 mom. eller någon annan inkomst som tryggar utkomsten, skall nämnda inkomster och ersättningar dras av från den rehabiliteringspenning som betalas för samma tid, till den del det sammanlagda beloppet av den, beräknat terminvis, i genomsnitt överstiger *det sammanlagda* beloppet av folkpensionens basdel och folkpensionens tilläggsdel till fullt belopp för en ensamstående person i respektive kommungrupp per månad. Den samordning om vilken stadgas i detta moment tillämpas inte på rehabiliteringspenning som med stöd av 21 § i denna lag betalas till arbetsgivaren.

För rehabiliteringsklienten för den tid under vilken han genomgår utbildning i form av yrkesinriktad rehabilitering eller utför praktik i anslutning till sådan utbildning regelbundet någon annan ersättning för inkomstbortfall än sådan som avses i 1 mom. eller någon annan inkomst som tryggar utkomsten, skall nämnda inkomster och ersättningar dras av från den rehabiliteringspenning som betalas för samma tid, till den del det sammanlagda beloppet av dem, beräknat terminvis, i genomsnitt överstiger beloppet av full *folkpension per månad för en ensamstående person i den kommungrupp som hans bosättningskommun tillhör*. Den samordning om vilken stadgas i detta moment tillämpas inte på rehabiliteringspenning som med stöd av 21 § betalas till arbetsgivaren.

27 §

Betalning

Understiger den månatliga rehabiliteringspenningen det enligt 17 § 1 mom. beräknade dagliga minimibeloppet utbetalas ingen rehabiliteringspenning.

Understiger den månatliga rehabiliteringspenningen det enligt 17 § beräknade dagliga minimibeloppet, utbetalas ingen rehabiliteringspenning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Som folkpension enligt 16 § lagen om rehabiliteringspenning beaktas också barn tillägg som betalas i enlighet med 6 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av folkpensionslagen (1491/95).

10.

Lag**om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen den 18 december 1995 om ändring av lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (1496/95) som följer:

Barntillägg och maketillägg som betalas på grundval av 5 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av folkpensionslagen (1491/95) höjs eller sänks dock inte så som stadgas i 1 § 1 mom. i denna lag.

Maketillägg och barntillägg som betalas på grundval av 5 och 6 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av folkpensionslagen (1491/95) höjs eller sänks dock inte så som stadgas i 1 § 1 mom. lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

11.

Lag**om ändring av 1 och 2 §§ lagen om bostadsbidrag**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 4 juni 1975 om bostadsbidrag (408/75) 1 § 1 mom. och 2 § 3 och 4 punkten,

dess lagrum sådana de lyder, 1 § 1 mom. i lag av den 16 juli 1990 (652/90) och 2 § 3 och 4 punkten i lag av den 18 december 1995 (1498/95), samt

fogas till 1 §, sådan den lyder ändrad genom lag av den 13 februari 1987 (154/87) och nämnda lag av den 16 juli 1990, ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

1 §

För att miska boendeutgifterna för en hyres- eller ägarbostad får ett hushåll beviljas bostadsbidrag av statens medel enligt denna lag. Vad denna lag, en med stöd av den utfärdad förordning eller ett statsrådsbeslut

Föreslagen lydelse

1 §

För att minska boendeutgifterna för en hyres- eller ägarbostad *som är belägen i Finland och som skall betraktas som stadigvarande bostad* får ett hushåll beviljas bostadsbidrag av statens medel enligt denna lag. Vad den-

Gällande lydelse

stadgar eller föreskriver om hyresbostäder gäller även bostadsrättsbostäder som avses i lagen om bostadsrättsbostäder (650/90).

Föreslagen lydelse

na lag, en med stöd av den utfärdad förordning eller ett statsrådsbeslut stadgar om hyresbostäder gäller även bostadsrättsbostäder som avses i lagen om bostadsrättsbostäder (650/90).

Som en person som varaktigt hör till hushållet betraktas endast den som är bosatt i Finland.

2 §

Bostadsbidrag enligt denna lag beviljas inte

2 §

Bostadsbidrag enligt denna lag beviljas inte

3) hushåll bestående av en enda person, om denne får en pension eller för honom kan fastställas rätt till en pension till vilken som tillägg kan beviljas bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78);

4) hushåll bestående av två personer som är äkta makar eller fortgående bor i gemensamt hushåll under förhållanden av äktenskapsliknande natur utan att äktenskap ingås, om någon av dem får i 3 punkten nämnd pension eller om för någon kan fastställas rätt till i 3 punkten nämnd pension; inteheller

3) hushåll bestående av en enda person, om denna uppfyller villkoren enligt 1 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78) för erhållande av bostadsbidrag för pensionstagare;

4) hushåll bestående av två personer som är äkta makar eller fortgående bor i gemensamt hushåll under förhållanden av äktenskapsliknande natur utan att äktenskap ingås, om någon av dem uppfyller villkoren enligt 1 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78) för erhållande av bostadsbidrag för pensionstagare; ej heller

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

12.**Lag****om ändring av 1 § lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § 1 mom. lagen den 30 december 1993 om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/93) som följer:

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag stadgas om bosättning i Fin-

land vid bestämmandet av rätten till förmåner enligt folkpensionslagen (347/56), familjepensionslagen (38/69), sjukförsäkringslagen (364/63), lagen om vårdbidrag för barn (444/69), lagen om handikappbidrag

Gällande lydelse

(124/88), lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/91), lagen om rehabiliteringspenning (611/91), barnbidragslagen (796/92) och lagen om moderskapsunderstöd (477/93) samt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) (*lagstiftningen om social trygghet*).

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag stadgas om bosättning i Finland vid bestämmande av rätten till förmåner enligt folkpensionslagen (347/56), familjepensionslagen (38/69), *lagen om bostadsbidrag för pensionstagare* (591/78), sjukförsäkringslagen (364/63), lagen om vårdbidrag för barn (444/69), lagen om handikappbidrag (124/88), lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/91), lagen om rehabiliteringspenning (611/91), barnbidragslagen (796/92) och lagen om moderskapsunderstöd (477/93) samt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) och lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/93) (*lagstiftningen om social trygghet*).

 Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

13.

Lag**om ändring av 4 a och 8 §§ lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut ändras 4 a § 2 mom. 2 punkten och 8 § 5 mom. lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61), dessa lagrum sådana de lyder i lag av den 18 december 1995 (1482/95), som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

4 a §

 En efterlevande make har rätt till familjepension i form av efterlevandepension,

 En efterlevande make har rätt till familjepension i form av efterlevandepension,

2) om den efterlevande vid förmånslåtarens död hade fyllt 50 år eller hade fått invaliditetspension enligt folkpensionslagen (347/56) minst tre år och om äktenskapet hae ingåtts innan den efterlevande fyllde 50 ås och hade varat mist fem år.

2) om den efterlevande vid förmånslåtarens död hade fyllt 50 år eller hade fått invalidpension enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. eller invaliditetspension enligt folkpensionslagen (347/56) minst tre år och

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

om äktenskapet hade ingåtts innan den efterlevande fyllde 50 år och hade varit minst fem år.

8 §

Om det sammanlagda beloppet av en familjepension som betalas enligt minimivillkoren i denna lag, någon annan familjepension som motsvarar en grundpension som avses i 4 mom. eller en familjepension eller fortlöpande ersättning som motsvarar någon annan pension eller fortlöpande ersättning som avses i 1 mom., i de fall då pensionerna eller ersättningarna har beviljats förmånstagarerna med anledning av en och samma förmånslåtares död, överskrider samordningsgränsen, skall från den pension som betalas enligt denna lag dras av ett belopp som utgör en lika stor del av det överskjutande beloppet som den familjepension som betalas enligt i denna lag stadgade minimivillkor utgör av alla de familjepensioner som motsvarar de grundpensioner som avses i 4 mom. Härvid beaktas dock inte för viss tid beviljade förhöjningar som ingår i en pension eller i en fortlöpande ersättning. Samordningsgränsen är 60 procent av den enligt 2 och 3 mom. uträknade samordningsgrunden för den pension som förmånslåtaren har rätt till och som ligger till grund för familjepensionen, minskat för varje barn som är förmånstagare med grundbeloppet av barnpensionen enligt familjepensionslagen samt, om också en efterlevande make är förmånstagare enligt denna lag, med beloppet av basdelen av efterlevandepensionen enligt familjepensionslagen. Som avdrag beaktas dock inte mer än 30 procent av samordningsgrunden. Då en tidigare make till förmånslåtaren får familjepension i stället för den efterlevande maken, avdras beloppet av basdelen av efterlevandepensionen enligt familjepensionslagen inte vid samordningen. Om beloppet av den familjepension som har räknats ut enligt 7 h § på basis av antalet förmånstagare är mindre än förmånslåtarens pension, sänks de nämnda procentsatserna i motsvarande grad. De samordnade familjepensionen fördelas mellan förmånstagarerna enligt de tal som nämns i 7 h §.

Om det sammanlagda beloppet av en familjepension som betalas enligt minimivillkoren i denna lag, någon annan familjepension som motsvarar de grundpensioner som avses i 4 mom. eller en familjepension eller fortlöpande ersättning som motsvarar någon annan pension eller fortlöpande ersättning som avses i 1 mom., i de fall då pensionerna eller ersättningarna har beviljats förmånstagarerna med anledning av en och samma förmånslåtares död, överskrider samordningsgränsen, skall från den pension som betalas enligt denna lag dras av ett belopp som utgör en lika stor del av det överskjutande beloppet som den familjepension som betalas enligt i denna lag stadgade minimivillkor utgör av alla de familjepensioner som motsvarar de grundpensioner som avses i 4 mom. Härvid beaktas dock inte för viss tid beviljade förhöjningar som ingår i en pension eller i en fortlöpande ersättning. Samordningsgränsen är 60 procent av den i enlighet med 2 och 3 mom. uträknade samordningsgrunden för den pension som förmånslåtaren har rätt till och som ligger till grund för familjepensionen, minskat för varje barn som är förmånstagare med grundbeloppet av barnpensionen enligt familjepensionslagen samt, om också en efterlevande make är förmånstagare enligt denna lag, med grundbeloppet av efterlevandepensionen enligt familjepensionslagen. Som avdrag beaktas dock inte mer än 30 procent av samordningsgrunden. Då en tidigare make till förmånslåtaren får pension i stället för den efterlevande maken, avdras grundbeloppet av efterlevandepensionen enligt familjepensionslagen inte vid samordningen. Om beloppet av den familjepension som har räknats ut enligt 7 h § på basis av antalet förmånstagare är mindre än förmånslåtarens pension, sänks de nämnda procentsatserna i motsvarande grad. Den samordnade familjepensionen fördelas mellan förmånstagarerna enligt de tal som nämns i 7 h §.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

4 a § 1 mom. 2 punkten i denna lag tillämpas, om förmänslåtaren har avlidit sedan lagen trädde i kraft.

14.

Lag

om ändring 3 och 6 §§ lagen om statens familjepensioner

I enlighet med riksdagens beslut ändras 3 § 1 mom. 2 punkten och 6 § 4 mom. lagen den 31 december 1968 om statens familjepensioner (774/68), dessa lagrum sådana de lyder i lag av den 9 februari 1990 (103/90), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

En efterlevande make har rätt till familjepension i form av efterlevandepension,

3 §

En efterlevande make har rätt till familjepension i form av efterlevandepension,

2) om den efterlevande vid förmänslåtarens död har fyllt 50 år eller hade fått invaliditetspension enligt folkpensionslagen (347/56) mist tre år och om äktenskapet hade ingåtts innan den efterlevande fullde 50 år och varat i minst fem år.

2) om den efterlevande vid förmänslåtarens död hade fyllt 50 år eller hade fått invalidpension enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare (395/61) eller invaliditetspension enligt folkpensionslagen (347/56) minst tre år och om äktenskapet hade ingåtts innan den efterlevande fyllde 50 år och varat i minst fem år.

6 §

Om familjepension beviljas efter en förmänslåtare som var i 1 § 3 mom. laen om statens pensioner avsedd gammal förmänslåtare, är samordningsgränsen dock ett procenttal enligt följande tabel vilket bestäms på grundval av förmanstagarens anställnings-

Från samordningsgränsen avdras för varje barn som är förmanstagare grundbeloppet av barnpensionen enligt familjepensionslagen (38/69) samt, om också en efterlevande make är förmanstagare enligt denna lag, grundbeloppet av efterlevandepensionen enligt

Gällande lydelse

tid som enligt lagen om statens pensioner räknas såsom pensionstid till utgången av 1994:

Föreslagen lydelse

familjepensionslagen. Som avdrag beaktas i procent av samordningsgränsen dock inte mer än hälften av procenttalet enligt tabellen. Då en tidigare make till förmånslåtaren får familjepension i stället för den efterlevande maken, avdras vid samordningen inte grundbeloppet av efterlevandepensionen enligt familjepensionslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Denna lag tillämpas om förmånslåtaren har avlidit sedan lagen trädde i kraft. Om förmånslåtaren är född före den 1 januari 1940, tillämpas dock 6 § lagen om statens pensioner sådan den lydde före den ändring av lagen om statens pensioner som gavs den 30 december 1993 (1530/93) så att i stället för det i momentet nämnda beloppet av basdelen av efterlevandepensionen används grundbeloppet av efterlevandepensionen.